

**Základní tendence
demografického, sociálního
a ekonomického vývoje
Moravskoslezského kraje
v roce 2013**

Zpracoval:

Vedoucí oddělení:

Informační služby:

Kontaktní zaměstnanec:

Krajská správa ČSÚ v Ostravě, oddělení informačních služeb a správy registrů

Ing. Jan Dehner

tel.: +420 595 131 230, e-mail: infoservis_ov@czso.cz

Ing. Jan Halva, e-mail: jan.halva@czso.cz

Zajímají Vás nejnovější údaje o inflaci, HDP, obyvatelstvu, průměrných mzdách a mnohé další? Najdete je na stránkách ČSÚ na Internetu: **www.czso.cz**

Údaje o Moravskoslezském kraji naleznete také na Internetu: **www.ostrava.czso.cz**

ÚVOD

Předkládaný materiál je analytickým obrazem vybraných tendencí demografického, sociálního, ekonomického a environmentálního vývoje Moravskoslezského kraje v roce 2013, s návazností na vývoj v předchozích letech (zpravidla od roku 2008). Zahrnuje oblasti, kde můžeme vývoj kvantifikovat pomocí statistických ukazatelů, přičemž klademe důraz na jevy v kraji významné. V textu jsme se snažili posoudit vývoj ve srovnání s ostatními kraji České republiky.

Vzhledem k systému postupného zpracování dat zatím nemáme k dispozici kompletní údaje za rok 2013. Proto můžeme v některých oblastech zpracovat hodnocení zatím pouze do roku 2012. Navíc v oblasti makroekonomiky (hrubý domácí produkt, hrubá přidaná hodnota, tvorba hrubého fixního kapitálu a navazující ukazatele) probíhá v současnosti rozsáhlá revize dat v celé časové řadě od roku 1995, a to jak na celostátní úrovni, tak na úrovni regionální. Její výsledky na regionální úrovni budou zveřejněny koncem letošního roku.

Aktuální údaje průběžně zveřejňujeme na internetu na adrese www.ostrava.czso.cz. Komplexní pohled na vývoj v kraji poskytuje Statistická ročenka Moravskoslezského kraje pravidelně vydávaná v průběhu měsíce prosince. Přehled vybraných ukazatelů o krátkodobém vývoji regionu nabízí Statistický bulletin Moravskoslezského kraje, který vychází 95. den po skončení příslušného čtvrtletí.

Obdobné materiály byly zpracovány ve všech krajích České republiky. Také tabulková část má sjednocený obsah, aby byla uživatelům usnadněna možnost srovnání vývoje v jednotlivých krajích.

Reprodukce výňatků z tohoto materiálu lze pořizovat, pokud je uveden jejich zdroj, s výjimkou reprodukce pro komerční účely. Citace mohou být zveřejněny jen s uvedením zdroje „Základní tendence demografického, sociálního a ekonomického vývoje Moravskoslezského kraje v roce 2013“ a původu statistických dat v něm otištěných.

Čárka (-) v tabulce na místě čísla značí, že se jev nevyskytoval.

Tečka (.) na místě čísla značí, že údaj není k dispozici nebo je nespolehlivý.

Křížek (x) značí, že zápis není možný z logických důvodů.

Nula (0) se v tabulce používá pro označení číselných údajů menších než polovina zvolené měřicí jednotky.

Zkratka „i.d.“ v tabulce nahrazuje individuální údaj, který nelze zveřejnit. Výpočty v tabulkách jsou prováděny z nezaokrouhlených údajů (včetně součtů).

Publikované údaje jsou platné k 31. 7. 2014. Zpřesňují údaje publikované již dříve, ale mohou být ještě dále upřesňovány.

Pokud není uveden zdroj, jsou uveřejněny údaje ze statistických zjišťování ČSÚ.

OBSAH

Úvod.....	3
Souhrn hlavních poznatků	6
1. Demografický vývoj	7
2. Sociální vývoj.....	14
3. Ekonomický vývoj	22
4. Životní prostředí.....	31
Seznam použité literatury a informačních zdrojů	Chyba! Záložka není definována.
Tabulková příloha.....	42
1. Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů	
Tab. 1.1 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů - demografický vývoj.....	42
Tab. 1.2 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů - sociální vývoj.....	43
Tab. 1.3 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů - ekonomický vývoj.....	44
Tab. 1.4 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů - životní prostředí.....	45
2. Vybrané ukazatele za Moravskoslezský kraj	
Tab. 2.1 Vybrané ukazatele za Moravskoslezský kraj - demografický vývoj	46
Tab. 2.2 Vybrané ukazatele za Moravskoslezský kraj - sociální vývoj.....	47
Tab. 2.3 Vybrané ukazatele za Moravskoslezský kraj - ekonomický vývoj.....	50
Tab. 2.4 Vybrané ukazatele za Moravskoslezský kraj - životní prostředí	52
3. Vybrané ukazatele podle okresů Moravskoslezského kraje	
3.1 Vybrané ukazatele podle okresů Moravskoslezského kraje	53

SOUHRN HLAVNÍCH POZNATKŮ

Předkládaný rozbor hodnotí sociálně ekonomickou situaci Moravskoslezského kraje z pohledu statistických výsledků roku 2013, v meziročním srovnání, ale i v dlouhodobějším, většinou pětiletém, období a zároveň v části mezikrajského srovnání poukazuje na silnější či slabší stránky současného stavu a dynamiky vývoje.

Z dále uvedeného je možno vysledovat některá fakta, která lze považovat za pozitivní:

- **V demografické oblasti** je pozitivních tendencí poskrovnu. Jednou z nich je skutečnost, že se nadále zvyšuje tzv. střední délka života.
- **V sociálním vývoji** je možno pozitivně hodnotit fakt růstu podílu vysokoškolsky vzdělaného obyvatelstva.
- Meziročně vzrostl počet pracujících mužů i žen s pozitivním dopadem na růst míry celkové zaměstnanosti.
- Přes obecně vysokou nezaměstnanost je pozitivní přece jen klesající tendence míry nezaměstnanosti v případě mužské složky populace.
- Trvale rostla dosahovaná průměrná nominální mzda vyjádřená jako podíl mzdových prostředků na zaměstnance i jako mzdový medián.
- Meziročně vzrostl rovněž průměrný starobní důchod i jeho podíl na mzdovém mediánu.
- Zvýšila se objasněnost trestných činů.
- **V ekonomické oblasti** je možno kladně hodnotit rostoucí podíl HDP na obyvatele, což se pozitivně odrazilo i v mezikrajském srovnání.
- Zemědělství produkovalo na meziročně větších osevních plochách více obilnin.
- Meziročně vzrostl cizinecký turistický ruch, a to jak počet cizinců navštěvujících kraj, tak i průměrná délka jejich pobytu.
- **Z ekologického pohledu** je významné, že značná část rozlohy kraje tvoří chráněná území.
- Změny v užívání půdy posilují ekologickou stabilitu krajiny.
- Výrazně se zvýšila kvalita povrchových vod.
- Dále vzrostl podíl obyvatel zásobených vodou z vodovodů a napojených na veřejnou kanalizaci.
- Emise hlavních znečišťujících látek se postupně snižují především díky poklesu emisí z průmyslových zdrojů.
- I v mezikrajském srovnání je v kraji mimořádně vysoký podíl recyklovaných a regenerovaných odpadů.

Jiné charakteristiky statistických ukazatelů však pozitivní jistě nejsou a na ty by měla být pozornost zaměřená prioritně:

- **Z demografického hlediska** je nepříznivé, že dlouhodobě klesá počet obyvatel kraje, lidé se z kraje více vystěhovávají než přestěhovávají a populace postupně stárne.
- Porodnost se po stabilizaci na nižších hodnotách opět snížila, dětí se rodí méně a stále více mimomanželský svazek.
- Počet svateb je na historickém minimu, zvýšil se meziročně i počet rozvodů.
- Na nízkých hodnotách, ale přesto, se meziročně zvýšila kojenecká i novorozenecká úmrtnost.
- Rychle se mění věková struktura obyvatel, dramaticky roste index stáří.
- **V sociální oblasti** dále přetrvává vysoká míra nezaměstnanosti, výrazně vzrostla tzv. dlouhodobá nezaměstnanost.
- Zvýšily se počty uchazečů o zaměstnání připadající na jedno volné pracovní místo.
- Přes růst mezd díky inflaci klesá jejich reálná hodnota.
- Pětina nových důchodců odešla do starobního důchodu předčasně.
- Kriminalita meziročně vzrostla.
- **V ekonomické oblasti** produktivita práce měřená podílem HDP na zaměstnance sice postupně roste, ale v krajském srovnání tento růst pokulhává.
- V zemědělství je rostlinná produkce stabilizovaná, živočišná produkce má však spíše klesající tendenci.
- Průmyslová produkce v klíčových firmách v minulém roce mírně poklesla, trvale klesá i počet zde zaměstnaných lidí a jejich průměrná mzda.
- V minulém roce byl zaznamenán další pokles stavebních prací, větší firmy se potýkají s nedostatkem vhodných zakázek.
- V kraji se začíná stavět méně bytů.
- **Z pohledu životního prostředí** není pozitivní, že imisní situace se výrazně nezměnila, imisní koncentrace benzo(a)pyrem a suspendovaných částic se meziročně zvýšila a na celém území došlo k překračování imisního limitu.
- Zvýšila se rozloha kraje se zhoršenou kvalitou ovzduší.
- Meziročně vzrostla produkce komunálního odpadu na obyvatele, podíl odděleně sbíraných složek má spíše klesající tendenci.

1. DEMOGRAFICKÝ VÝVOJ

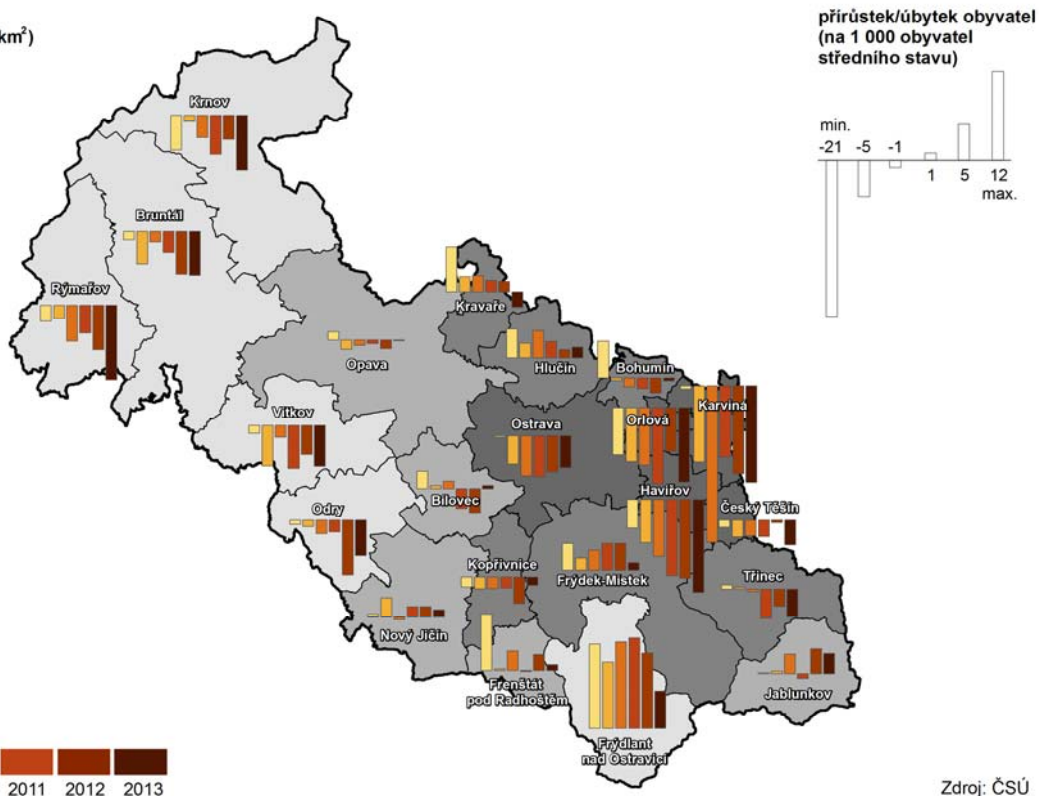
Sídelní struktura kraje se vyznačuje mimořádnou hustotou obyvatelstva a jeho koncentrací na území Ostravsko-karvinské aglomerace

Moravskoslezský kraj se rozkládá na ploše 5 427 km², což představuje 6,9 % z rozlohy celé České republiky (dále ČR), ale na obyvatelstvu se podílí 11,7 %. V mezikrajském srovnání má kraj – pochopitelně s výjimkou Hlavního města Prahy – jednoznačně nejvyšší hustotu osídlení 225 obyvatel na km². Největší počet obyvatel na km² mají okresy Ostrava-město (985 obyvatel) a Karviná (726 obyvatel), nejméně je zalidněn okres Bruntál, kde na km² rozlohy okresu připadá v průměru jen 62 obyvatel.

V celém kraji je 300 obcí, což je jen 4,8 % z počtu obcí z celé ČR. Sídelní struktura kraje je však v jeho jednotlivých regionech rozdílná. Obyvatelstvo široké centrální části kraje je koncentrováno převážně do městských aglomerací, na druhé straně okrajové části horských a podhorských regionů na západě a jihovýchodě kraje jsou typické nižší hustotou osídlení v převážně vesnické zástavbě. Přesto podíl městského obyvatelstva z celkového počtu obyvatel kraje činí 75,2 % a je v rámci celé ČR nadprůměrný.

Pohyb obyvatel ve správních obvodech ORP Moravskoslezského kraje v letech 2008 až 2013

hustota zalidnění
(počet obyvatel na km²)
k 31. 12. 2013

Zdroj: ČSÚ

Úbytek obyvatel kraje se nedaří zastavit, v posledních letech navíc spíše narůstá

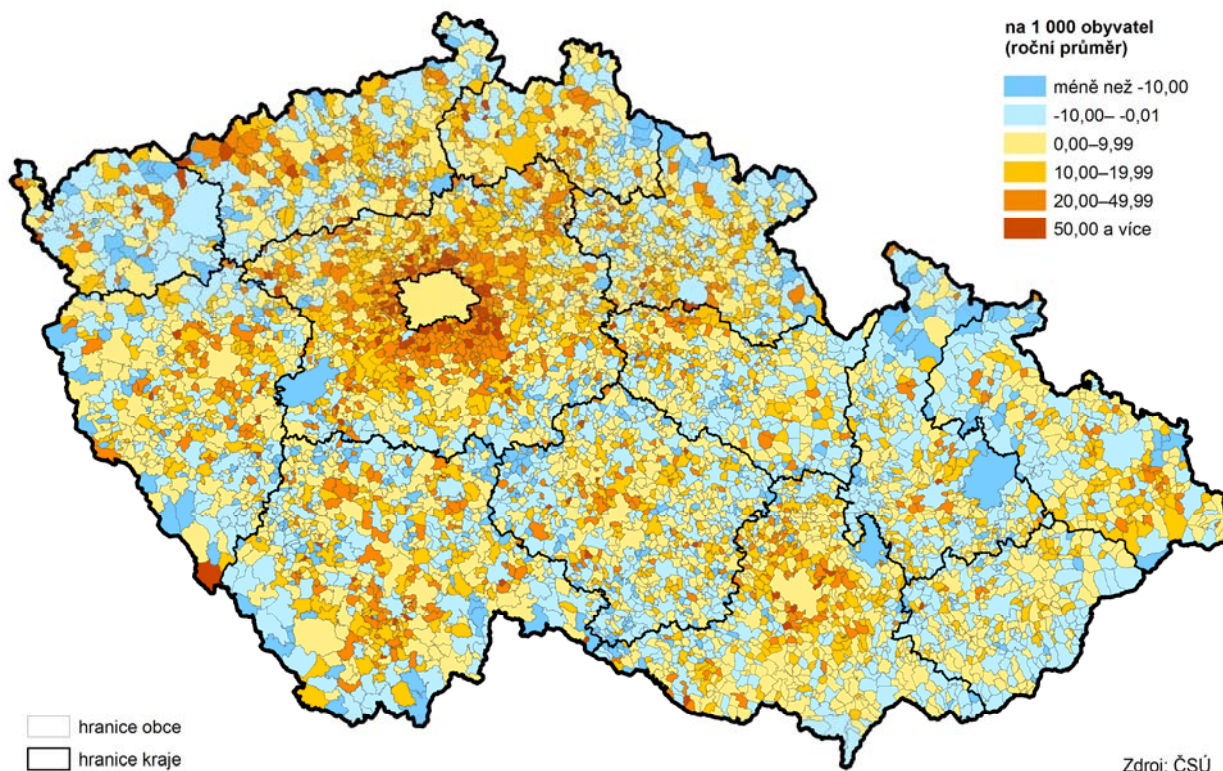
V Moravskoslezském kraji bydlelo ke konci roku 2013 dle zpracované bilance stavu obyvatel navazující na výsledky sčítání lidu, domů a bytů 1 221 832 osob. V průběhu roku poklesl počet obyvatel kraje o 4 770 osob, což je největší meziroční pokles obyvatelstva od roku 1995, tj. od doby začátku trendu pravidelných meziročních poklesů stavu obyvatel kraje. Klesající trend počtu obyvatel kraje byl narušen jen v letech 2007 a 2008 a v posledních letech se velikost úbytku obyvatel kraje spíše zvětšuje. V minulém roce se početní stav obyvatel kraje snížil jak v mužské složce (-2 209 osob), tak ve složce ženské (-2 561 osob).

Vysoké migrační saldo je typické pro Ostravsko-karvinskou aglomeraci

Na uvedený vývoj působila především ta skutečnost, že se z kraje vystěhovalo o 3 089 osob více, než kolik osob se do kraje přistěhovalo. Migraci ztratil v minulém roce obyvatelé především okres Karviná (-1 774 osob) a okres Ostrava-město (-1 073 osob), přitom migrační přírůstek byl zaznamenán jen v okrese Frýdek-Místek (+270 osob).

Vývoj migrace a změny v jejích saldu ovlivnila jen v malé míře zahraniční migrace. V roce 2013 se z kraje do ciziny vystěhovalo 1 468 osob, což je jen o 26 osob více než kolik se do kraje z ciziny přistěhovalo. Pro dokreslení možno uvést, že tzv. vnitřní stěhování, tj. stěhování mezi obcemi v rámci kraje, dosáhlo v roce 2013 objemu 19 768 osob, což bylo 8,4 % celostátního úhrnu. Vzhledem k podílu obyvatel kraje na celé ČR (11,6 %), můžeme vnitřní migraci v kraji hodnotit jako podprůměrnou.

Přírůstek obyvatel v obcích v letech 2008 až 2013

Na úbytku obyvatel se podepsalo i meziročně záporné saldo mezi narozenými a zemřelými

Také přirozená změna počtu obyvatel působila na celkový vývoj negativně, když v loňském roce zemřelo v kraji o 1 681 osob více než kolik se jich narodilo. Co se týká přirozeného úbytku stavu obyvatel, tak ten byl zaznamenán v různé míře ve všech okresech Moravskoslezského kraje, výrazněji pak především v okrese Karviná (-805 osob).

Relativní úbytky obyvatel v minulém roce patřily v mezikrajském srovnání k největším

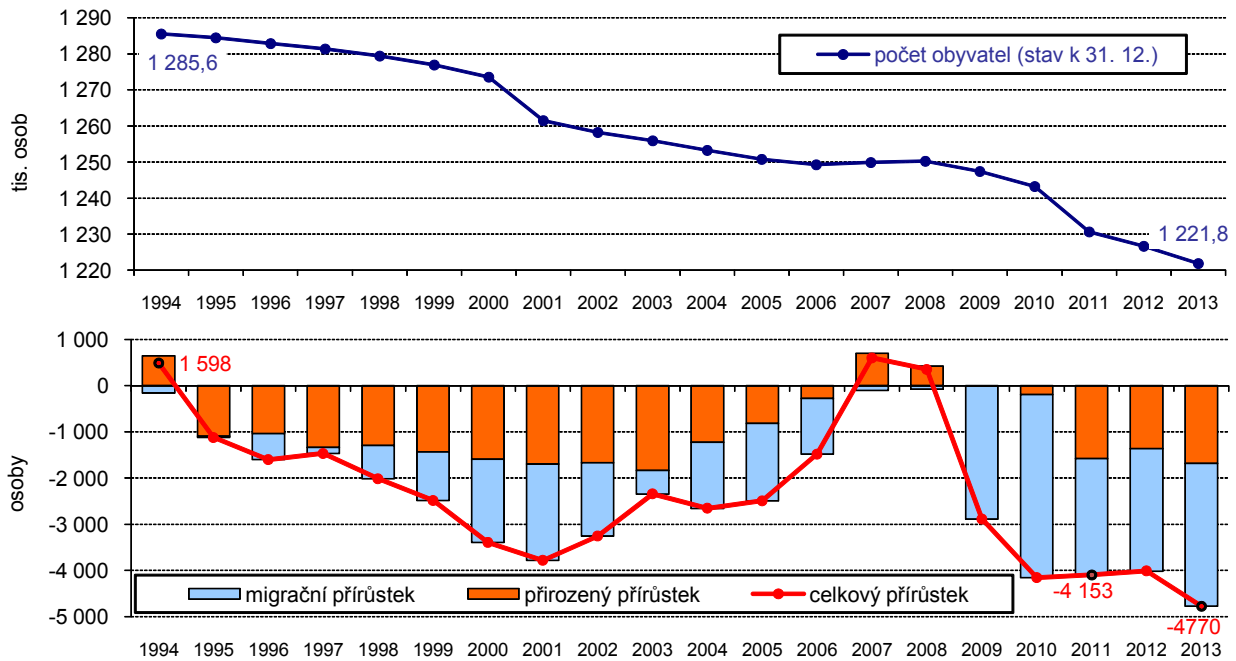
Rovněž v porovnání s ostatními kraji ČR nevypadá situace zrovna povzbudivě. Relativně (v přepočtu na tisíc obyvatel) měl kraj druhý největší přirozený úbytek obyvatel hned za Ústeckým krajem a třetí největší úbytek stěhování za Hlavním městem Prahou a Karlovarským krajem. Moravskoslezský kraj tak má ve své historii vůbec nejnižší počet obyvatel.

V minulém roce klesla meziročně míra porodnosti a zároveň se zvýšila míra úmrtnosti

V kraji se v roce 2013 snížila meziročně porodnost a naopak vzrostla úmrtnost. Narodilo se totiž jen 11 651 dětí, tj. o 136 dětí méně než v roce předchozím. Míra porodnosti (počet narozených na tisíc obyvatel) se snížila na 9,5 promile, přitom v letech 2007 – 2010 se porodnost stabilizovala nad hodnotou 10 promile, tj. na úrovni dosahované v první polovině devadesátých let minulého století.

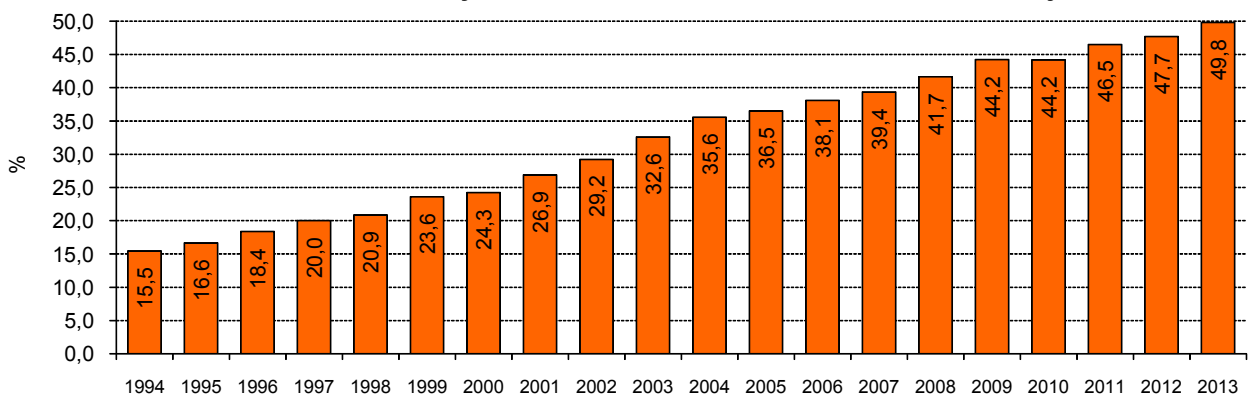
Graf 1.1 Počet obyvatel a celkový, přirozený a migrační přírůstek obyvatel v Moravskoslezském kraji

Polovina dětí se rodí v nemanželském svazku

Z počtu živě narozených dětí bylo 51,1 % chlapců. Většina dětí (ale jen 47,1 % ze všech narozených) se narodila jako prvorozené, 36,6 % dětí se narodilo ženám jako druhorozené. Jako třetí a další dítě v pořadí se narodilo 16,3 % všech dětí. Není již překvapivé, že téměř plná polovina dětí se rodí mimo oficiální manželský svazek, a že průměrný věk matky při narození prvního dítěte se stále zvyšuje – v roce 2013 činil již 29,5 roku.

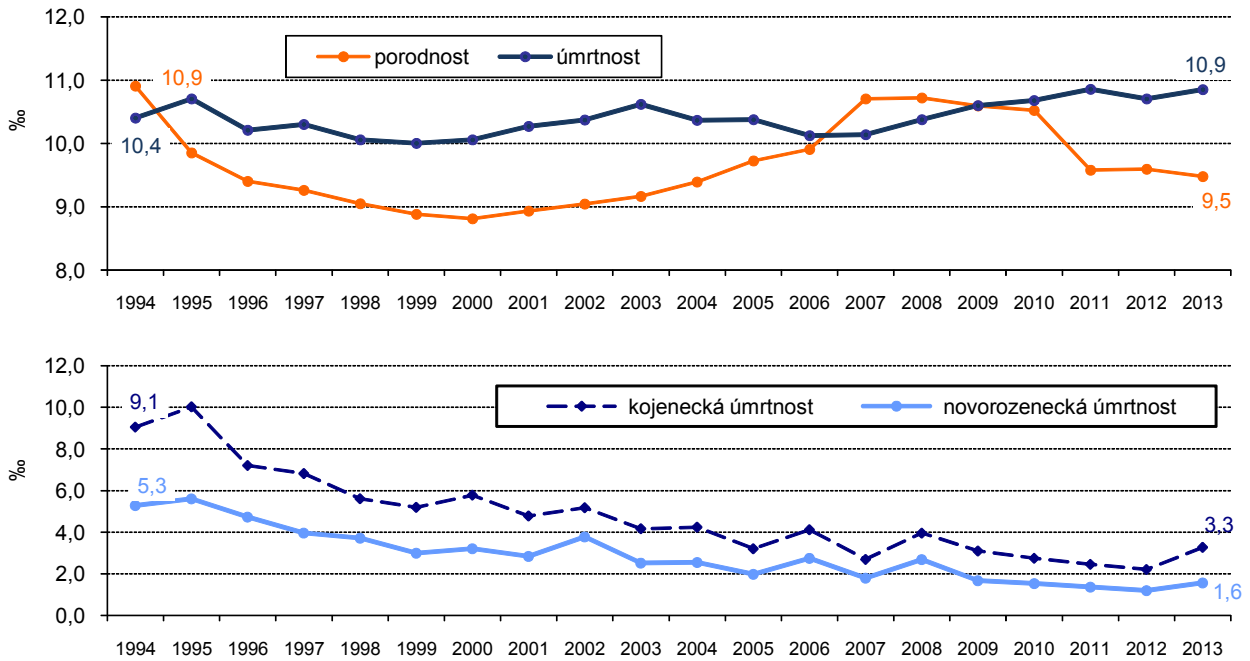
Graf 1.2 Podíl narozených mimo manželství v Moravskoslezském kraji

K úmrtím dochází především v důsledku nemoci oběhové soustavy a obecně na rakovinu

Počet zemřelých osob v roce 2013 v kraji sice mírně meziročně vzrostl na 13 284 (+136 osob), v zásadě se však nejedná o změnu dosavadního trendu. Obdobná míra úmrtnosti v rozmezí 10,7 až 10,9 osob na tisíc obyvatel byla i v předchozích letech. Již tradičně největším „zabijákem“ byly i v minulém roce nemoci oběhové soustavy (6 305 osob, tj. téměř polovina všech úmrtí) a tzv. novotvary (3 280 osob, tj. cca čtvrtina všech úmrtí). Zaznamenání hodnou skutečností je fakt, že jen loňském roce zemřelo 173 lidí dokonanou sebevraždou, což je cca o dvě třetiny více lidí, než kolik jich zemře při dopravních nehodách (104 osob).

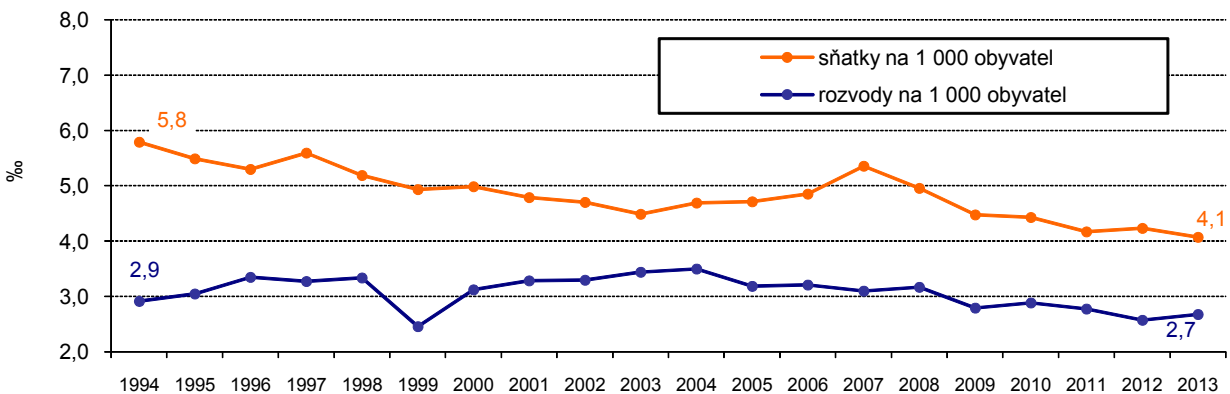
Graf 1.3 Porodnost a úmrtnost v Moravskoslezském kraji

Počet sňatků byl historicky nejnižší.....

Již od roku 2007 registrujeme v MS kraji každoročně méně sňatků, a to i v přepočtu na tisíc obyvatel. V roce 2013 tak bylo evidováno 4 985 sňatků, což je o 214 sňatků meziročně méně a jedná se z dlouhodobého hlediska o historicky nejmenší počet sňatků. V 65,9 % případů se jednalo o sňatek do té doby z obou stran svobodných partnerů. Průměrný věk ženicha byl 35 let a nevěsty 32,1 let. V případě prvního sňatku byl průměrný věk partnerů poněkud nižší, a to 31,2, resp. 28,5 let. I v tomto případě se tento průměrný věk stále mírně zvyšuje.

Graf 1.4 Sňatečnost a rozvodovost v Moravskoslezském kraji

..... a i počet rozvodů se meziročně zvýšil. Většinou pro povahové rozdíly a rozdílnost zájmů partnerů.

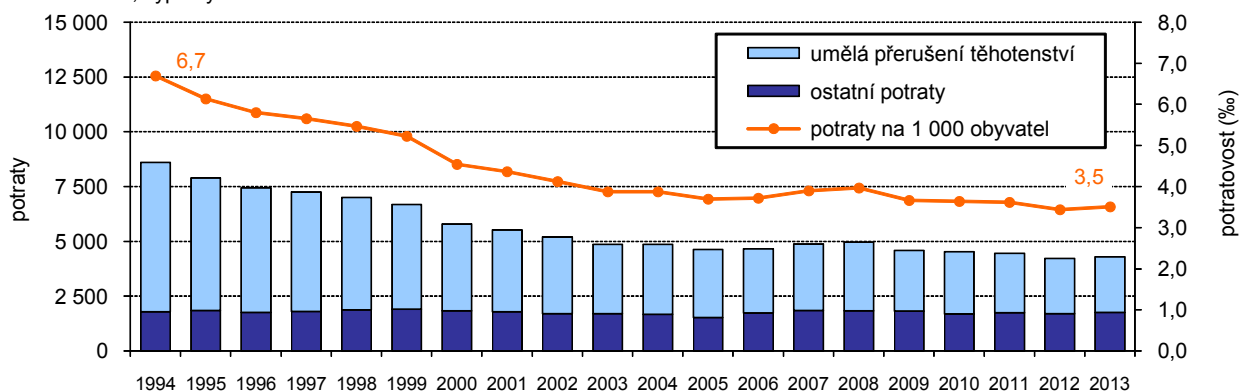
V minulém roce bylo 3 279 manželství rozvedeno, což je sice o 120 rozvodů meziročně více, ale jejich počet je z dlouhodobějšího pohledu spíše konstantní popř. mírně klesající. V 1 874 případech (57,2 % z úhrnu rozvedených manželství) se jednalo o manželství s nezletilými dětmi. Dvě třetiny návrhů na rozvod podaly ženy. Nadprůměrná rozvodovost (2,8 rozvodů na 1000 obyvatel) byla zaznamenána v okrese Karviná, naopak podíl 2,4 rozvodů v okrese Opava je z tohoto pohledu podprůměrný. Téměř 47 % manželství bylo rozvedeno po 15 a více letech jeho trvání. V průměru se muži rozvedli ve 43,3 letech, ženy ve 40,4 letech věku. V převažující většině případů (téměř 70 %) byla deklarovaným důvodem rozvodu pro muže i ženy rozdílnost povah, názorů a zájmů. V souhrnu na 100 uzavřených sňatků připadalo 65,8 rozvedených manželství.

Potratovost sice mírně vzrostla, klesající trend se však v zásadě nezměnil

Počet potratů se v minulém roce sice meziročně poněkud zvýšil, nicméně z dlouhodobějšího hlediska se údaj o 4 293 potratech zařadil do spíše klesajícího trendu. Z uvedeného počtu bylo 37,2 % samovolných potratů a 44,7 % uměle přerušovaných těhotenství miniinterrupcí. V nadpoloviční většině případů se jedná o potraty svobodných žen. Jistě potěšující je, že potratovost stále klesá v případech mladých žen do 19 let věku (loni 252 případů).

Graf 1.5 Počet potratů a potratovost v Moravskoslezském kraji

Pramen: ÚZIS, výpočty ČSÚ

Zvýšila se kojenecká i novorozenecká úmrtnost a v mezikrajském srovnání je nadprůměrná

Od roku 2008 se úmrtnost dětí v prvních měsících po narození neustále snižovala, ale v minulém roce tento trend skončil a meziročně se zvýšila jak novorozenecká úmrtnost (zemřelí do 28 dnů v přepočtu na tisíc živě narozených dětí), tak především kojenecká úmrtnost (zemřelých dětí do jednoho roku opět v přepočtu na tisíc živě narozených). Novorozenecká úmrtnost dosáhla hodnoty 1,6 a kojenecká 3,3 a byla tak v rámci celé ČR v obou případech nadprůměrná. Nejvyšší kojenecká úmrtnost byla zaznamenána v Libereckém kraji, nejnižší pak v kraji Karlovarském. Novorozenecká úmrtnost byla zase nejvyšší ve Zlínském kraji a nejnižší v kraji Středočeském.

Dále se zvyšuje střední délka života a s ní pokračuje proces stárnutí obyvatel kraje

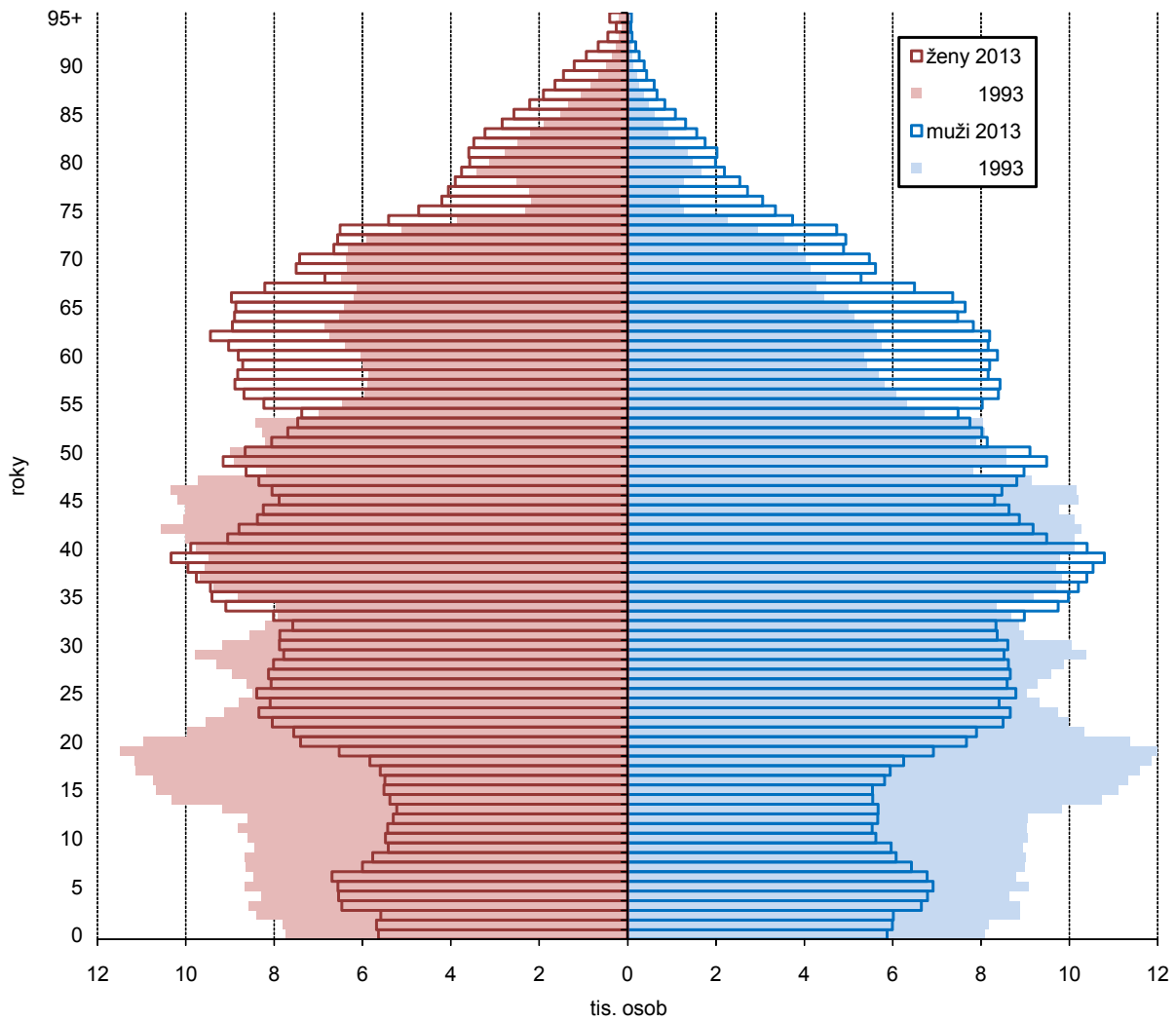
Naděje dožití při narození, tzv. střední délka života, se dlouhodobě zvyšuje. V minulém roce činila v případě mužů 73,81 roků a v případě žen 79,99 let. Pro ty, co se již dožili šedesáti let věku, se střední délka života posouvá, a to u mužů na 78,46 roků a u žen na 82,63 let.

Koncem roku 2013 činil průměrný věk obyvatel kraje 41,5 roků; v případě žen to bylo 43 roků a jen 39,9 let v případě mužů. Z pohledu věkové struktury obyvatel celé ČR se tak jedná o zhruba průměrný věk, který se však v posledních letech každoročně o cca 0,3 roku zvyšuje – od roku 2008 se tak průměrný věk obyvatel kraje zvýšil o 1,3 roku. V průměru nejstarší obyvatele má okres Karviná (41,9 let) a Ostrava-město (41,8 let), naopak v průměru o 1 rok mladší jsou obyvatelé v okrese Nový Jičín.

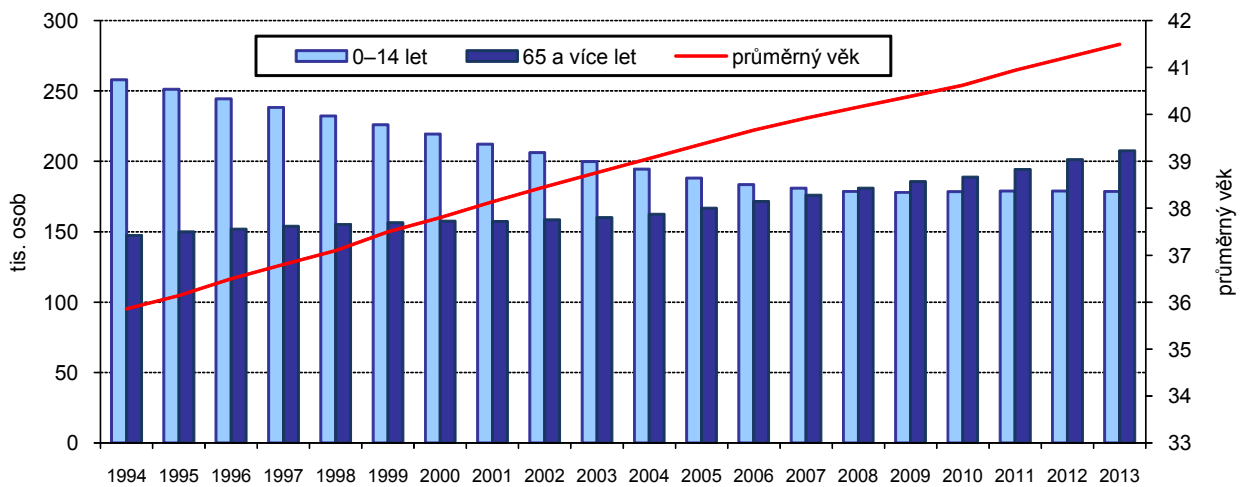
Věková struktura obyvatel se rychle mění, na 100 dětí již připadá 116 seniorů

Stárnutí populace se odráží rovněž ve věkové struktuře obyvatelstva, jež zachycuje mj. index stáří, tj. údaj o počtu osob nad 65 let věku připadající na 100 dětí do 15 let. Tento index se v posledních letech poměrně dramaticky zvyšuje a koncem roku 2013 již na 100 dětí připadalo v kraji 116 seniorů (ale v okrese Karviná již 124 seniorů!). Index stáří se v případě mužské složky populace výrazně liší od složky ženské. Na 100 chlapců v kraji připadá jen 91,1 mužů nad 65 let, ale na 100 děvčat už 142,2 seniorek.

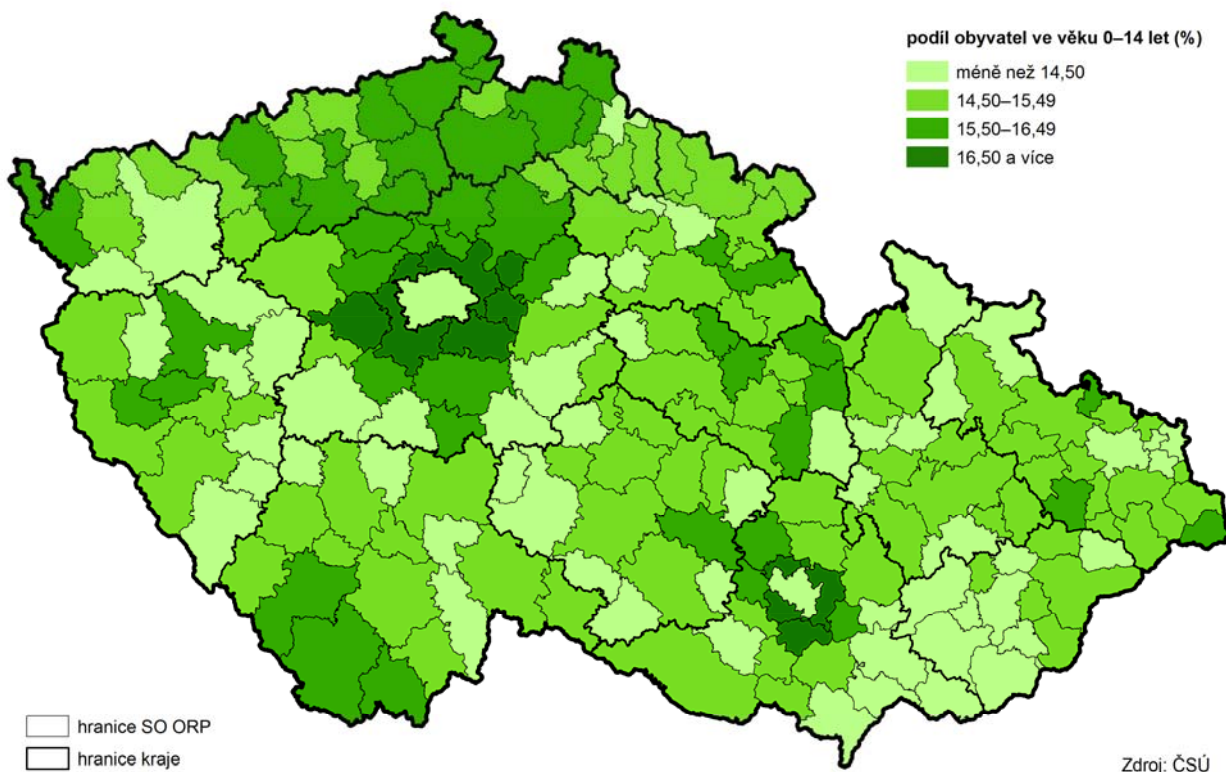
Graf 1.6 Věkové složení obyvatelstva Moravskoslezského kraje

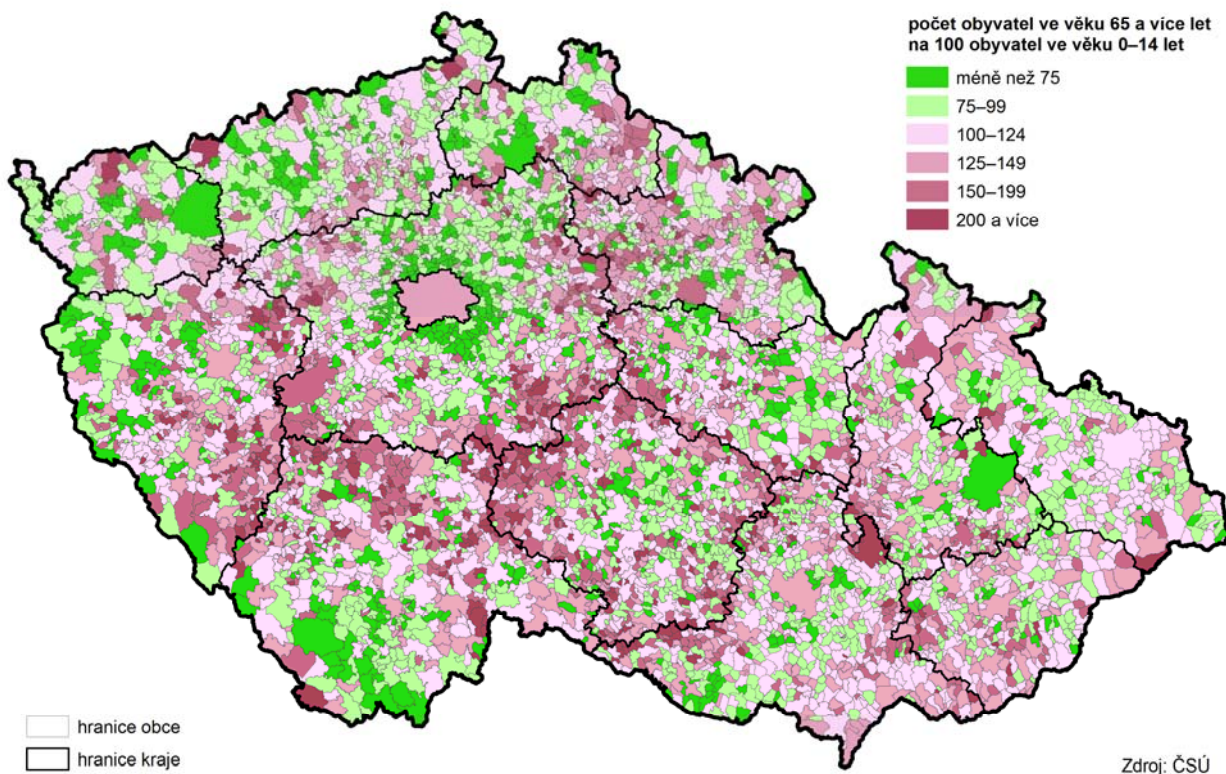
Graf 1.7 Obyvatelstvo Moravskoslezského kraje v předproduktivním a poproduktivním věku a průměrný věk obyvatel

Děti ve správních obvodech obcí s rozšířenou působností k 31. 12. 2013

Index stáří v obcích k 31. 12. 2013

2. SOCIÁLNÍ VÝVOJ

Údaje o ekonomické aktivitě populace jsou získány z Výběrového šetření pracovních sil

Populaci osob starších 15 let tvoří osoby ekonomicky aktivní a ekonomicky neaktivní. Všichni ti, kteří se účastní trhu práce, vytváří možný lidský potenciál – pracovní sílu. Skutečně využitý potenciál je potom počet zaměstnaných v národním hospodářství. Skupinu osob ekonomicky neaktivních tvoří v nejjednodušším pohledu důchodci, žáci a studenti a osoby pečující o rodinu.

Údaje o pracovní síle, míře ekonomické aktivity míře zaměstnanosti či nezaměstnanosti jsou získávány z Výběrového šetření pracovních sil (dále jen VŠPS). Ukazatele za rok 2011 jsou vážené na data demografické statistiky po promítnutí SLDB 2011, spolu s rokem 2012 a 2013 tak nejsou plně srovnatelné s předchozími roky. Při posuzování výsledků VŠPS je třeba mít na zřeteli, že se jedná o výběrové šetření, výsledné údaje jsou reprezentativní statistické odhady zatížené určitou statistickou chybou, především na úrovni regionů.

Informace o podílu nezaměstnaných osob (míře registrované nezaměstnanosti) jsou z podkladů Ministerstva práce a sociálních věcí (MPSV).

Míra ekonomické aktivity stoupá

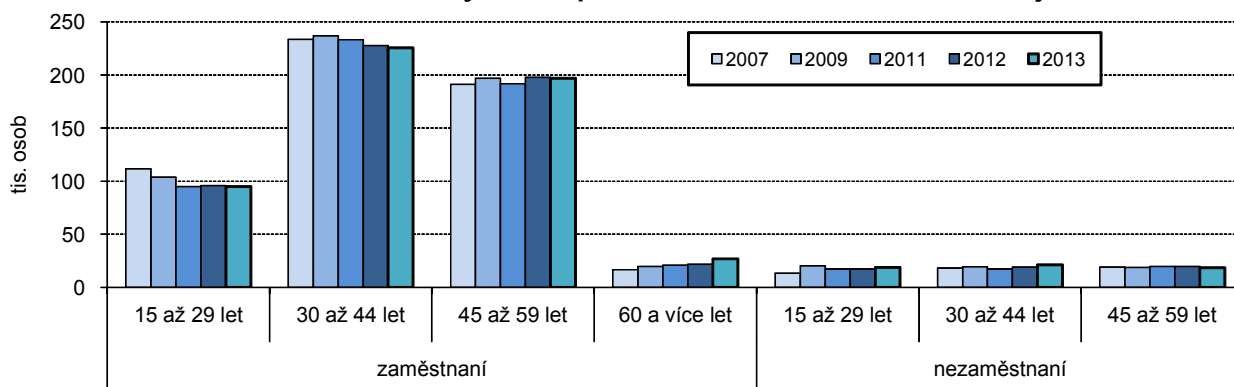
Počet obyvatel MS kraje ve věku 15 a více let se až do roku 2009 zvyšoval. Od roku 2010 dochází každoročně k poklesu až na 1 044,6 tis. osob v roce 2013 (tj. snížení téměř o 27 tis. obyvatel, o 2,5 %).

Dlouhodobá tendence snižování podílu obyvatel se středním vzděláním jak s maturitou (o 0,2 bodu), tak bez maturity (o 0,5 bodu) pokračovala i v roce 2013. Podíl vysokoškolsky vzdělaných osob vzrostl v roce 2013 o 1,7 bodu proti roku 2012 a od roku 2008 dokonce o 5,1 bodu.

V roce 2013 vzrostl počet pracujících v NH na 603,8 tisíc osob a proti roku předchozímu se zvýšil o 0,6 %. Přitom celkový počet osob zaměstnaných v NH vzrostl proti roku 2012 o 1,1 tisíc (o 0,2 %). Co se týká zaměstnaných žen v NH, tak proti předchozímu roku se zvýšil jejich počet o 0,6 tisíc (o 0,3 %).

Míra celkové zaměstnanosti v roce 2013 stoupla o 0,3 bodu proti předchozímu roku a činila 52,1 %. Přesto se Moravskoslezský kraj zařadil na předposlední místo mezi 14 kraji ČR. Míra zaměstnanosti žen od roku 2011 stoupla až na 50,6 % v roce 2013. Míra ekonomické aktivity mužů za poslední rok stagnovala a byla 65,4 % jako v roce 2012.

Graf 2.1 Ekonomicky aktivní podle věku v Moravskoslezském kraji

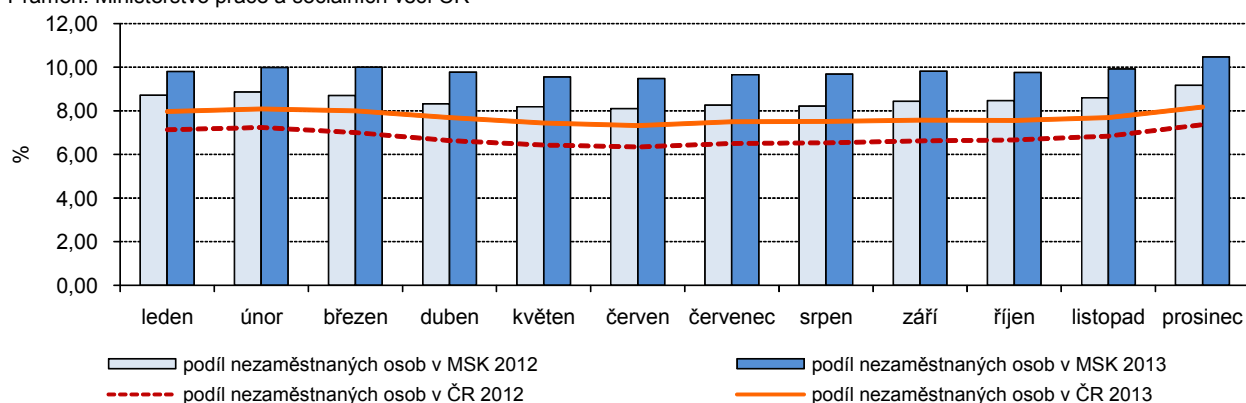
Obecná míra nezaměstnanosti se blíží k 10,0 %

Obecná míra nezaměstnanosti v kraji byla v roce 2008 v rámci sledovaného období nejnižší, a to 7,4 % a v následujících letech se zvyšovala. Nejvyšší byla v roce 2010, její hodnota představovala

10,2 %, během následujících let klesla na 9,9 % v roce 2013. U mužů je obecná míra nezaměstnanosti dlouhodobě nižší než u žen. Míra nezaměstnanosti mužů se snížila na 8,0 % v roce 2013 z 8,5 % v roce 2012. Nezaměstnanost žen vzrostla na 12,1 %, proti roku 2012 se zvýšila o 1,3 bodu. Nejvíce během sledovaného období se k sobě blížily obě hodnoty obecné míry nezaměstnanosti mužů a obecné míry nezaměstnanosti žen v roce 2010, kdy rozdíl představoval 1,3 bodu, v roce 2013 už to bylo 4,1 procentního bodu.

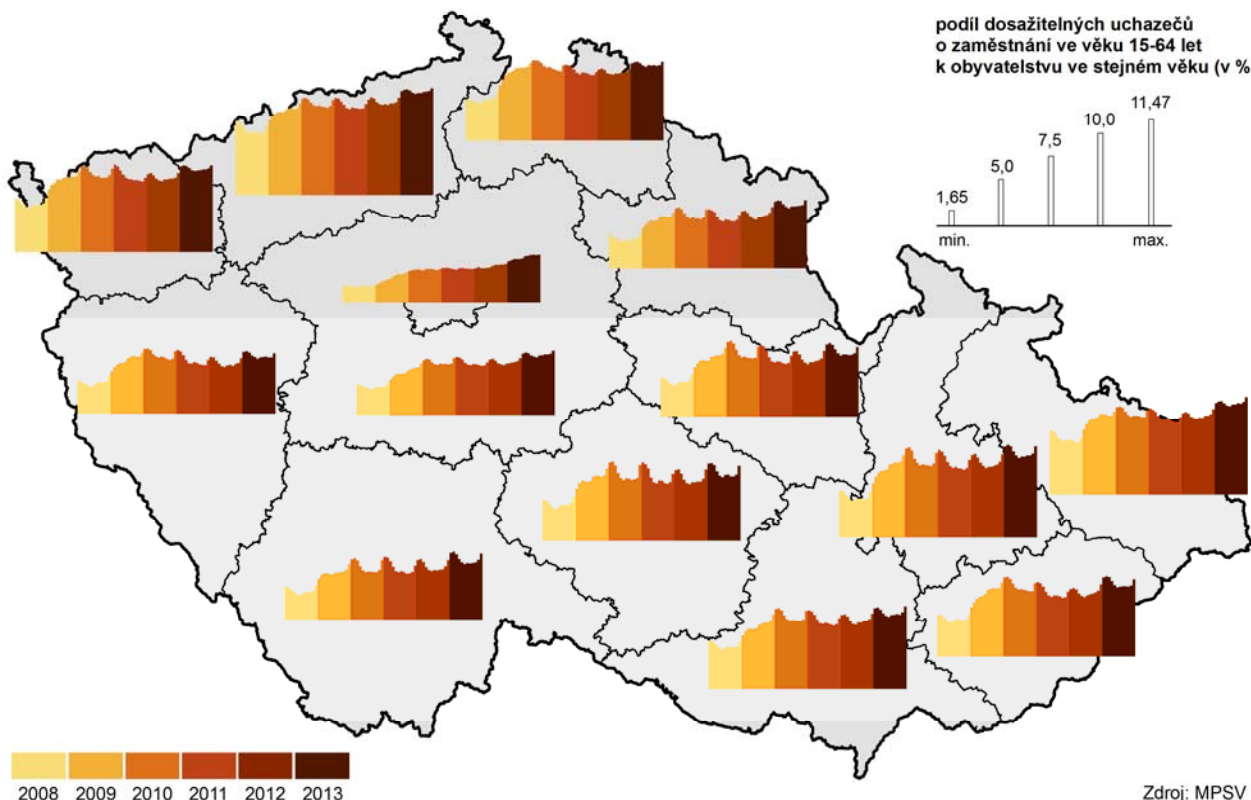
Graf 2.2 Podíl nezaměstnaných osob v Moravskoslezském kraji v jednotlivých měsících

Pramen: Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR

Počet ekonomicky neaktivních v roce 2013 proti roku 2008 klesl téměř o 17 tisíc osob, tj. o 3,6 % a proti předchozímu roku o 1,8 %.

Nezaměstnanost v krajích v letech 2008 až 2013 (stav ke konci jednotlivých měsíců)

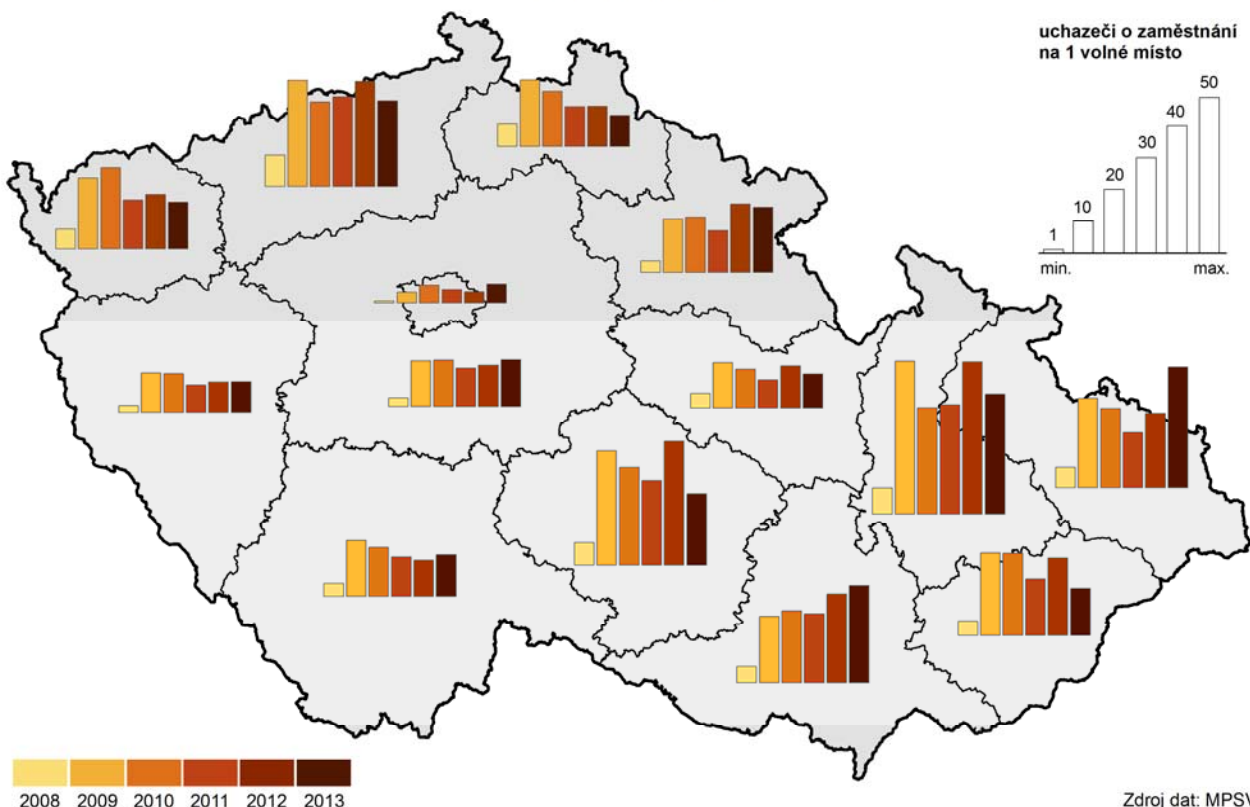

Podíl nezaměstnaných osob a podíl dlouhodobě nezaměstnaných osob stále stoupá

Od října 2012 Ministerstvo práce a sociálních věcí přešlo na nový ukazatel nezaměstnanosti v ČR s názvem „podíl nezaměstnaných osob“. Nový ukazatel „podíl nezaměstnaných osob“ vyjadřuje podíl počtu dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15 až 64 let ze všech obyvatel ve věku 15 až 64 let. Dosavadní „míra registrované nezaměstnanosti“ poměruje uchazeče o zaměstnání pouze k ekonomicky aktivním osobám.

Od roku 2008 se zvýšil podíl nezaměstnaných osob v Moravskoslezském kraji o 4,38 bodu a v roce 2013 činil 10,47 %. Nejvyšší nárůst byl zaznamenán v roce 2009 proti roku 2008, a to o 2,80 bodu. Úřady práce v Moravskoslezském kraji ke konci roku 2013 evidovaly téměř 90 tisíc nezaměstnaných osob, což bylo o téměř 9 tisíc osob více než ve stejném období roku 2012 (nárůst o 1,3 procentního bodu). Podíl dlouhodobě nezaměstnaných osob se od roku 2008 téměř zdvojnásobil a v roce 2013 činil 4,9 %. V mezikrajském srovnání je 13. nejvyšší v ČR (za Moravskoslezským krajem už je jen Ústí nad Labem, toto pořadí si oba kraje udržují již mnoho let). O 1,6 bodu převyšuje hodnotu podílu dlouhodobě nezaměstnaných v ČR.

Uchazeči o zaměstnání na 1 volné pracovní místo v krajích v letech 2008 až 2013 (stav k 31. 12.)

V roce 2013 došlo k nárůstu počtu uchazečů na 1 volné pracovní místo o více než dvě třetiny

Počet dosažitelných uchazečů o zaměstnání se zvýšil proti roku 2012 o více než 9 tisíc osob, počet nezaměstnaných žen v roce 2013 stoupl ve srovnání s rokem 2012 téměř o 4 tisíce osob. Průměrný věk nezaměstnaných osob činil 39,9 let. Setříděním okresů k 31. 12. 2013 podle počtu evidovaných uchazečů se do 10. místa v rámci ČR umístily 4 okresy z Moravskoslezského kraje, a to Ostrava-město na 2. místě (26 193 uchazečů), Karviná na 3. místě (22 811 uchazečů), Frýdek-Místek na 7. místě (11 345 uchazečů) a Opava na 8. místě (11 214 uchazečů). Podle dosaženého vzdělání rostl po krizi počet nezaměstnaných ve všech kategoriích, jak se základním a středním vzděláním, tak i vysokoškolským. V roce 2011 byl tento trend vystředěn poklesem u všech kategorií. V následujících dvou letech došlo opět

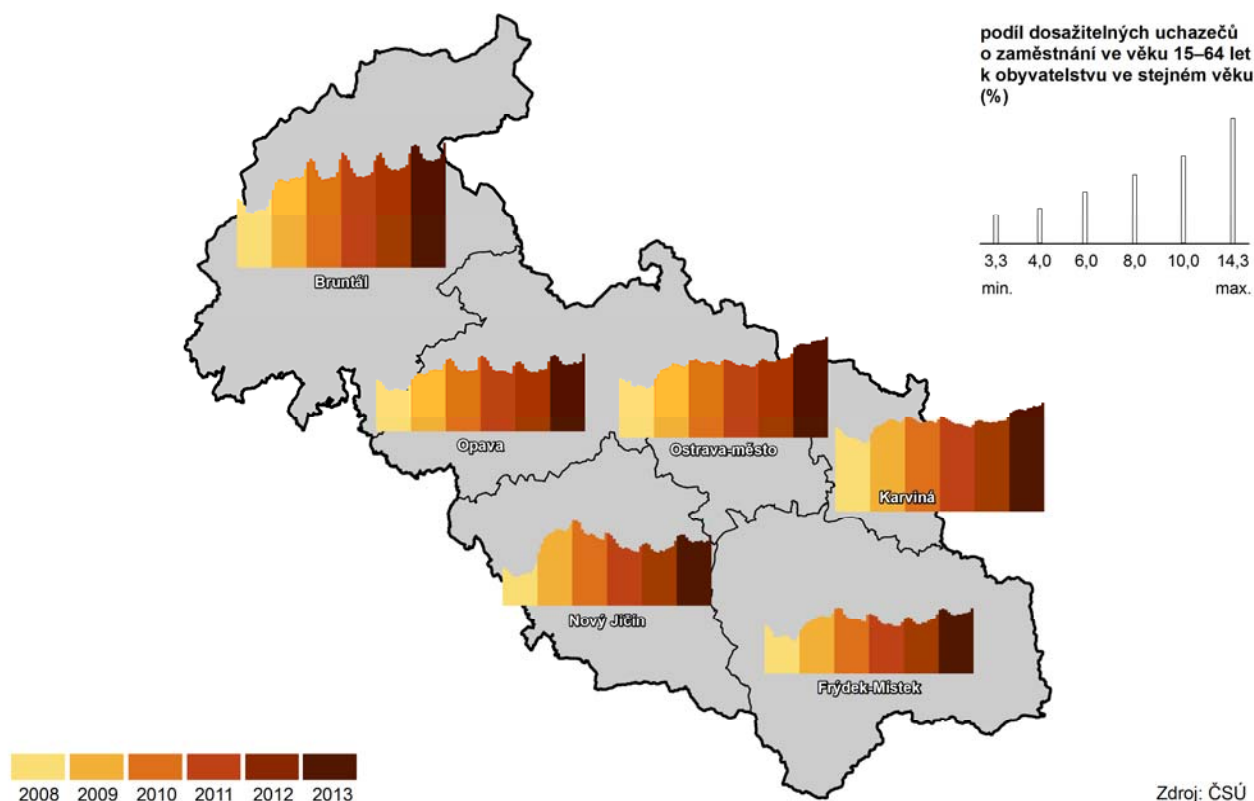

k nárůstu. Úřady práce evidovaly v roce 2009 nejvyšší nárůst počtu uchazečů připadajících na jedno volné pracovní místo (na 29,2). V roce 2012 připadalo na jedno pracovní místo 24,3 uchazečů. V posledním sledovaném roce opět stoupl počet uchazečů na 1 volné pracovní místo, a to o více než dvě třetiny proti předchozímu roku na 39,5 uchazečů. Na jedno volné pracovní místo připadalo v ČR na konci roku 2013 v průměru 17,0 uchazečů, v okresech Karviná a Bruntál to ale bylo (80,9 resp. 66,7 uchazeče).

Moravskoslezský kraj má dlouhodobě nejvyšší podíl nezaměstnaných osob hned po Ústeckém kraji

Při porovnání podílu nezaměstnaných osob dlouhodobě zaujímá Moravskoslezský kraj 13. místo. Dvanácté místo, které zaujímal v letech 2010 a 2011, obsadil nyní Olomoucký kraj. Podíl nezaměstnaných stejný nebo vyšší než republikový průměr vykázalo 40 okresů. Nejhůře z šesti okresů kraje je na tom okres Bruntál (14,3 %), k 31. 12. 2013 byl na posledním místě ze 77 okresů v ČR, dále okres Karviná (12,5 %) na 74. místě a Ostrava-město (11,6 %) na 70. místě. Nejlépe z okresů Moravskoslezského kraje na tom je okres Frýdek-Místek (7,5 %) na 30. místě. Volných pracovních míst bylo v roce 2013 něco přes 2 tisíce. Nejvíce ve sledovaném období jich bylo v roce 2011, a to skoro dvakrát tolik.

Nezaměstnanost v okresech Moravskoslezského kraje v letech 2008 až 2013 (stav ke konci jednotlivých měsíců)

Na aktivní politiku zaměstnanosti je v Moravskoslezském kraji vynaloženo nejvíce prostředků ze všech krajů ČR

Od roku 2012 přiděluje finanční prostředky na jednotlivé krajské pobočky Úřadu práce ČR Generální ředitelství Úřadu práce ČR na základě kombinace 51 ukazatelů charakterizujících trh práce. Nejvíce prostředků na aktivní politiku zaměstnanosti je směřováno do regionů s nejhůřší bilancí těchto ukazatelů. Z celkového objemu finančních prostředků ÚP ČR na aktivní politiku zaměstnanosti bylo nejvíce použito v Moravskoslezském, Olomouckém a v Jihomoravském kraji.

Nástroje aktivní politiky realizované na úřadech práce přispívají ke snižování nezaměstnanosti nebo zvýšení zaměstnanosti v regionech.

Nejvyšší počet pracovních míst vytvořených v rámci aktivní politiky zaměstnanosti ČR v roce 2013 byl v Moravskoslezském kraji – celkem bylo vytvořeno 6 012 pracovních míst. Také počet podpořených osob (uchazečů/zaměstnanců/OSVČ) v rámci aktivní politiky zaměstnanosti byl v uplynulém roce nejvyšší v Moravskoslezském kraji – bylo to více než 13 tisíc osob.

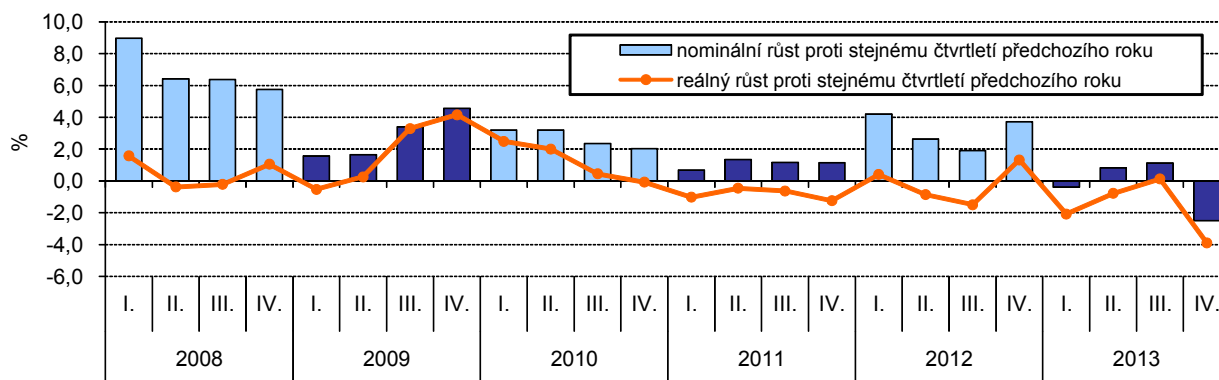
Roste podíl dlouhodobě nezaměstnaných osob

Trvalým problémem je dlouhodobá nezaměstnanost. Podíl dlouhodobě nezaměstnaných osob se v Moravskoslezském kraji v roce 2013 proti roku 2008 skoro zdvojnásobil a činil 4,9 %. Více než 4,9 % byl ve třech okresech z šesti okresů Moravskoslezského kraje, a to v Bruntále (7,0 %), v Karviné (6,6 %) a v Ostravě-městě (5,8 %).

Průměrná nominální hrubá měsíční mzda roste, v reálném vyjádření klesá

Údaje o průměrných mzdách jsou výsledkem výběrového šetření mezd Ministerstva práce a sociálních věcí (šetření o průměrném výdělku) a Ministerstva financí ČR (šetření o platu). Toto šetření se odlišuje od ostatních mzdových zjišťování, neboť jsou přímo sledovány mzdy jednotlivých zaměstnanců a nikoli celkové objemy mzdových prostředků na úrovni podniků či organizací. Průměrná hrubá mzda v Moravskoslezském kraji podle výsledků výběrového šetření dosáhla v roce 2013 částky 24 530 Kč (27 422 Kč u mužů a 21 032 Kč u žen). Celkově mzda proti předchozímu roku vzrostla o 0,2% (u mužů vzrostla o 0,8 % a u žen klesla o 0,1 %). Faktorem ovlivňujícím reálnou výši mzdy je i zvyšující se cenová úroveň (inflace) vyjádřená indexem spotřebitelských cen. Koncem roku 2013 se inflace vyšplhala na 101,4 %. Celková průměrná reálná mzda tak meziročně klesla o 1,2 %.

Graf 2.3 Růst nominálních a reálných mezd¹⁾ v Moravskoslezském kraji

¹⁾ průměrné hrubé měsíční mzdy zaměstnanců (přepočtené osoby) podle místa pracoviště

I medián mezd roste

Ve výběrovém šetření mezd není používána pouze průměrná mzda (aritmetický průměr), ale také medián mezd. Ukazuje mzdu zaměstnance uprostřed mzdového rozdělení (právě stejný počet mezd je vyšších i nižších než medián) a vypovídá tak mnohem lépe o skutečné mzdové úrovni. Medián mezd v Moravskoslezském kraji v roce 2013 dosáhl částky 22 202 Kč (o 2 328 Kč méně než je průměrná mzda) a byl mezi kraji 4. nejvyšší. Proti předchozímu roku vzrostl o 215 Kč (o 1,0 %), což znamenalo propad reálných mezd jen o 0,4 %.

Počet příjemců důchodů ve sledovaném roce klesá

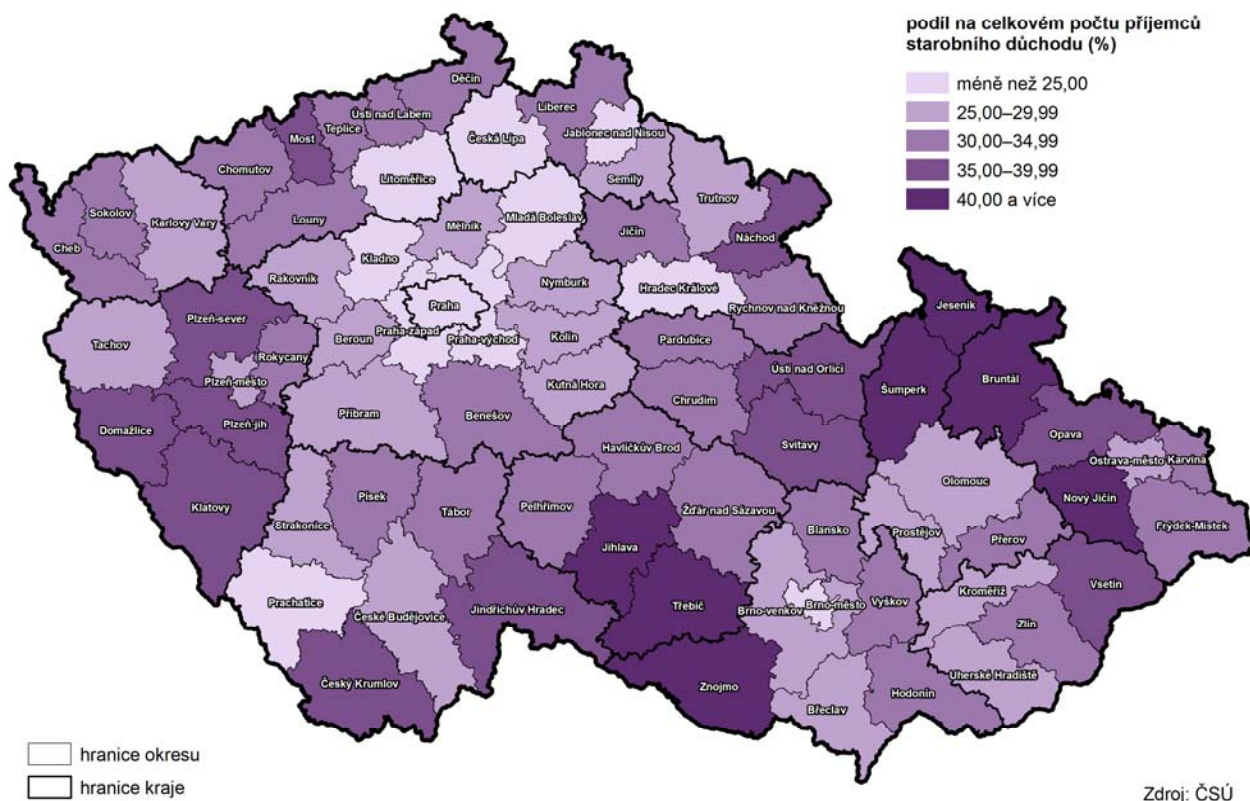
To se však týká jen důchodů celkem (téměř o 2 tisíce osob). Počet příjemců starobních důchodů se proti roku 2012 téměř nezměnil. Počet žen, které pobíraly starobní důchod, se od roku 2008 každoročně zvyšoval až do roku 2011, a pak mírně klesal a v roce 2013 činil více než 106 tisíc proti 96 tisícům mužů. Průměrná měsíční výše důchodu celkem dosáhla v roce 2013 výše 10 672 Kč, muži pobírali průměrně 11 782 Kč a ženy 9 905 Kč. Starobní důchod dosáhl v roce 2012 celkem 11 035 Kč. Ženy pobíraly důchod v průměrné výši 9 546 Kč,

což je o 3 tisíce méně než muži. Podíl průměrné výše starobního důchodu na mzdovém mediánu představoval v posledním sledovaném roce 49,7 %, což bylo o 0,4 bodu více než v roce 2012.

Do předčasného důchodu odchází stále více osob

Do předčasného důchodu odešla v roce 2013 více než pětina všech příjemců starobního důchodu. Muži odcházejí méně často než ženy, ale trend u obou pohlaví od roku 2008 stoupá. Podíl příjemců předčasného starobního důchodu na počtu příjemců plného starobního důchodu v roce 2013 představoval 34,0 % (o 1,0 procentního bodu více než v roce 2012). Tímto podílem se Moravskoslezský kraj řadí na 12. místo ze 14 krajů v ČR. Ještě vyšší podíl příjemců předčasného starobního důchodu na počtu příjemců plného starobního důchodu je pak v kraji Pardubickém a Vysočina. Z šesti okresů Moravskoslezského kraje byl podíl příjemců předčasného důchodu na počtu příjemců starobního důchodu ke konci roku 2013 nejvyšší v okresech Bruntál a Nový Jičín (shodně 40,4 %) a nejnižší v okrese Ostrava-město 29,9%. Tento podíl v roce 2013 proti roku 2008 se nejvíce zvýšil v okrese Opava (o 9,7 %) a nejméně v okrese Ostrava-město (5,9 %).

Příjemci předčasného starobního důchodu v okresech v prosinci 2013

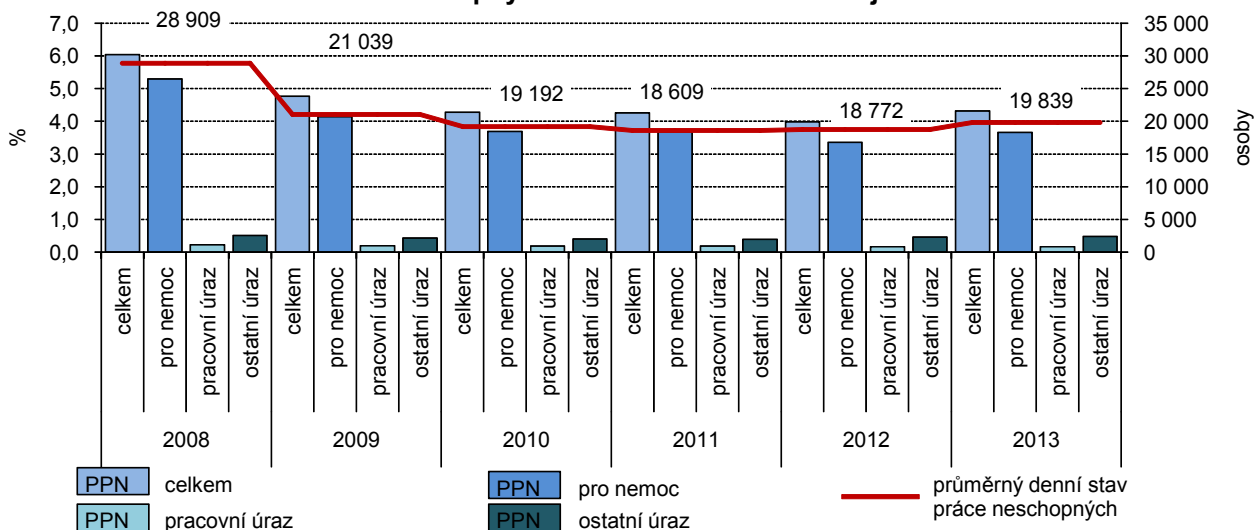

Dávky nemocenského pojištění se od roku 2008 zmenšily o více než třetinu

Výdaje na dávky nemocenského pojištění dosáhly svého maxima během sledovaného období v roce 2008, dosáhly téměř 4 mld. Kč a v roce 2013 klesly o více než třetinu na 2,3 mld. Kč. Tento stav byl ovlivněn změnou v systému nemocenského pojištění (k 1. 1. 2009), kdy došlo k významné změně nastavení podmínek výplaty nemocenských dávek. V obecnosti se začala více prosazovat snaha řešit krátkodobou zdravotní indispozici spíše čerpáním dovolené (či přecházením nemoci) než návštěvou lékaře s následnou pracovní neschopností. Nejvyšší podíl z výdajů na dávky nemocenského pojištění připadl v roce 2013 na nemocenské dávky 69,2 % (v roce 2012 to bylo 68,8 %), peněžitou pomoc v mateřství 26,6 % (v roce

2012 to bylo 27,6 %) a dále ošetřovné 4,2 % (v roce 2012 to bylo 3,5 %).

Graf 2.4 Průměrné procento pracovní neschopnosti (PPN) a průměrný denní stav práce neschopných v Moravskoslezském kraji

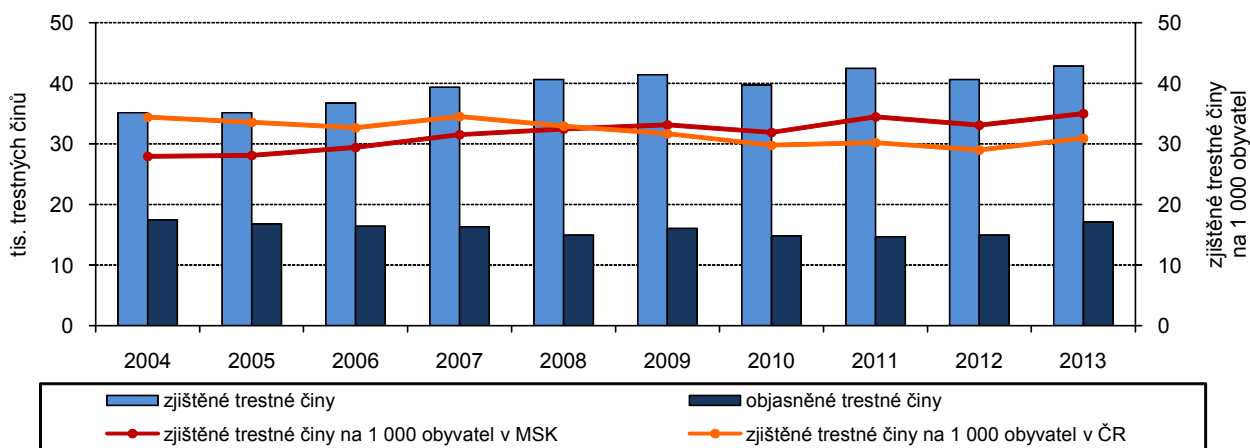
Počet lékařů roste, naopak počet lůžek v nemocnicích klesá

Počet lékařů v Moravskoslezském kraji roste, v roce 2013 jich bylo 4 977, což v relativním vyjádření odpovídá více než čtyřem lékařům na 1 000 obyvatel. Lůžek v nemocnicích naopak ubylo od roku 2008 o více než 1,2 tisíc. Počet hospitalizovaných pacientů od roku 2008 střídavě klesal a stoupal a v posledním sledovaném roce činil téměř 247 tisíc osob. Průměrná ošetřovací doba se od roku 2008 snížila o 1,0 den a v roce 2013 byla 6,2 dne.

Roste počet dětí v MŠ, ale klesá počet studentů SŠ

Situace ve školství s odstupem kopíruje demografický vývoj. V současné době se zvyšují nároky na kapacity mateřských škol. Do mateřských škol nastoupilo k 30. 9. 2013 celkem 40 845 dětí, což bylo od roku 2008 nejvíce (o téměř 5 tisíc více). Opačný trend je u počtu žáků základních škol, který má od roku 2008 sestupný trend. V posledním sledovaném roce však nastoupilo do základních škol o více než 1 000 žáků více než v roce 2012. Na středních školách (včetně konzervatoří) studovalo v roce 2013 celkem více jak 51 tisíc studentů. Na vyšších odborných školách studovalo 1 818 studentů, což bylo jen o něco méně než v předchozím roce. Studentů vysokých škol (s trvalým pobytem v kraji) bylo ke konci roku 2013 více než 42 tisíc, což bylo o 3,0 % méně než v předešlém roce.

Graf 2.5 Celková kriminalita v Moravskoslezském kraji

**Počet zjištěných trestných činů
meziročně stoupl**

V posledním sledovaném roce přesáhl počet zjištěných trestných činů 42 tisíc, což bylo zvýšení proti předešlému roku o 5,5 %. Počet zjištěných trestných činů stoupl v roce 2013 na 35,0 případů na 1 000 obyvatel, v předchozím roce to bylo pouze 33,1 případů. Počet objasněných trestných činů v posledním sledovaném roce přesáhl 17 tisíc.

**Počet usmrcených a zraněných
osob při dopravních nehodách
klesá**

Ve srovnání s rokem 2009, odkdy máme metodicky srovnatelná data, klesl počet dopravních nehod o 3,3 % na 8 288 nehod v roce 2013. Nicméně se jedná o druhou nejvyšší hodnotu ve sledovaném období. Počet usmrcených osob při dopravních nehodách v roce 2013 klesl na 68 osob (stejně tomu bylo i v roce předešlém). Rovněž se snižovaly ve sledovaném období škody způsobené při dopravních nehodách, i když v posledním sledovaném roce byly vyšší než v předešlém roce a činily více než 410 mil. Kč.

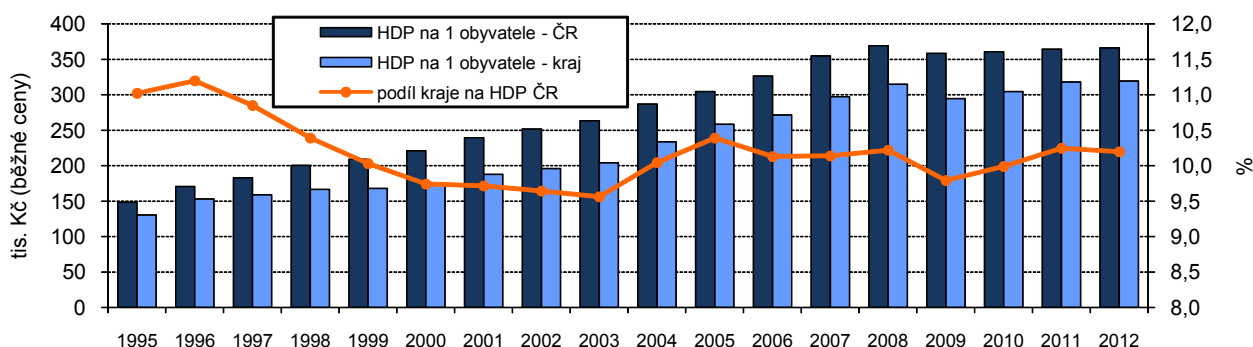

3. EKONOMICKÝ VÝVOJ

Hrubý domácí produkt Moravskoslezského kraje v roce 2012 meziročně vzrostl o cca 0,1 %, jinde roste rychleji

Hrubý domácí produkt (HDP) Moravskoslezského kraje, tj. ukazatel vyjadřující souhrnnou hodnotu statků a služeb nově vytvořených v kraji v daném roce, stále ještě nedosáhl předkrizových hodnot. Diference (měřená v běžných cenách) je sice menší než 0,3 %, ale pokud bychom srovnali ceny stálé, byl by rozdíl větší. Po propadu podílu HDP Moravskoslezského kraje na ČR pod 10 % v letech 2009 a 2010 sice toto číslo vzrostlo téměř na předkrizovou úroveň, ale stále na rozdíl od krajů Středočeského a Jihomoravského (s podobným zastoupením podílu HDP na ČR) roste pomaleji a v roce 2012 dokonce meziročně poklesl, což se nestalo ani v jednom ze srovnávaných krajů.

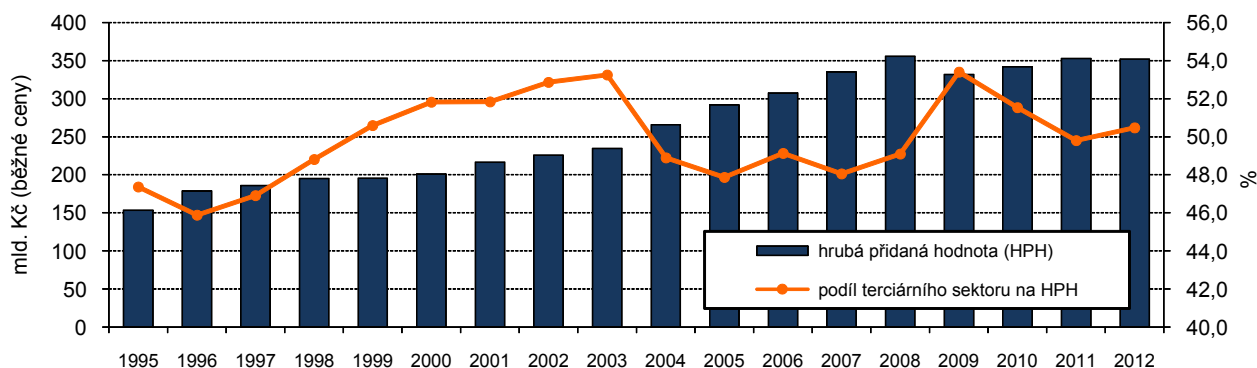
Graf 3.1 Hrubý domácí produkt v Moravskoslezském kraji (běžné ceny)

Srovnáním HDP na jednoho obyvatele se sice kraj z nelichotivého 10. místa v roce 2009 vyhoupl až na místo 6. v roce 2012, ale je třeba poznamenat, že byl v posledním roce předstížen krajem Zlínským. I tak dosáhl podíl HDP na jednoho obyvatele v kraji hodnoty 87,3 % celorepublikového průměru (pouze Jihomoravský kraj dosáhl podílu nad 90 % - tento ukazatel výrazně deformuje výše HDP dosahovaná v HI. městě Praze).

Podstatným srovnáním je HDP vztážený na jednoho zaměstnance (resp. pracovní místo na HDP v kraji). Zde je jasný nárůst nad úroveň roku 2008 (což svědčí o rostoucí produktivitě práce), nicméně mezikrajové srovnání vychází dosti špatně. Před Moravskoslezský kraj se totiž dostalo sedm krajů.

Graf 3.2 Hrubá přidaná hodnota v Moravskoslezském kraji

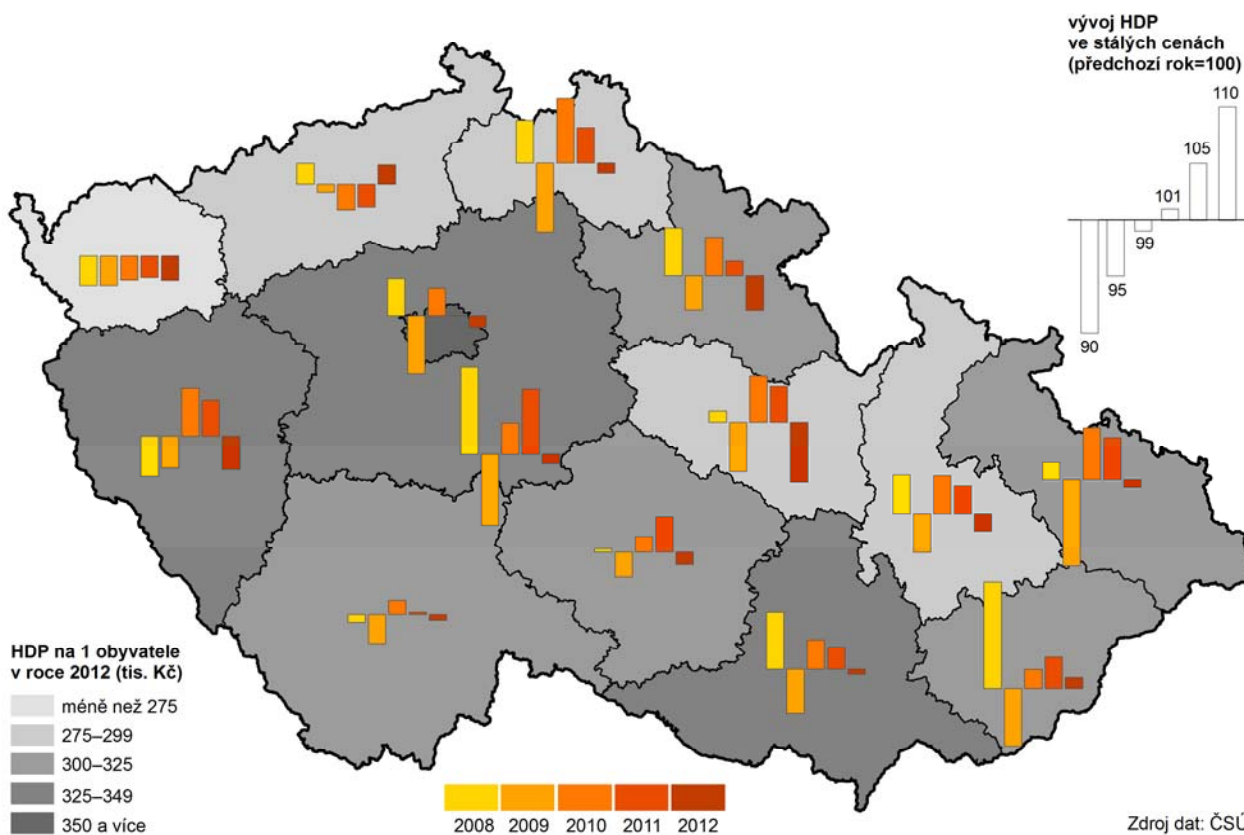

O něco více vzrostla přidaná hodnota

Hrubá přidaná hodnota (HPH), tj. hodnota nově vytvořených výrobků a služeb bez mezispotřeby vytvořená jednotlivými sektory ekonomiky kraje se v roce 2012 meziročně rovněž poněkud zvýšila (o 1,3 %). Meziročně se snížil podíl zpracovatelského sektoru, nicméně jeho podíl trvale osciluje mezi 45 a 50 %. Při téměř konstantním podílu sektoru primárního (zemědělství produkuje v kraji něco mezi

1 a 1,5 % HPH) je tak jasné, že se o zásadní vliv na výši HPH „přetahují“ sekundární (průmysl a stavebnictví) a terciární sektor (služby).

Regionální hrubý domácí produkt v krajích v letech 2008 až 2012

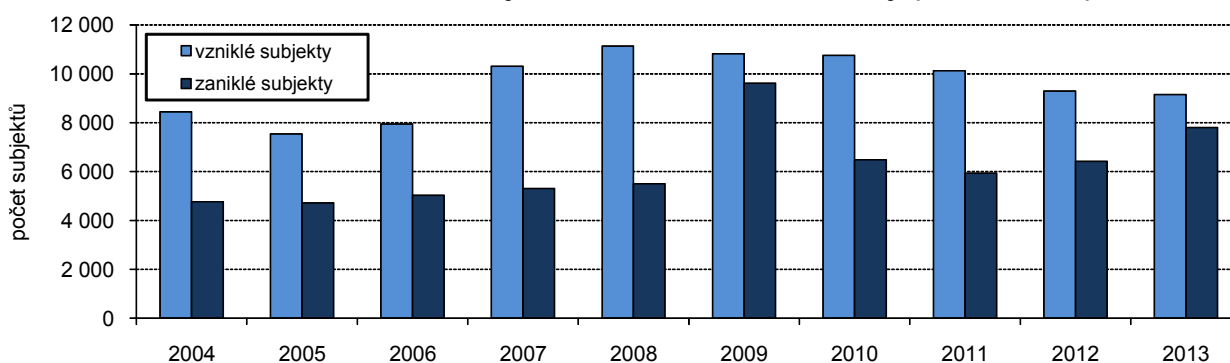

Nově registrovaných subjektů je stále méně

Ke konci roku 2013 bylo v kraji nově zaregistrováno 9 151 ekonomických subjektů, tj. o 141 subjektů méně, než tomu bylo v předešlém roce. Počet nově registrovaných subjektů tak dlouhodobě trvale klesá. V posledních třech letech naopak stále roste počet zanikajících subjektů (meziroční nárůst o 1 391 subjekt, tj. o 21,7 %).

I přesto v kraji meziročně přibylo 3 750 subjektů, což znamená meziroční nárůst o 1,5 %.

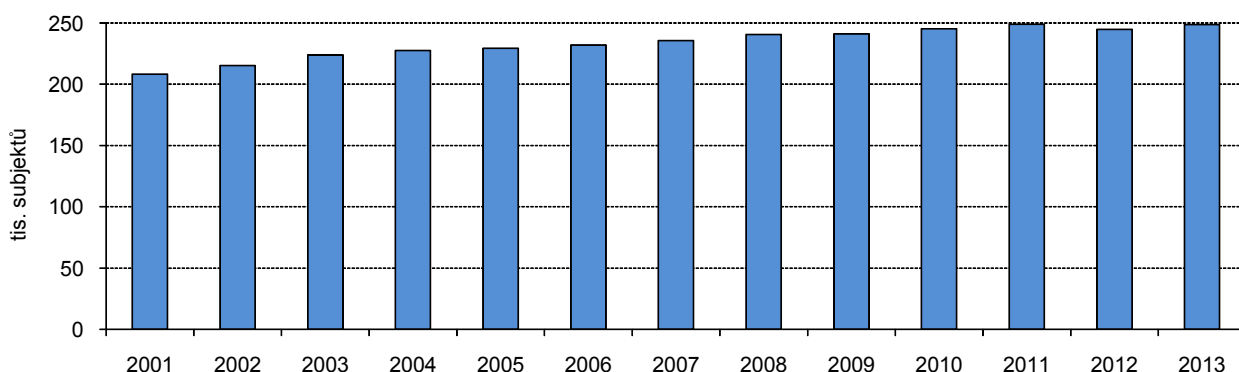
Graf 3.3 Vznik a zánik subjektů v Moravskoslezském kraji (stav k 31. 12.)

Největší podíl (69,6 %) na počtu registrovaných subjektů má právní forma Fyzická osoba podnikající dle živnostenského zákona – absolutní počet činí 172 991 podnikatelů. V členění podle CZ-NACE jasně převládá kategorie Velkoobchod, maloobchod; opravy

a údržba motorových vozidel, kterou jako svou hlavní činnost uvádí téměř čtvrtina subjektů. Bezmála dvě třetiny ekonomických subjektů (60,0 %) neuvádí počet zaměstnanců, prokazatelně bez zaměstnanců je 29,5 % subjektů.

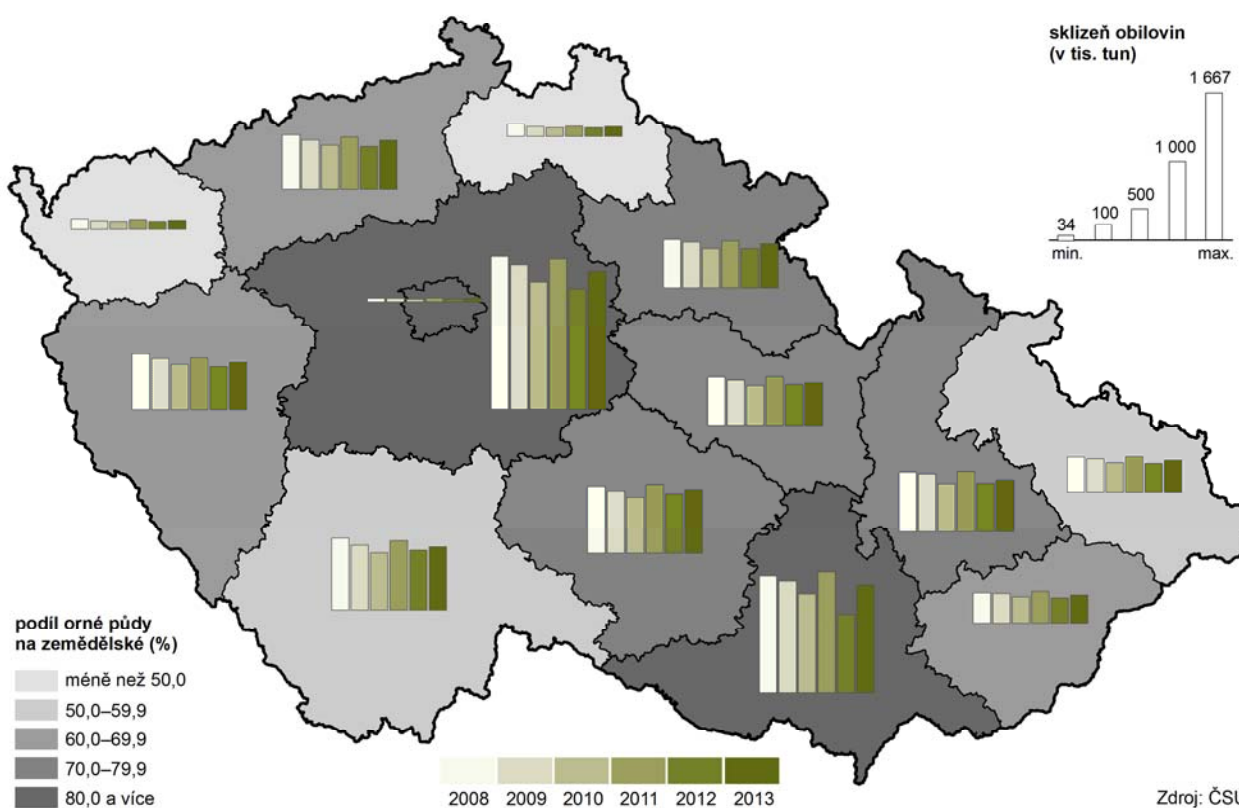
Graf 3.4 Počet ekonomických subjektů v Moravskoslezském kraji (stav k 31. 12.)

V zemědělství klesá živočišná produkce, rostlinná stagnuje

I přes marginalitu zemědělské produkce na celkovém výsledku kraje nelze nevidět trvalý pokles zemědělské výroby. Ten se týká především živočišné výroby, kde dochází k poklesu produkce masa i vajec. Pokles se kupodivu netýká produkce mléka, což znamená, že chov skotu se orientuje především na jeho produkci a klesá tedy podíl skotu určeného na produkci masa.

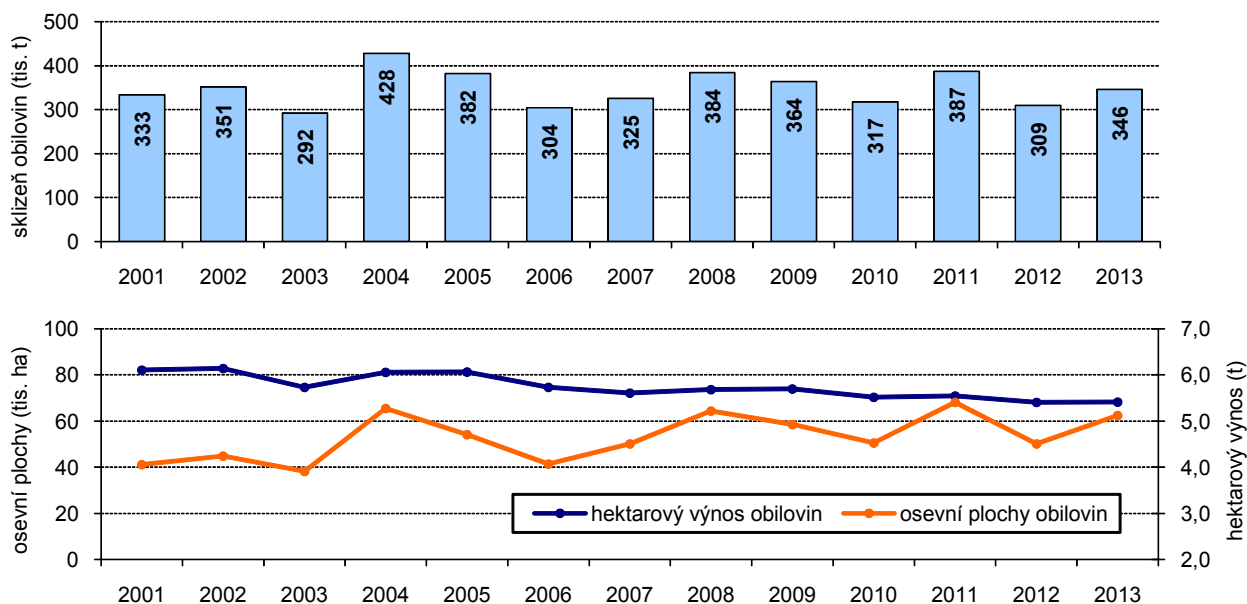
Sklizeň obilovin v krajích v letech 2008 až 2013

Díky meziročnímu vzrůstu osevních ploch obilovin vzrostla meziročně i jejich celková sklizeň. Došlo k tomu i přes dlouhodobě klesající hektarové výnosy. Obdobně jsou na tom i hektarové výnosy brambor, kde navíc klesá i osevní plocha.

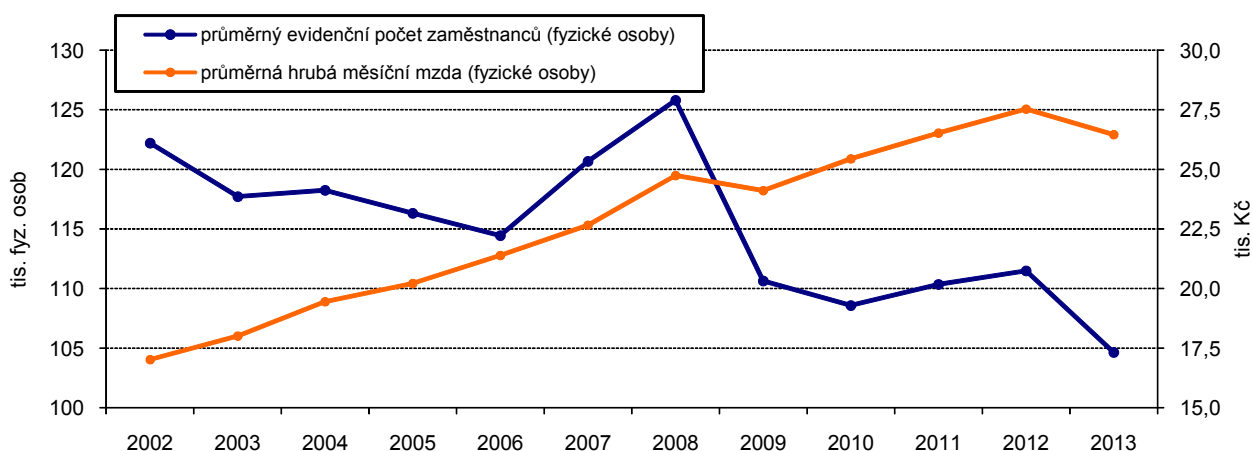
Graf 3.5 Sklizeň, osevní plochy a hektarový výnos obilovin v Moravskoslezském kraji

Klesá počet zaměstnanců v průmyslových podnicích, v roce 2013 klesly i jejich mzdy

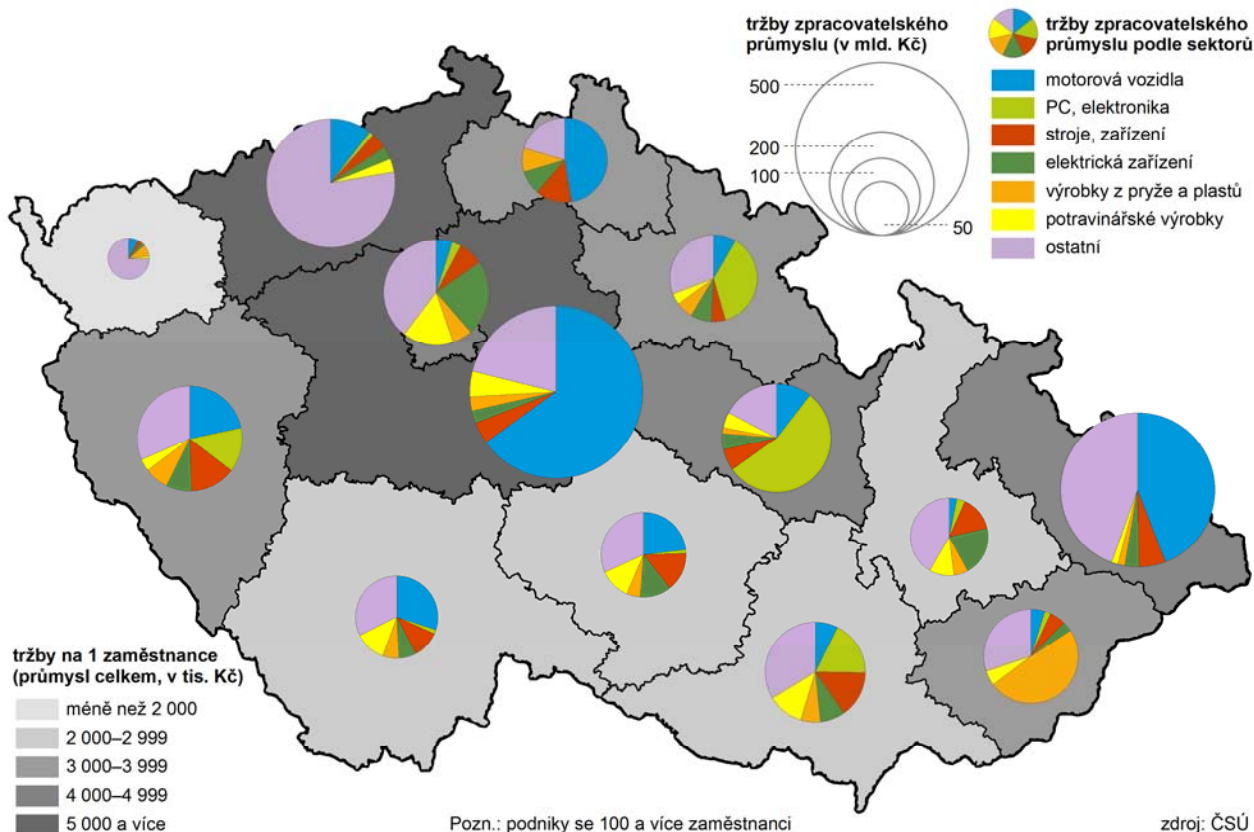
Průmyslová produkce kraje je statisticky sledována za průmyslové subjekty zaměstnávající 100 a více pracovníků. Takovýchto subjektů bylo v kraji v roce 2013 v průměru registrováno 231, tj. o dva méně než v roce předchozím. V delší časové řadě však těchto větších průmyslových organizací v kraji spíše přibývalo až do roku 2009. Pak následoval meziroční pokles a od té doby je počet podniků téměř konstatní. Tržby těchto podniků ve sledovaném období kontinuálně rostly až do roku 2008. V roce 2009 dopady ekonomické krize vedly k propadu těchto tržeb meziročně o více než 72 mil. Kč, tj. o téměř jednu pětinu. Hned v následujícím roce produkce opět vzrostla, od té doby ale meziročně roste stále méně a v roce 2013 dokonce poklesla. Od roku 2008 trvale klesá i počet zaměstnanců (úbytek od roku 2008 činí již téměř 17 %). V roce 2013 navíc poklesly i průměrné mzdy fyzických osob zaměstnaných v těchto podnicích. Meziroční pokles činí 3,9 %, což znamená, že se průměrná mzda dostala pod úroveň roku 2011.

Graf 3.6 Průměrný evidenční počet zaměstnanců a jejich mzdy v průmyslových podnicích^{*)}

^{*)} podniky se 100 a více zaměstnanci se sídlem v kraji

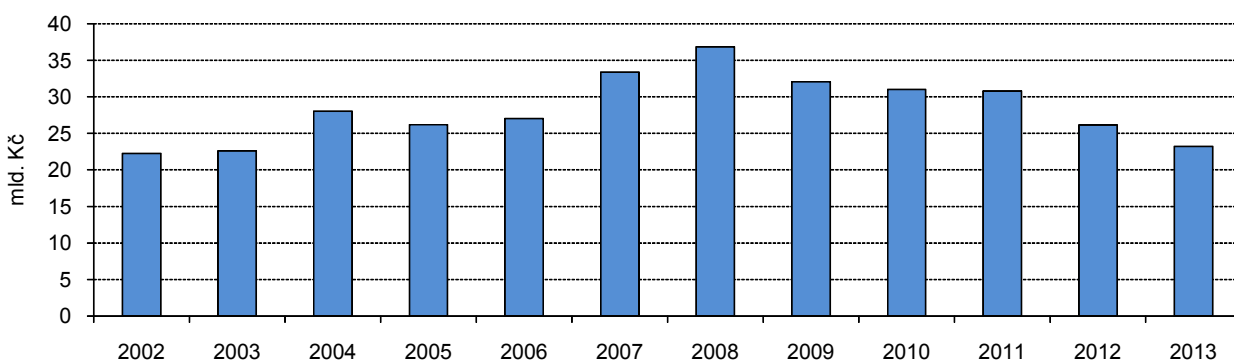
Tržby z prodeje vlastních výrobků a služeb průmyslové povahy v krajích v roce 2013

Rozsah stavební výroby stále klesá, v kraji se staví méně, ubývá i stavebních firem

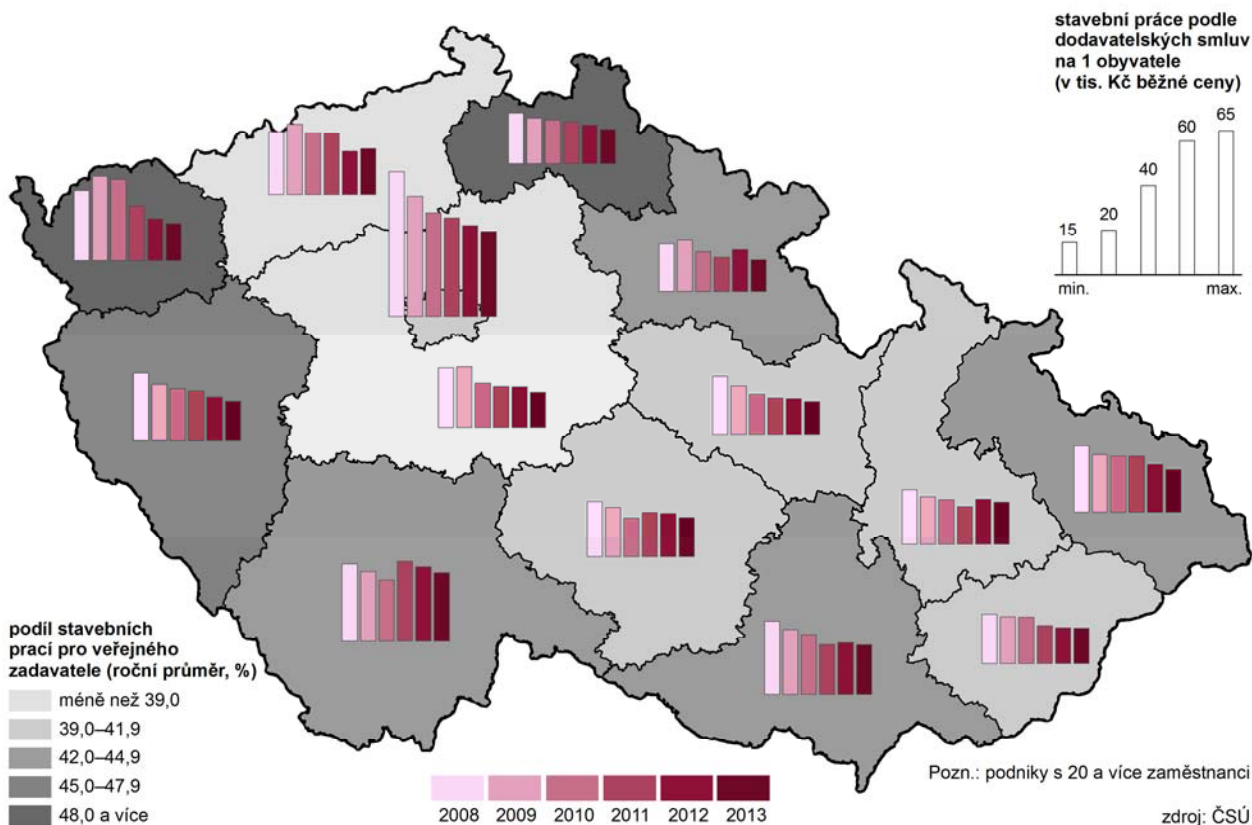
Objem stavebních prací podle dodavatelských smluv v Moravskoslezském kraji opět meziročně poklesl. Tento úbytek je pokračováním tendence od roku 2008, přičemž objem roku 2013 klesl téměř na úroveň roku 2005. Z předchozího jasně plyne, že stavební firmy nad 50 zaměstnanců mají v Moravskoslezském kraji stále méně práce, tedy že se zde realizuje stále méně velkých staveb.

Graf 3.7 Stavební práce podle dodavatelských smluv v Moravskoslezském kraji

Tomu odpovídá i vývoj stavebních firem sídlících v kraji. Během let 2008 až 2013 počet stavebních firem se sídlem v Moravskoslezském kraji s 50 a více zaměstnanci trvale klesal. Stejně tak klesal i počet zaměstnanců těchto firem stejně jako jejich průměrné mzdy.

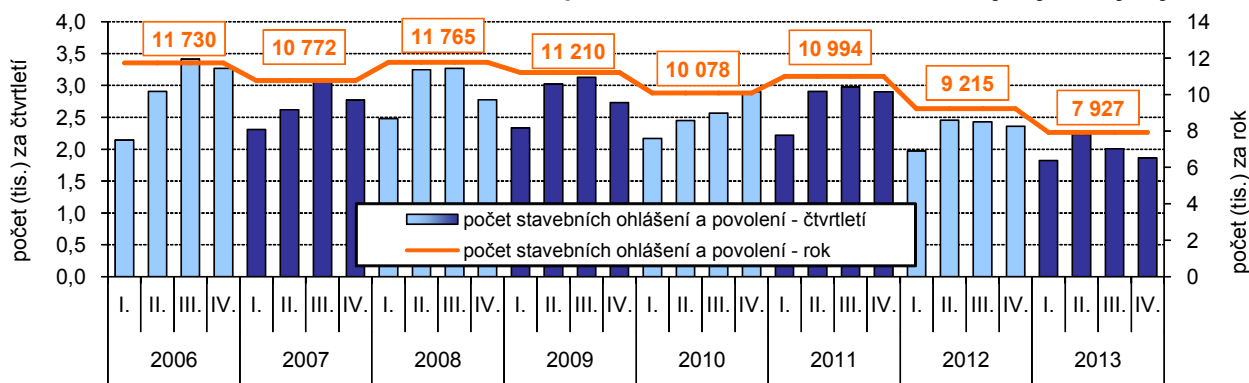
Stavební práce podle místa stavby v krajích v letech 2008 až 2013

Hodnota staveb i počet vydaným stavebních povolení a ohlášení v roce 2013 citelně poklesly

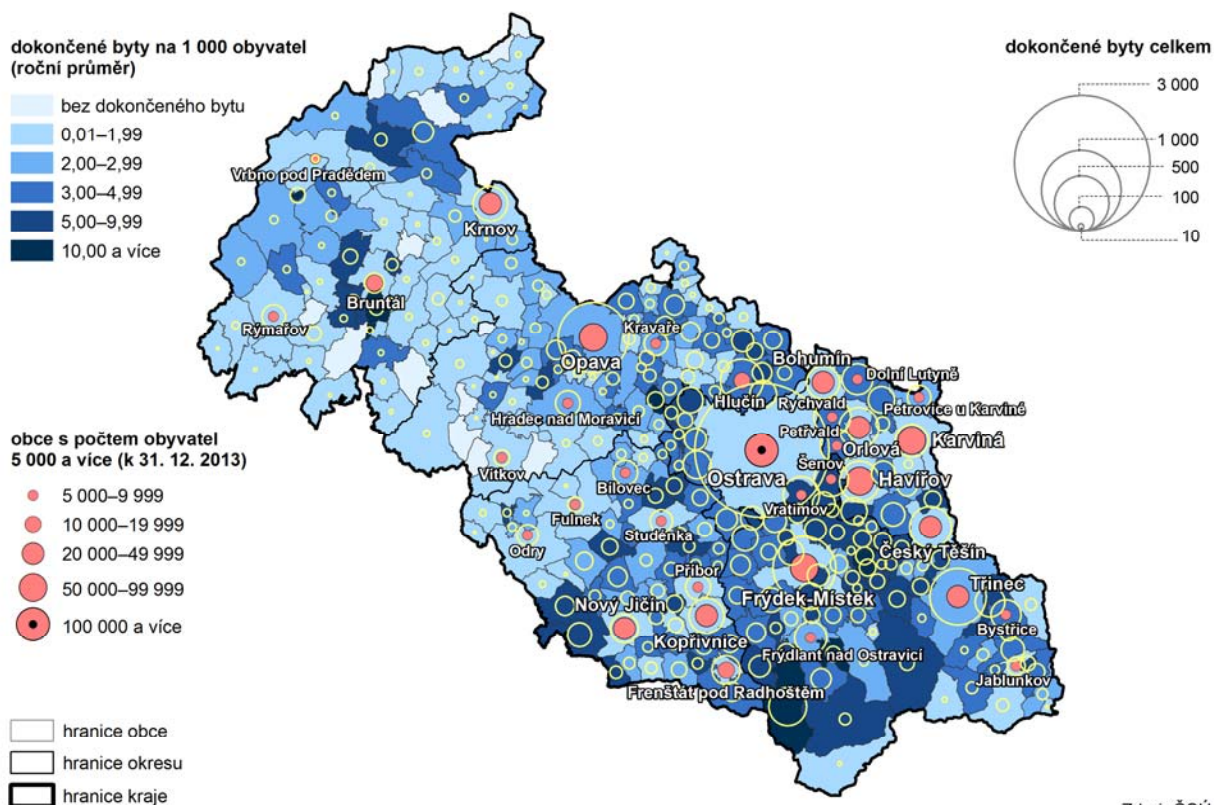
Počet stavebních povolení vydaných stavebními úřady v Moravskoslezském kraji byl nejnižší od roku 1994 (starší údaje nejsou k dispozici). Ostatně od té doby také stabilně klesá. Meziroční pokles v roce 2013 dosahuje téměř 14 %. Tento dlouhodobý a trvalý pokles se týká prakticky všech oblastí, na které jsou vydávána stavební povolení: stavby bytové i nebytové, nová výstavba i změny a opravy již dokončených budov, dokonce i staveb na ochranu životního prostředí.

Graf 3.8 Počet stavebních ohlášení a povolení v Moravskoslezském kraji a jeho vývoj

Poněkud jinak je to s průměrnou hodnotou stavby na jedno stavební povolení. Zde došlo sice také k meziročnímu poklesu o 11,1 %, ale pokles trvá pouze od roku 2010, přičemž např. v roce 2007 byla průměrná předpokládaná hodnota staveb oproti roku 2013 dvojnásobná. I zde trend kopírují prakticky všechny druhy staveb, nejvíce je však patrný propad u nebytových budov.

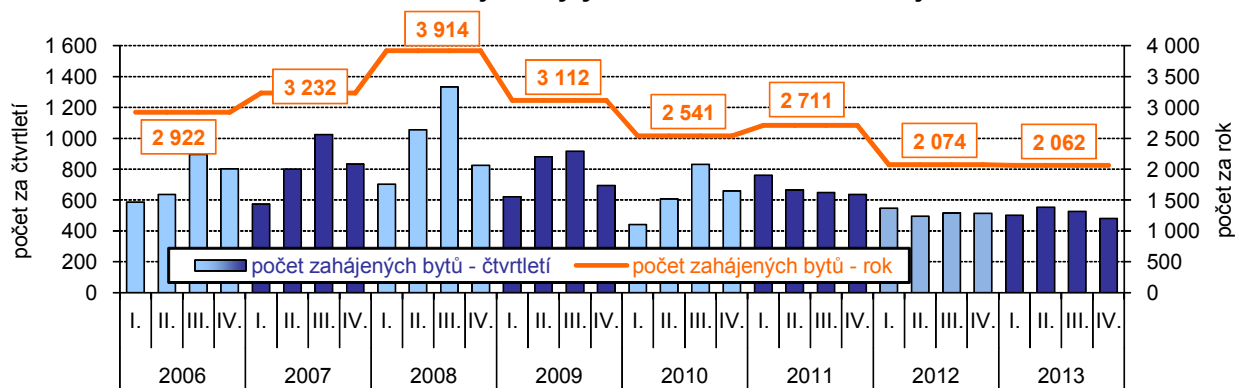
Bytová výstavba v obcích Moravskoslezského kraje v letech 2008 až 2013

V kraji se začíná stavět stále méně bytů, počty dokončených bytů také klesají

V roce 2013 se začalo stavět skoro dvakrát méně bytů než v roce 2008, meziroční pokles pak činil necelých šest desetin procenta. Tento trend se týká bytů v rodinných i bytových domech stejně jako nástaveb, vestaveb a přístaveb v rodinných domech. Nástavby, vestavby a přístavby v domech bytových však meziročně zaznamenaly výrazný nárůst a to ve všech okresech kraje s výjimkou okresů Nový Jičín a Opava.

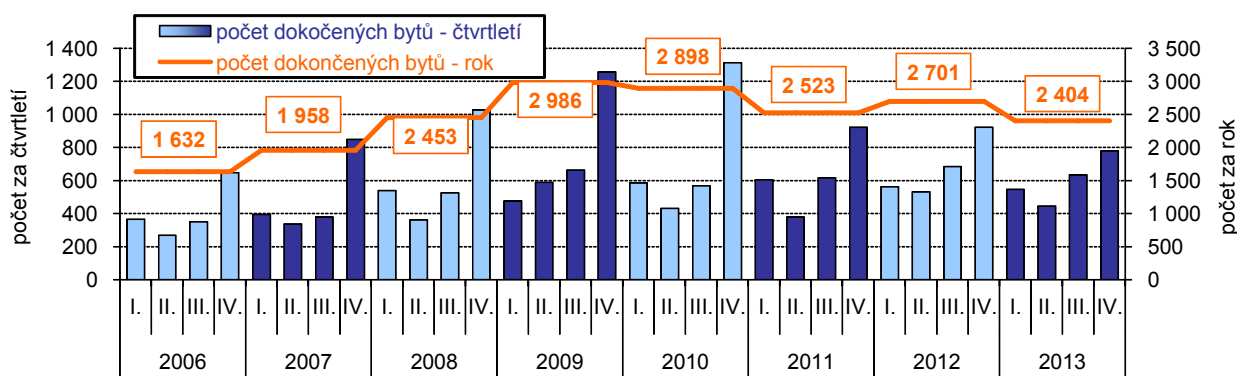
Graf 3.9 Zahájené byty v Moravskoslezském kraji

V roce 2013 se v kraji dokončilo 2 404 bytů, což je o 11 % méně než v roce předchozím. Propad od nejméně úspěšných let 2007 až 2008 sice není tak výrazný jako v předchozím případě, ale to je dáno zčásti i dobou výstavby (trend v počtu zahájených bytů je s 1 až 3 letým zpožděním následován trendem bytů dokončených). Mezi okresy jednoznačně dominuje bytová výstavba v okrese Frýdek-Místek, a to především v případě bytů v rodinných domech.

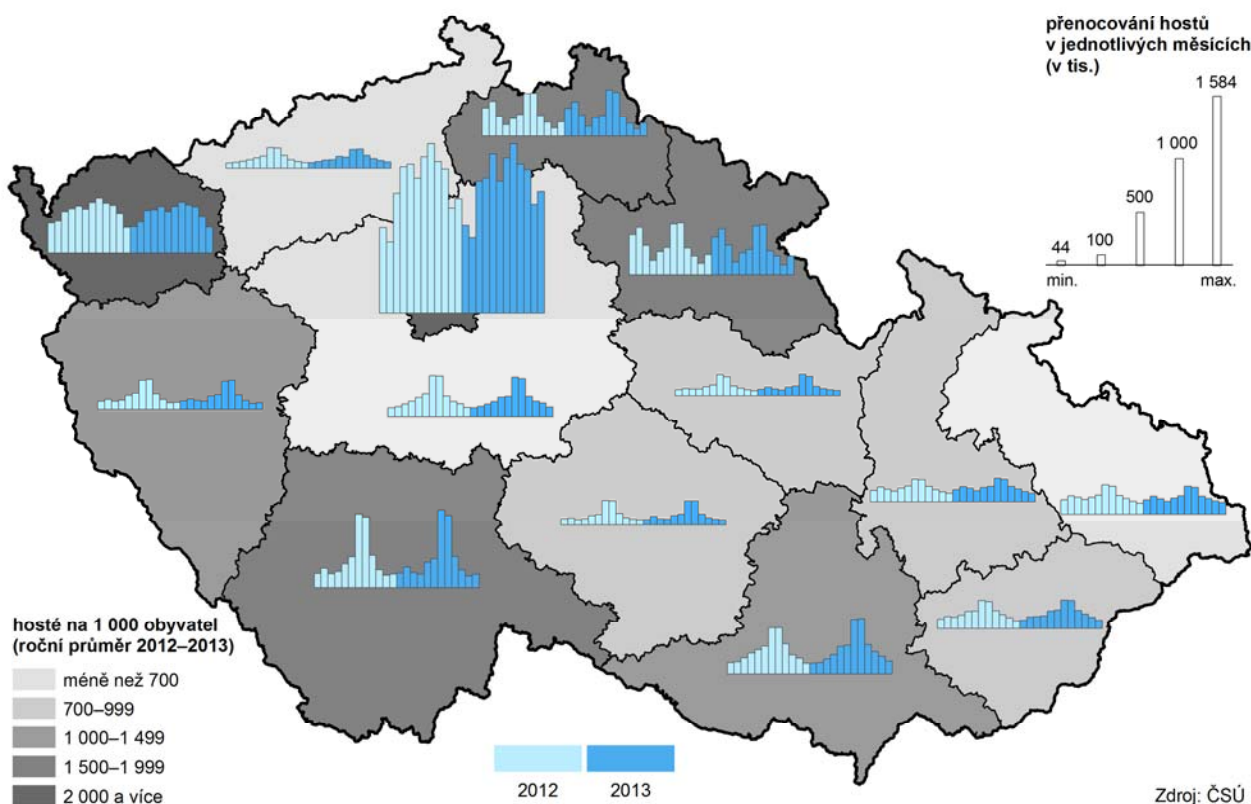
Graf 3.10 Dokončené byty v Moravskoslezském kraji

Ubytovací kapacita se meziročně snížila, ubylo i hostů

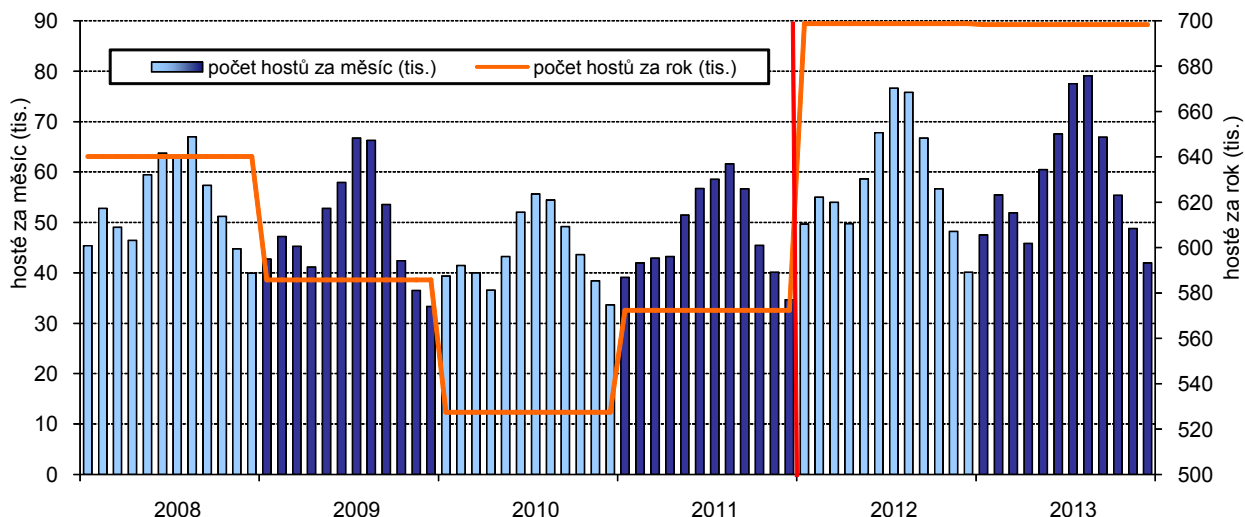
Na základě výsledků projektu MMR "Zkvalitnění informací o vybraných sektorech cestovního ruchu" došlo k revizi dat o kapacitách a návštěvnosti za roky 2012 a 2013. Z tohoto důvodu nejsou údaje před rokem 2012 srovnatelné. I tak ale lze říci, že meziročně ubylo v kraji 10 ubytovacích zařízení, což odpovídá cca 320 pokojům s téměř tisícem lůžek. Poklesl i počet hostů v meziročním srovnání. Obdobně poklesl počet přenocování. Zajímavé je střídání nejfrekventovanějšího měsíce v roce – jednou jde o červenec, v předchozím i následujícím roce to pak je srpen. Výjimkou je rok 2009, kdy byla návštěvnost v obou měsících stejná.

Hosté v hromadných ubytovacích zařízeních v krajích v letech 2012 a 2013

Positivní je meziroční nárůst počtu cizinců o téměř 3 procenta. Ještě pozitivnějším faktorem je meziroční nárůst počtu přenocování cizinců o 11,2 %.

Graf 3.11 Hosté v hromadných ubytovacích zařízeních v Moravskoslezském kraji

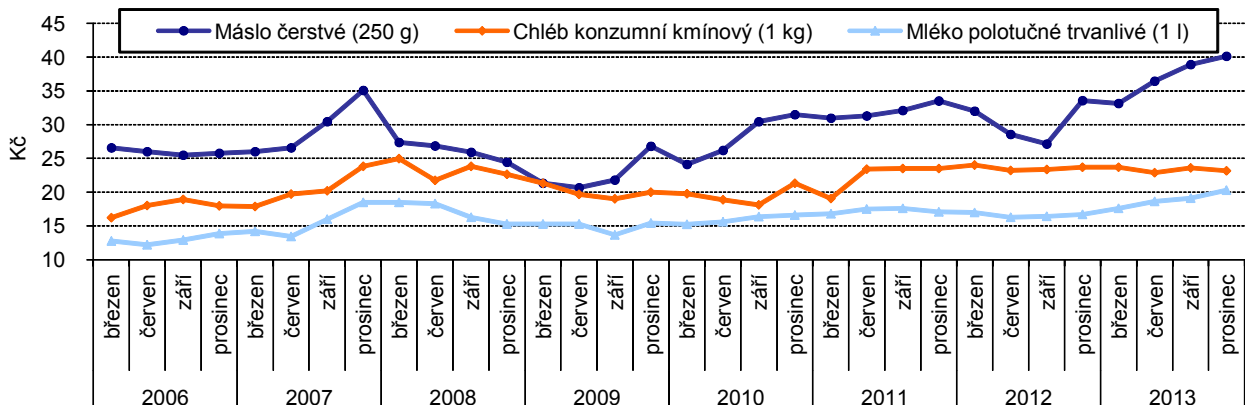
Pozn.: Na základě výsledků projektu MMR "Zkvalitnění informací o vybraných sektorech cestovního ruchu" došlo k revizi dat o kapacitách a návštěvnosti za roky 2012 a 2013. Z tohoto důvodu nejsou údaje před rokem 2012 srovnatelné.

Ceny potravin stále rostou

Souhrnný index spotřebitelských cen není publikován podle krajů, nicméně pro dokreslení situace je možno uvést údaje za celou Českou republiku, kdy za období 2006 – 2013 dosáhl index spotřebitelských cen nárůstu téměř 20 %.

Pokud budeme porovnávat průměrné ceny vybraných potravin v rámci Moravskoslezského kraje za stejné období, pak nejvyšší nárůst vykazuje ze sledovaných komodit rýže loupaná dlouhozrná a pšeničná mouka hladká, u nichž se cena zvýšila o více než 70 %. Mléko a mléčné výrobky zdrahly přibližně o polovinu. Nejméně vzrostly ceny vepřového masa a výrobků z něj (nárůst okolo 10 %) a bílého pšeničného pečiva (necelých 20 %).

Graf 3.12 Průměrné spotřebitelské ceny másla, chleba a mléka v Moravskoslezském kraji

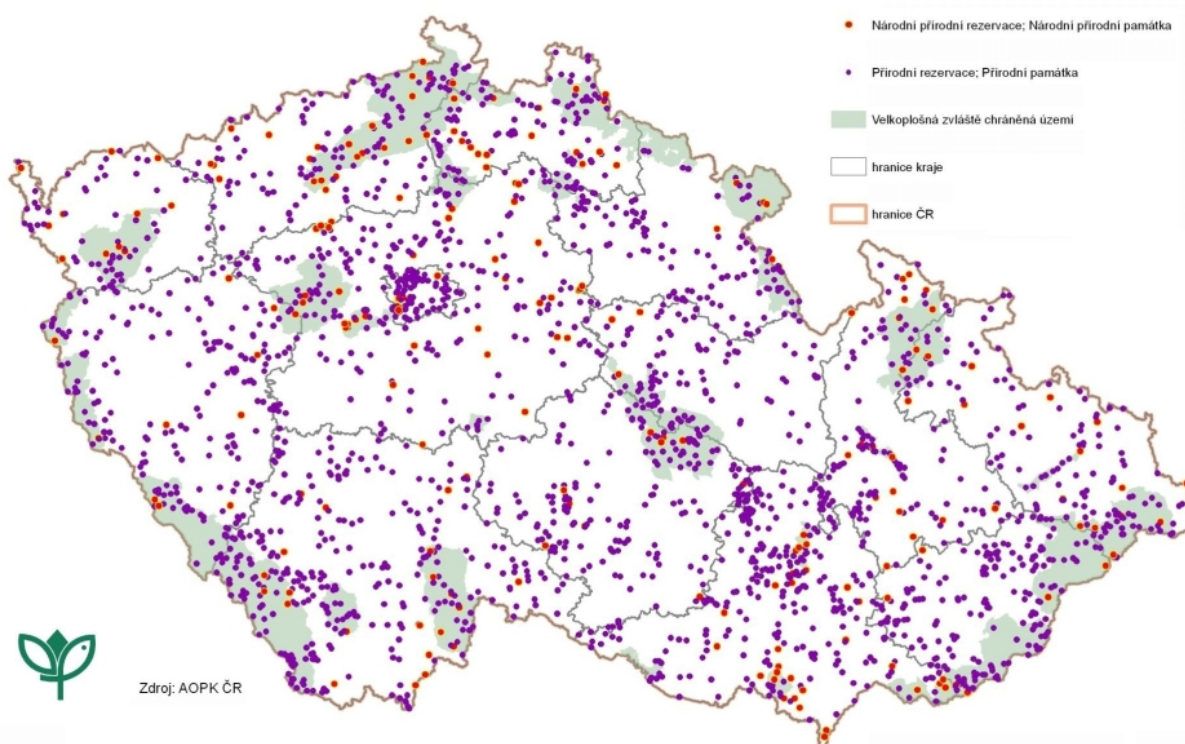

4. ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

Přes 17 % území kraje se nachází v chráněných územích

Z celkové rozlohy Moravskoslezského kraje 5 427 km² připadá 17,3 % na zvláště chráněná území. Jejich celkovou rozlohou 939 km² (k 31. 12. 2012) náleží kraji sedmá příčka v porovnání s ostatními regiony. Mezi velkoplošná zvláště chráněná území patří CHKO Beskydy, CHKO Jeseníky a CHKO Poodří, které dohromady zaujmají 918 km². Do konce roku 2012 bylo v kraji vyhlášeno 151 maloplošných zvláště chráněných území (MZCHÚ) o celkové rozloze 73 km². Konkrétně se jedná o 8 národních přírodních památek, 10 národních přírodních rezervací, 57 přírodních památek a 76 přírodních rezervací. Zdánlivý nesoulad součtu ploch jednotlivých typů chráněných území a celkové plochy vyplývá z toho, že dochází k překryvu, jak ostatně dokumentuje následující kartogram.

Maloplošná a velkoplošná zvláště chráněná území k 31. 12. 2012

Plocha chráněných území zůstává stabilní, postupně jsou implementovány jednotné zásady EU

Rozsah chráněných ploch zůstává vcelku stabilní, k určitému nárůstu proti roku 2008 došlo pouze v rámci MZCHÚ – přírůstek o 5 území. Územně to ale představuje necelých 5 km². Soustava chráněných území vytvořená na základě jednotných principů na území států EU – NATURA 2000 – ze značné části překrývá zvláště chráněná území. V rámci této soustavy jsou v kraji vyhlášeny 4 ptačí oblasti s celkovou rozlohou 734 km². Hlavním předmětem ochrany je celkem 17 druhů ptáků. S 10 druhy jsou nejvýznamnější ptačí oblasti Beskydy. Na ploše 722 km² – plocha v kraji – se nachází 51 evropsky významných lokalit.

Orné půda pozvolně ubývá, zvyšují se plochy lesů a trvalých travních porostů

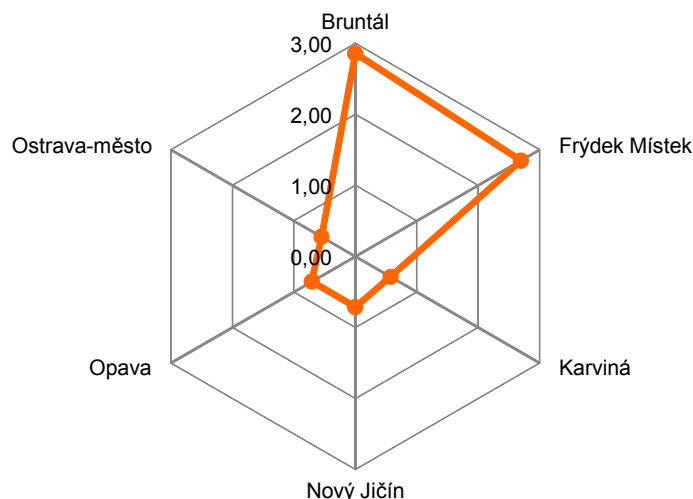
Zemědělské půdy během posledních šesti let stále ubývá, čímž se podíl zemědělské a nezemědělské půdy v kraji téměř srovnal. Podíl orné půdy na celkové výměře k 31. 12. 2013 činil v Moravskoslezském kraji 31,4 % a snížil se tak od roku 2008 o 0,5 bodu. Nejvyšší úbytek byl v okresech Bruntál a Opava (0,6 bodu) a nejnižší byl zaznamenán v okrese Frýdek-Místek (0,2 bodu). Vedle zmenšující se plochy orné

půdy téměř stagnuje výměra zahrad a ovocných sadů, rozšiřují se plochy trvalých travních porostů. Dochází k pozvolnému zvyšování zalesňování (o 0,2 procentních bodů v roce 2013 proti roku 2008). Podíl zastavěných ploch, nádvoří a dopravních ploch v Moravskoslezském kraji zůstává konstantní, a to na 2,2 % z celkové výměry.

Změny v užívání půdy posilují ekologickou stabilitu krajiny

Celkově lze změny v užívání půdy hodnotit ve směru mírného posilování ekologicky stabilnější krajiny. Rozdílná je ale samozřejmě situace v jednotlivých částech kraje. To dokumentuje porovnání jednotlivých okresů podle koeficientu ekologické stability (KES). Ten poměřuje plochy tzv. stabilních a nestabilních krajinných prvků. Bruntálsko a Frýdecko-Místecko jsou (s hodnotou KES blížící se ke 3,00) hodnoceny jako přírodní a přírodě blízká krajina s výraznou převahou ekologicky stabilních struktur a nízkou intenzitou využívání krajiny. Naproti tomu ostatní okresy mají KES pod hodnotou 1,00 což znamená území intenzivně využívané (zejména zemědělskou velkovýrobou) s oslabením autoregulačních pochodů v ekosystémech. Celý kraj s hodnotou KES 1,33 lze hodnotit jako vcelku vyváženou krajinu, v níž jsou technické objekty relativně v souladu s dochovanými přírodními strukturami.

Graf 4.1 Koeficient ekologické stability podle okresů k 31. 12. 2013

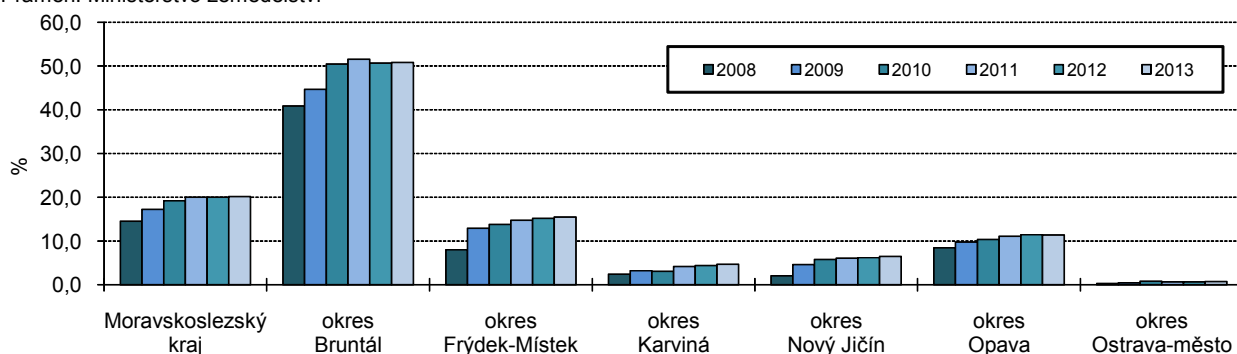
Počet ekofarem a rozloha ekologicky obhospodařované půdy se stabilizoval

Počet ekologických zemědělců i půdy, na níž hospodaří, se v posledních třech letech stabilizoval. Pro ekologické hospodaření má v kraji (ke konci roku 2013) registraci 372 zemědělců. Největší počet ekologických zemědělců je tradičně v okresech Frýdek-Místek a Bruntál, což souvisí s intenzivnějším využíváním zemědělsky méně vhodných ploch (např. v horských a podhorských oblastech) pro jinou než klasickou produkci, která by v daných lokalitách byla ekonomicky neudržitelnou. Bereme-li v úvahu vedle půdy v ekologickém zemědělství i půdu v přechodném období, pak ekologičtí zemědělci v kraji hospodaří na více než 55 tis. ha, což je pětina z celkové výměry zemědělské půdy.

Graf 4.2 Podíl ekologicky obhospodařované zemědělské půdy na celkové výměře zemědělské půdy v Moravskoslezském kraji a jeho okresech

Pramen: Ministerstvo zemědělství

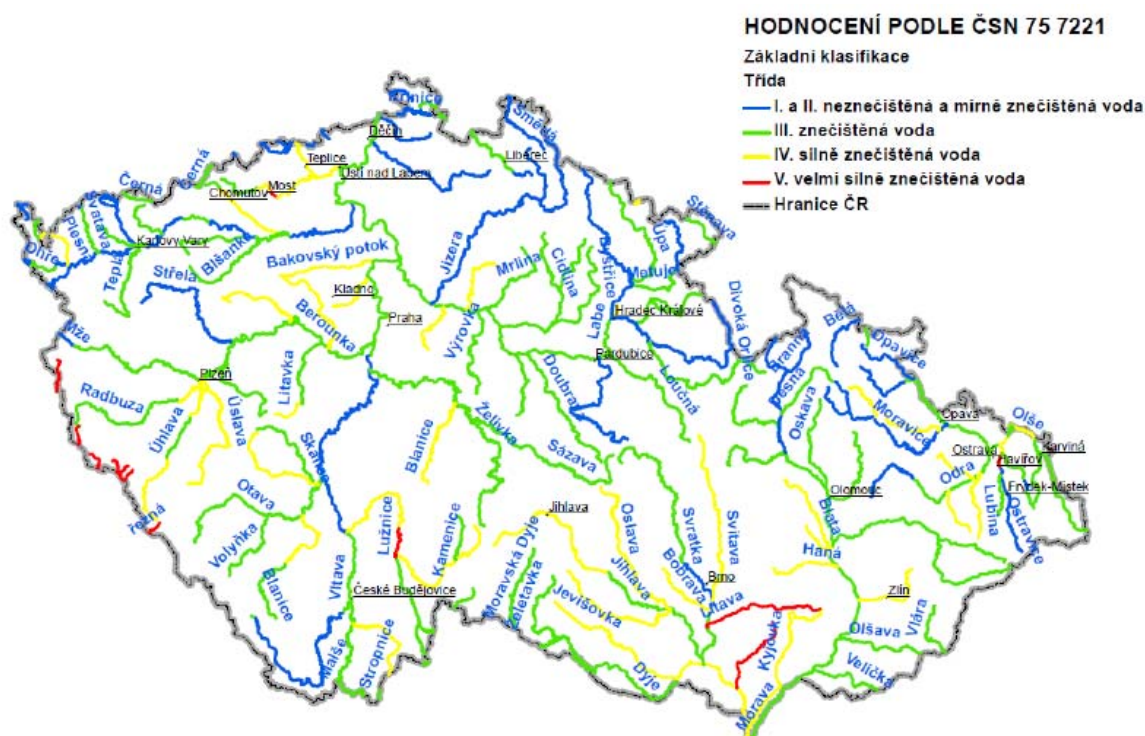

Kvalita povrchových vod se poslední dobou výrazně nemění

Kvalita povrchových vod se z dlouhodobého hlediska (od období 1991–1992) významně zlepšila. Ze souhrnného hodnocení základních ukazatelů sledovaných podle ČSN 75 7221 lze konstatovat, že jakost vody je v krajských tocích uspokojivá. Přesto v kraji zůstávají úseky toků, kde znečištění dosahuje IV. či V. třídy jakosti – nejvíce znečištěným tokem je část řeky Ostravice před soutokem s řekou Lučinou. Na znečištění má hlavní vliv celkový obsah všech chemických forem fosforu v odpadních vodách (v některých případech spolu s BSK₅, CHSK_{Cr} a TOC).

Jakost vody v tocích v letech 2011 až 2012

Pramen: MŽP z podkladů s.p. Povodí; Zpráva o stavu vodního hospodářství České republiky, 2012

Pouze necelých 2,5 tisíce obyvatel není napojeno na veřejný vodovod

Vodou z vodovodů pro veřejnou potřebu bylo v roce 2013 zásobováno v kraji přes 1 221 tisíc obyvatel, tedy 99,8 % z celkového počtu. Je to po Hl. městě Praze a Karlovarském kraji třetí nejvyšší podíl. V porovnání s rokem 2008 došlo k nárůstu tohoto ukazatele o 2,0 procentní body. S výjimkou Jihočeského, Plzeňského a Jihomoravského kraje lze stejný trend vysledovat i v ostatních regionech.

Podíl domácností na spotřebě pitné vody již překročil 68 %

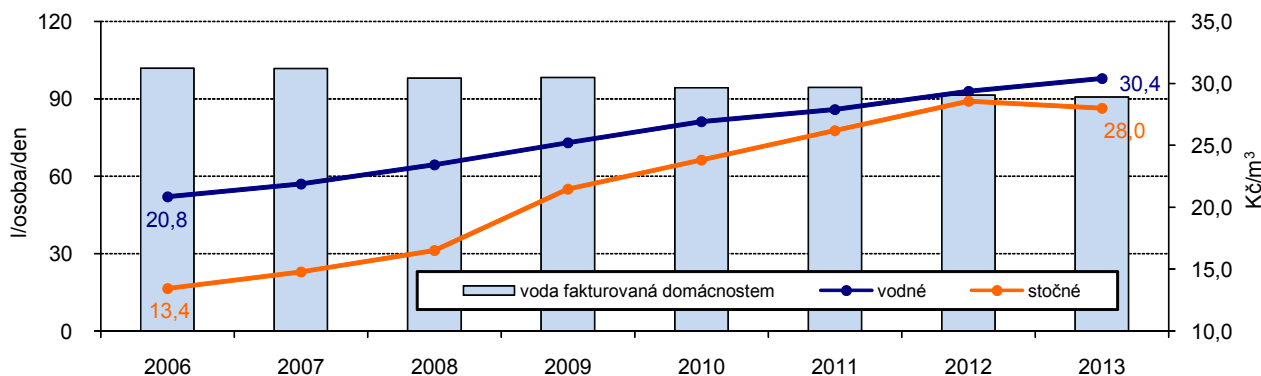
Množství fakturované pitné vody v roce 2013 dosáhlo v kraji téměř 60 mil. m³. Největším spotřebitelem zůstávají domácnosti, kterým bylo

fakturováno přes 40 mil. m³ vody. Podíl domácností na celkové spotřebě pozvolna roste a již překročil 68 %. V mezikrajském srovnání je tak pátý největší. Proti roku 2008 se tento ukazatel zvýšil o 1,4 bodu, podobně jsou na tom i další kraje s výjimkou Plzeňského, v němž došlo k poklesu o 2,7 procentního bodu.

Spotřeba vody na osobu klesá, vodné se dále zvyšuje

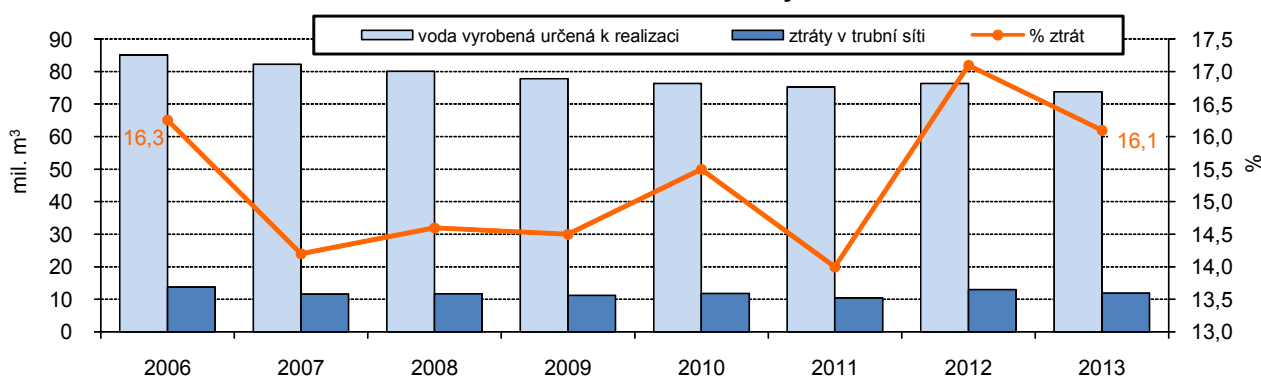
Výše vodného a stočného za m³ vody v hodnoceném období až na jednu výjimku neustále stoupá, přičemž tempo růstu stočného je výrazně rychlejší a v roce 2012 se tak přiblížil ceně vodného na rozdíl necelé koruny. Tou jedinou výjimkou je meziroční pokles ceny stočného v roce 2013, a to o 60 haléřů. Ceny vodného a stočného zůstávají pod celorepublikovým průměrem. V souvislosti se zvyšováním cen klesá dlouhodobě v kraji (stejně jako v celé republice) specifické množství vody fakturované domácnostem. Od roku 2008 se v Moravskoslezském kraji snížila spotřeba vody na osobu a den o více než 7 litrů a činí 90,7 litru. V celostátním srovnání krajů je však stále toto množství třetí nejvyšší za Prahou a Jihomoravským krajem. Množství vyrobené vody určené k realizaci¹⁾ meziročně klesla o 3,3 %, přičemž podíl ztrát v trubní síti se snížil o 1,0 procentního bodu a dosahuje 16,1 %, čímž se přiblížil k hodnotě z roku 2008.

Graf 4.3 Specifické množství vody fakturované domácnostem (l/osoba/den), vodné a stočné (Kč/m³) v Moravskoslezském kraji

¹⁾ vodné a stočné je uváděno v cenách bez DPH

Graf 4.4 Výroba vody určené k realizaci (mil. Kč/m³) a její ztráty v trubní síti (mil. Kč/m³ a %) v Moravskoslezském kraji

Počet obyvatel napojených na veřejnou kanalizaci roste

Přes milion obyvatel v Moravskoslezském kraji bydlí v domech napojených na veřejnou kanalizaci. V relativním vyjádření je tak na kanalizaci napojeno 82,6 % obyvatel. Proti stavu z roku 2008 se tento podíl zvýšil o 1,6 procentního bodu. Z celkového objemu 47,5 mil. m³ vypouštěných odpadních vod do kanalizace (bez zpoplatněných srážkových vod) v roce 2013 zůstává pouze 2,4 % nečištěných. Vezmeme-li v úvahu vody balastní (srážkové), pak celkový objem čištěných vod představoval více než 101 mil. m³.

¹⁾ Množství vyrobené vody ve vlastních vodohospodářských zařízeních po připočtení množství vody převzaté od jiného provozovatele vodovodu příp. od jiných organizací a odečtení množství vody předané jinému provozovateli.

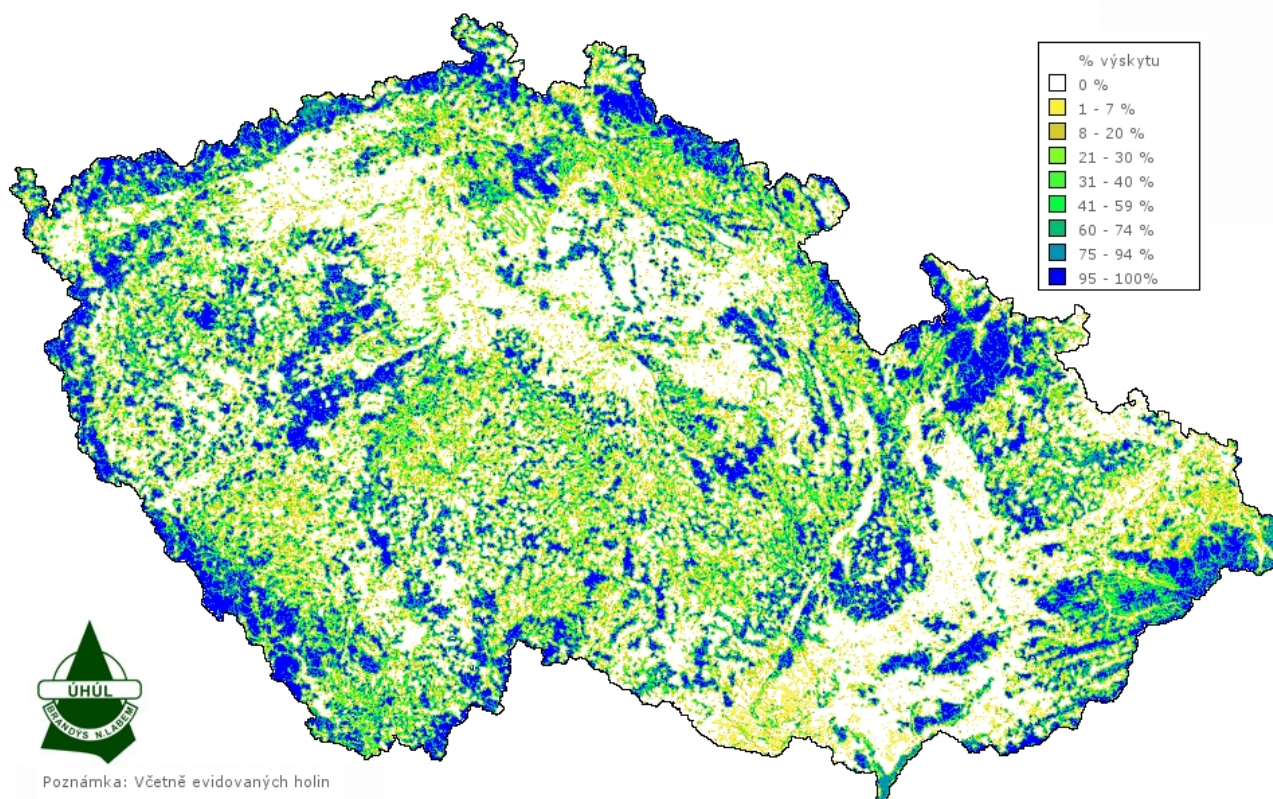
Počet obyvatel napojených na veřejnou kanalizaci roste

Na kanalizaci s koncovou čistírnou odpadních vod (ČOV) je napojeno téměř 76,7 % obyvatel kraje (o 4,0 procentní body více než v roce 2008). Pro čištění odpadních vod je v kraji využíváno 155 čistíren. Podle technologie čištění převládají mechanicko-biologické, když ryze mechanických je pouze 9 zařízení. Více než polovina mechanicko-biologických čistíren je uzpůsobena pro další odstraňování dusíku nebo fosforu, případně dusíku a fosforu současně. Z hlediska účinnosti čištění se na odtoku z ČOV snižuje zejména znečištění ve formě biologické a chemické spotřeby kyslíku (BSK₅ a CHSK_{Cr}), kde stejně jako u nerozpustných látek se účinnost pohybuje nad 90 %. U celkového fosforu zůstává z vod na přítoku zhruba 15 % a u celkového dusíku 30 % znečišťujících látek i na odtoku. V porovnání s rokem 2008 na území regionu 18 ČOV přibýlo a celková denní kapacita vzrostla téměř o 14 tisíc m³.

Území kraje pokrývají z více než jedné třetiny lesy

Významným krajinným prvkem Moravskoslezského kraje jsou lesy. Jejich celkovou porostní plochou přes 188 tis. ha v roce 2013 pokrývaly téměř 35 % území kraje. Průměrná lesnatost je v šesti okresech Moravskoslezského kraje velmi odlišná. Především díky pohořím Moravskoslezské Beskydy a Jeseníky je nejvyšší podíl lesů na celkové výměře okresu na Frýdecko-Místecku, kde dosahuje téměř 50 %, a na Bruntálsku s téměř 45 %. Naopak nejnižší lesnatost je v okresech Karviná a Ostrava-město s 13,4 %, resp. 14,9 %. Za Bruntál se řadí okres Frýdek-Místek, pak následuje okres Opava a Nový Jičín. Předposlední je okres Karviná. Ve srovnání s rokem 2008 se lesnatost v kraji a jednotlivých okresech v podstatě nezměnila.

Zalesnění v roce 2013

Podle kategorizace lesů převažují lesy hospodářské

Nejvýznamnější podíl porostních ploch tvoří lesy hospodářské, na které připadá přes 83 % všech ploch. Necelými 16 % jsou zastoupeny lesy zvláštního určení – mimo jiné jde o lesy významné pro uchování

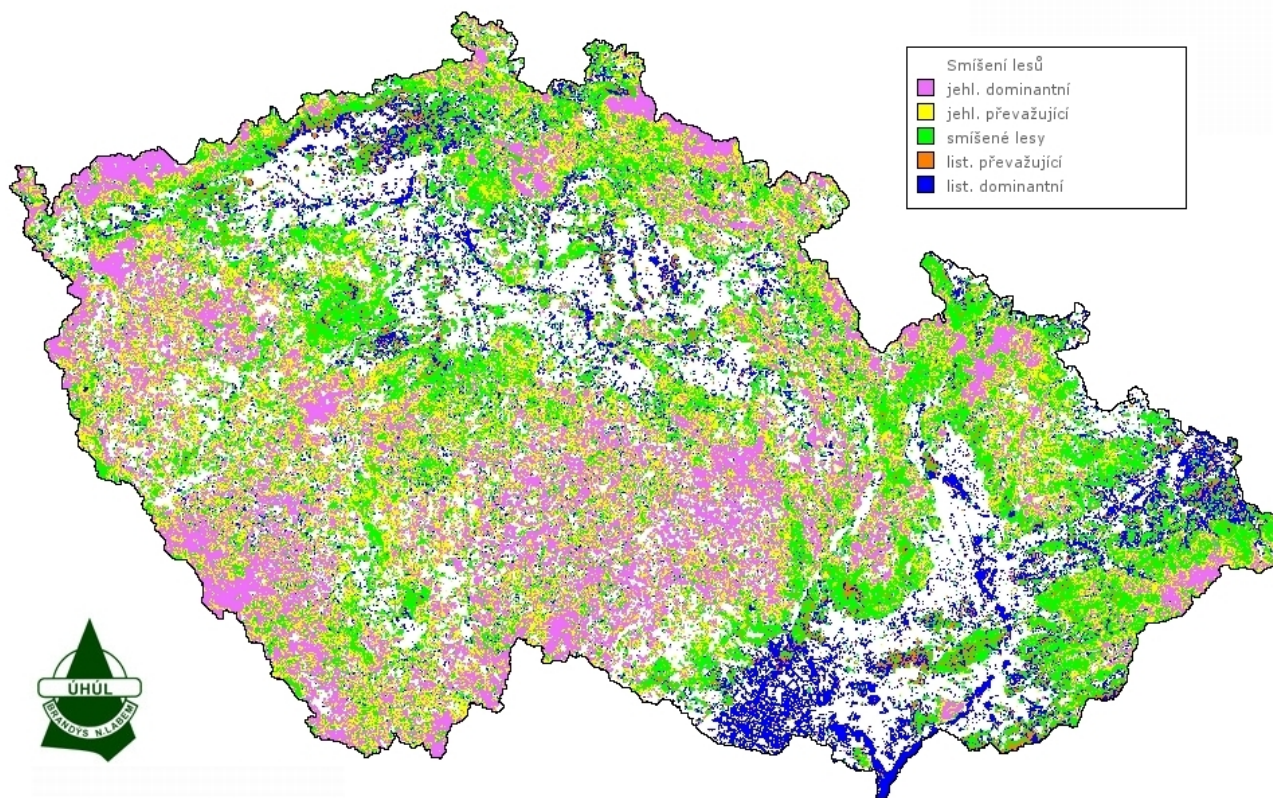

biodiverzity (přes 4 %). Poslední kategorii tvoří lesy ochranné (v kraji převážně typu vysokohorské lesy), které svým podílem necelé 1 % jsou z hlediska ploch téměř zanedbatelné. Strukturální skladba podle využití lesů se v poslední době téměř nemění. Je pochopitelné, že využití lesů je silně regionálně diferencováno. V okresech Nový Jičín a Opava připadá na hospodářský les téměř 90 % porostní půdy. Naproti tomu zejména v oblastech s vysokým podílem urbanizace je hospodářské využití lesů nižší a na porostní ploše se významně podílí lesy zvláštního určení. Jde především o okresy Ostrava-město (s podílem lesů zvláštního určení přes 30 %) a Karviná (25 %).

Dvě třetiny lesů jsou jehličnaté

Druhovú skladbu lesů je charakteristická převahou jehličnanů. V celokrajském průměru tvoří jehličnaté lesy přes 66 % porostních ploch, dalších 32 % připadá na listnaté stromy a zbývající necelá 2 % na holiny. Proti roku 2008 se podíl jehličnatých dřevin v Moravskoslezském kraji snížil o 4,6 procentního bodu a podíl listnatých dřevin vzrostl o 4,5 bodu. Více než polovina (přes 56 %) ze všech lesních porostů připadá na smrk. Dalšími nejrozšířenějšími jehličnatými dřevinami jsou modřín a borovice – jejich zastoupení je v obou případech asi 4 %. Z listnatých dřevin je nejvíce rozšířen buk (necelých 15 % lesních porostů), za ním následuje se 4 % dub a javor se 3 %. Z ostatních dřevin jsou v kraji v rozsahu od 2,5 % do 1,0 % porostní půdy zastoupeny ještě lípa, bříza, olše, jasan, jedle a habr. Převaha jehličnatých dřevin se projevuje ve čtyřech okresech – Bruntál (77,6 %), Frýdek-Místek (68,2 %), Opava (58,7 %) a Nový Jičín (52,3 %). V „městských“ okresech Karviná a Ostrava-město je situace opačná, jehličnany rostou pouze na 20 %, resp. 30 % porostních ploch.

Zastoupení jehličnatých a listnatých dřevin v roce 2013

Poznámka: Dominantní výskyt znamená 91% a větší výskyt přísl. typu dřevin, většinový pak výskyt 76 - 90%

Zalesňování listnatými stromy převažuje

Rozsah zalesňování se v hodnoceném období vyvíjí nerovnoměrně. Maximální plochy (přes 2 000 ha) byly zalesněny v roce 2010,

v ostatních letech se pohybovaly v rozmezí od 1 565 ha do 1 838 ha. Trendu snižování podílu jehličnatých stromů na úkor listnatých odpovídá druhům dřevin, jimiž je zalesňováno. Ve všech letech jsou plochy zalesněné listnáči vyšší než plochy připadající na jehličnany (v přibližném poměru 3:2). Z jehličnatých stromů převládá zalesňování smrkem, který se dlouhodobě na celkové zalesňované ploše jehličnanů podílí třemi pětinami. Z listnatých dřevin tvoří necelých 70 % zalesňovaných ploch buk a přibližně 14 % připadá na dub.

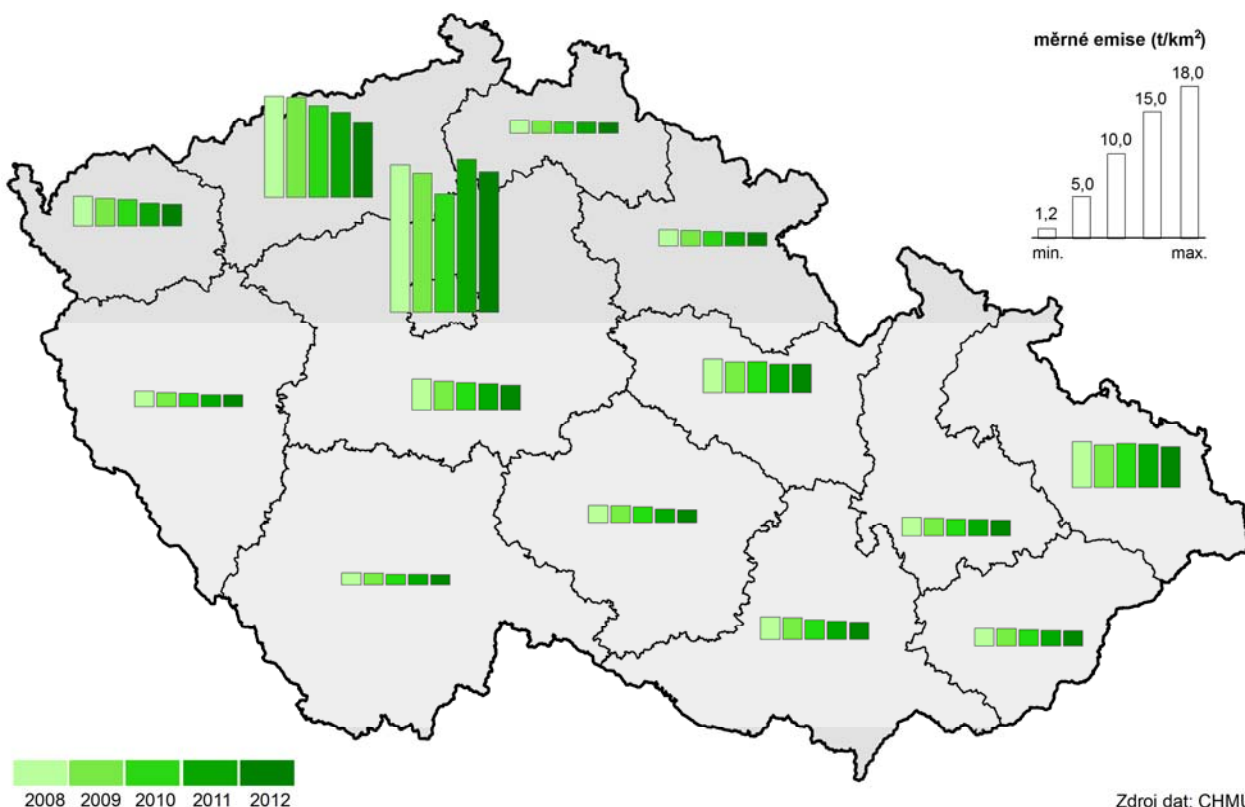
Těžba dřeva se ustálila, nahodilá těžba je nejvyšší mezi všemi kraji

Těžba dřeva v roce 2013 dosáhla v kraji přes 1,4 mil. m³ (bez kůry) a po předchozích dvou letech tak mírně vzrostla. V letech 2008 a 2010 byla těžba dřeva výrazně vyšší, a to 1,8 a 1,9 mil. m³ (bez kůry). Tyto výkyvy v těžbě byly ovlivněny těžbou nahodilou, což jen dokládá, že hospodářské využití lesa a jeho ekonomický přínos významně závisí na průběhu počasí a povětrnostních podmínkách daného roku. Od roku 2010 jsou objemy zpracované nahodilé těžby největší mezi všemi kraji v republice. Zatímco dříve se jednalo zejména o těžbu živelní, situace se od roku 2012 změnila a větší část připadla na těžbu hmyzovou.

Emise hlavních znečišťujících látek pomalu klesají

Emise znečišťujících látek v průběhu sledovaného období kolísají. Srovnáme-li rok 2012 s rokem 2011, pak lze konstatovat, že došlo v Moravskoslezském kraji ke zlepšení, a to zejména vlivem poklesu emisí z průmyslových zdrojů kategorie REZZO 1. Nárůst byl zaznamenán pouze u měrných emisí oxidu uhelnatého, což však bylo zapříčiněno metodickými změnami ve způsobu výpočtu. Nicméně, v rámci ČR zůstává Moravskoslezský kraj jedním z největších producentů znečišťujících látek. V případě měrných emisí tuhých látek, oxidu siřičitého a oxidu uhelnatého je druhým největším znečišťovatelem, u oxidů dusíku třetím. Hlavními zdroji znečišťování jsou velké stacionární zdroje znečištění REZZO 1, s výjimkou tuhých látek, u nichž převažují mobilní zdroje znečištění REZZO 4.

Emise oxidů dusíku (REZZO 1-4) v krajích v letech 2008 až 2012

Imisní situace se meziročně významně nezměnila

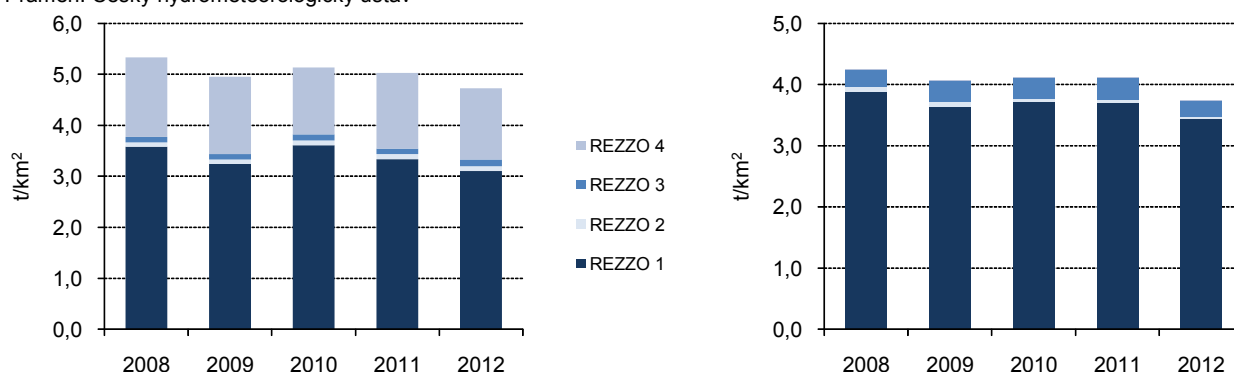
Imisní situace se při porovnání průměrných imisí proti roku 2011 zásadně nezměnila, v průměru poklesly imisní koncentrace u poloviny sledovaných znečišťujících látek. Došlo k navýšení imisních koncentrací benzo(a)pyrenu a suspendovaných částic PM₁₀ a PM_{2,5}, přičemž téměř na celém území kraje došlo k překračování imisního limitu pro tyto látky. Nejzávažnější situace ve znečištění suspendovanými částicemi zůstává v aglomeraci Ostrava/Karviná/Frýdek-Místek. Je to důsledek toho, že v této oblasti k dopravě a lokálním zdrojům (vytápění domácností), které jsou hlavními emisními zdroji suspendovaných částic, přistupují ještě další významné zdroje emisí částic, kterými jsou hutní průmysl a průmysl zpracování paliv. K imisnímu zatížení této oblasti přispívá rovněž regionální přenos ze zdrojů v Polsku (silně industrializovaná oblast Katovic). Imise SO₂ a NO₂ vzrostly pouze mírně, naproti tomu byl zaznamenán významný pokles imisí benzenu a arsenu. Na celkových ročních imisích se negativně podílela i smogová situace na přelomu ledna a února 2012, která v aglomeraci Ostrava/Karviná/Frýdek-Místek bez Třinecka trvala téměř 3 týdny.

Na téměř 70 % území kraje je zhoršená kvalita ovzduší

Rozloha oblastí se zhoršenou kvalitou ovzduší narostla o 271 km² na 3 744 km², tj. téměř na 69 % plochy kraje, avšak počet obyvatel žijících v těchto oblastech poklesl o 140 813 osob na 1 031 819 (84 % všech obyvatel).

Graf 4.5 Měrné emise oxidů dusíku a oxidu siřičitého v Moravskoslezském kraji (v t/km²)

Pramen: Český hydrometeorologický ústav

Produkce podnikového odpadu vzrostla

S vysokou industrializací kraje je úzce spojena i vysoká produkce podnikových odpadů. Hodnotou přes 3 mil. tun se kraj řadí v celkové produkci odpadů v roce 2012 (údaje roku 2013 nejsou dosud k dispozici) mezi kraje na 2. místo za Hl. m. Prahu. Na stejné pozici zůstává i po zrelativizování tohoto údaje podle počtu obyvatel. Na jednoho obyvatele tak připadalo zhruba 2,5 tuny odpadu. V poměru s vytvořeným HDP je situace ještě horší, neboť kraji přísluší první příčka mezi všemi 14 regiony republiky. Hodnocení vývojového trendu v kraji je poměrně obtížné. Pokles produkce odpadů je střídán jejich nárůstem a naopak. Konkrétně v roce 2012 bylo vyprodukováno o 1,5 % podnikového odpadu méně než v roce předchozím.

Největším producentem podnikového odpadu je zpracovatelský průmysl

Z pohledu hlavních producentů odpadů podle odvětví je situace v hodnoceném období stabilní, nicméně dochází ke změnám v jejich podílu na celkovém vyprodukovaném množství. Největším producentem odpadů tak zůstává zpracovatelský průmysl (zejména výroba základních kovů, hutní zpracování kovů; slévárenství), jeho podíl se však snižuje (přes 40 % v roce 2012). Dalším podstatným zdrojem produkce odpadů je stavebnictví, jehož podíl naopak roste (přes 27 %), a také energetika (s 12% zastoupením na produkci

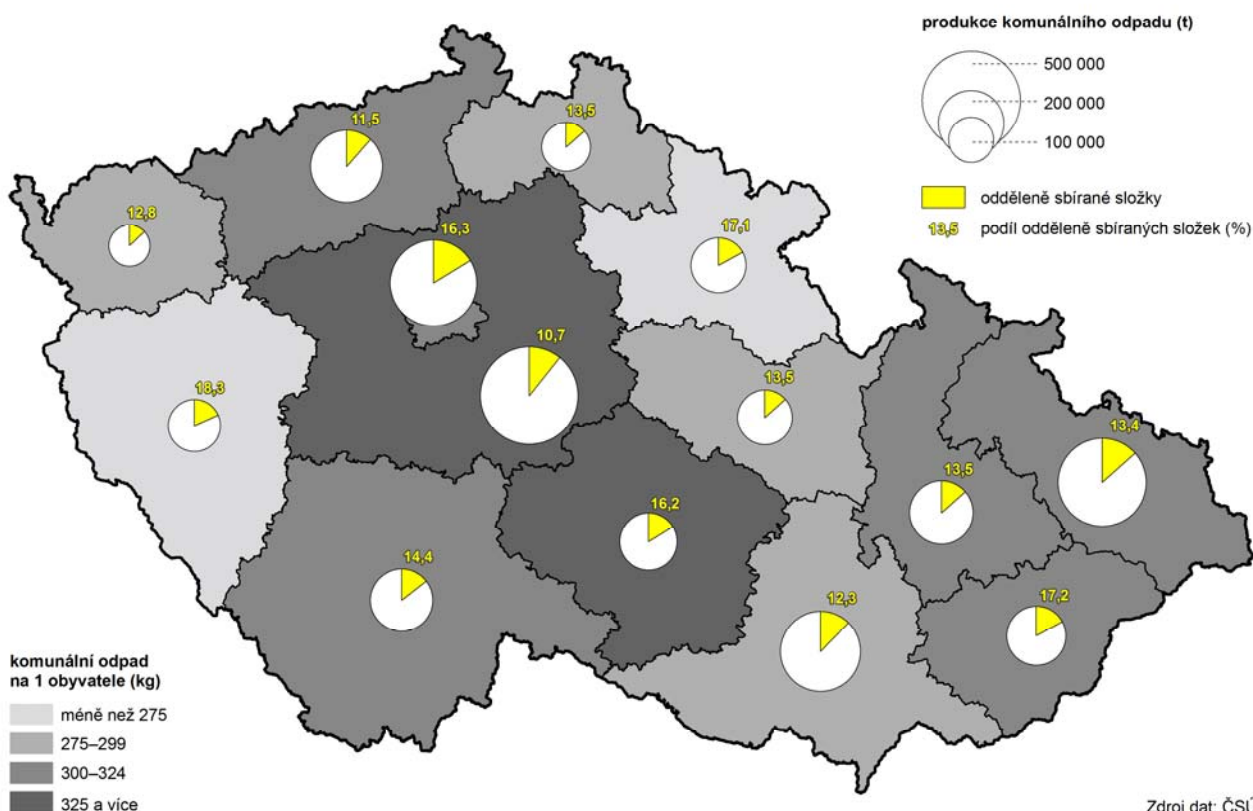

odpadů).

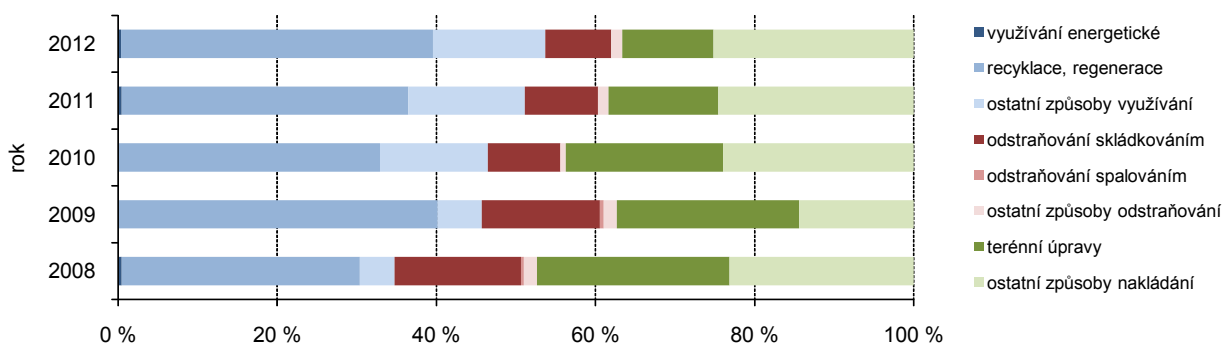
Produkce komunálního odpadu na 1 obyvatele se po roce opět zvýšila

V roce 2012 došlo po jednoročním poklesu produkce komunálního odpadu k opětovnému nárůstu. Ve srovnání s rokem 2011 to bylo o více než 8 %. V přepočtu na jednoho obyvatele dosáhla výše 315 kg za rok. Ani v porovnání s ostatními regiony na tom nejsme zrovna nejlépe – kraji přísluší spolu s Ústeckým a Olomouckým krajem 3. nejvyšší příčka. Z hlediska struktury komunálního odpadu je nejvýznamnější položkou běžný svoz (téměř 65 %), podíl odděleně sbíraných složek má spíše pozvolna klesající tendenci. Tvořily v roce 2012 necelých 14 % komunálního odpadu, což je asi 43 kg odpadu na obyvatele.

Komunální odpad v krajích v roce 2012

Graf 4.6 Nakládání s odpady podle vybraných způsobů nakládání v Moravskoslezském kraji

Moravskoslezský kraj je nejlepší v recyklaci a regeneraci odpadů již šest let za sebou

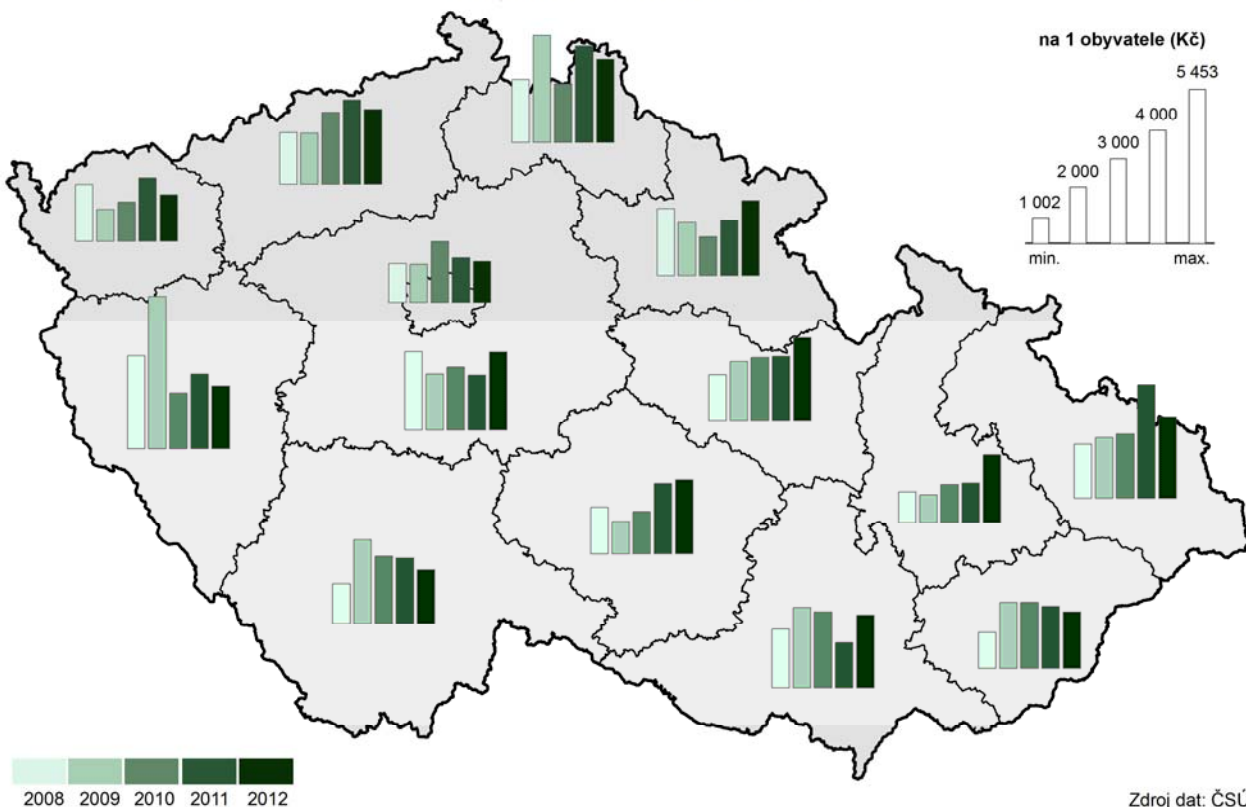
Celkové množství odpadu, se kterým bylo v kraji nakládáno, se do roku 2009 snižovalo, v dalším roce naopak došlo k jeho nárůstu a stabilizaci na hodnotách 5 300 až 5 400 tis. tun. V roce 2012 se objem meziročně

snížil o 2,3 %; snižovaly se objemy odpadu ukládaného na skládky ve prospěch recyklace, regenerace a ostatních způsobů využívání. Podíl recyklovaných a regenerovaných odpadů je mimořádný a v mezikrajském srovnání již šest let po sobě dosahuje nejvyšších hodnot (39,2 % v roce 2012). Objem nebezpečného odpadu, se kterým bylo v kraji během roku 2012 nakládáno, tvoří méně než 5 % objemu celkového odpadu.

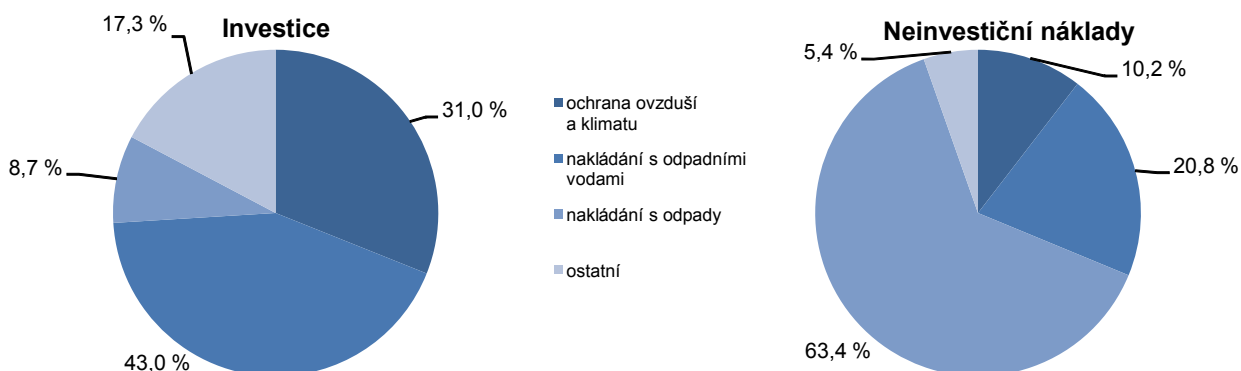
Pořízené investice na ochranu životního prostředí podle místa investice jsou druhé nejvyšší v ČR

Poprvé od roku 2008 pořízené investice na ochranu životního prostředí podle místa investice klesly. Nicméně po mimořádně vysokých investicích v roce 2011, kdy stoupl celkový objem těchto investic proti roku 2010 o 75 %, nejde o úbytek tak překvapivý. Výší investic téměř 3,6 mld. Kč v roce 2012 se umístil Moravskoslezský kraj na druhém místě mezi ostatními kraji ČR (těsně za Středočeským krajem). Při přepočtu na jednoho obyvatele je částka 2 911 Kč třetí nejvyšší.

Pořízené investice na ochranu životního prostředí podle místa investice v krajích v letech 2008 až 2012

Graf 4.7 Investice a neinvestiční náklady na ochranu životního prostředí subjektů se sídlem v Moravskoslezském kraji podle účelu (v %, průměr let 2008–2012)

**Struktura investic
a neinvestičních výdajů na
ochranu životního prostředí
podle účelu se diametrálně liší**

V členění podle účelu jsou za kraje k dispozici pouze data podle sídla investora. Z výše uvedeného grafu znázorňujícího pětiletý průměr je patrné, že struktura vynaložených finančních prostředků se zásadně liší u investic a neinvestičních nákladů. Největší podíl investic je určen na nakládání s odpadními vodami a dále ochranu ovzduší a klimatu, zatímco rozhodující objem neinvestičních nákladů (téměř dvě třetiny) je vynaložen na nakládání s odpady.

Tab. 1.1 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – demografický vývoj

	Česká republika	kraje													
		Hl. město Praha	Středočeský	Jihočeský	Plzeňský	Karlovarský	Ústecký	Liberecký	Královéhradecký	Pardubický	Vysočina	Jihomoravský	Olomoucký	Zlínský	Moravskoslezský
Přirozený přírůstek na 1 000 obyvatel (‰)															
2008	1,4	1,7	2,5	1,3	1,1	1,7	1,5	2,1	1,3	1,3	1,5	1,7	1,1	0,4	0,3
2009	1,0	1,7	2,0	0,9	1,0	0,9	0,9	2,0	0,6	1,2	0,7	1,4	0,7	-0,1	-0,0
2010	1,0	2,0	2,2	0,8	0,7	0,7	0,4	2,0	0,8	0,8	0,5	1,3	0,3	0,1	-0,2
2011	0,2	1,5	1,5	0,0	-0,6	-0,2	-0,2	1,0	-0,6	-0,1	0,1	0,8	-0,4	-1,0	-1,3
2012	0,0	1,4	1,3	0,2	-0,4	-0,8	-0,9	0,5	-0,6	-0,0	-0,1	0,5	-0,6	-1,0	-1,1
2013	-0,2	1,4	1,0	-0,4	-1,0	-1,2	-1,5	0,3	-0,8	-0,6	-0,4	0,7	-0,8	-1,3	-1,4
Přírůstek stěhováním na 1 000 obyvatel (‰)															
2008	6,9	15,5	21,3	3,6	14,0	1,3	4,2	5,6	2,9	6,1	1,9	4,1	-0,5	0,6	-0,1
2009	2,7	11,0	11,6	1,2	2,9	-3,4	-0,5	1,8	-0,8	1,0	-1,5	2,6	-0,8	-0,6	-2,3
2010	1,5	4,5	11,7	0,9	-0,4	-1,3	-0,6	0,1	-0,1	0,8	-1,3	1,3	-0,8	-1,2	-3,2
2011	1,6	4,6	9,8	0,6	1,4	-1,9	-0,3	0,6	-0,7	0,4	-0,7	1,5	-0,2	-0,8	-2,0
2012	1,0	2,7	8,4	0,5	2,1	-3,9	-0,6	-0,5	-1,0	0,1	-1,3	1,5	-1,0	-1,3	-2,2
2013	-0,1	-4,3	7,1	0,5	2,3	-3,5	-0,5	-0,2	-1,0	-0,3	-1,5	0,6	-1,2	-1,1	-2,5
Živě narození mimo manželství (%)															
2008	36,3	32,6	33,2	35,6	37,3	53,9	50,2	40,3	35,9	32,6	29,0	30,6	36,7	27,9	41,7
2009	38,8	33,7	34,5	38,0	40,9	55,1	53,6	44,6	38,8	35,7	32,1	33,8	39,5	30,5	44,2
2010	40,3	35,3	36,9	40,4	41,7	58,5	54,4	45,5	40,8	38,1	33,7	35,8	39,9	31,9	44,2
2011	41,8	36,6	38,0	42,5	43,8	58,3	56,1	47,4	42,4	39,8	35,7	36,7	43,0	32,8	46,5
2012	43,4	37,4	40,5	43,7	45,9	58,7	58,0	48,4	43,8	41,6	37,7	38,4	45,1	35,6	47,7
2013	45,0	38,7	42,2	45,7	46,4	60,7	59,3	49,8	47,1	44,3	38,9	39,6	45,7	37,4	49,8
Index stáří (65 a více let / 0–14 let) (%)															
2008	105,1	130,0	95,6	103,2	110,1	93,7	87,6	94,1	109,6	103,7	104,5	112,3	107,1	110,8	101,2
2009	107,0	129,5	95,4	105,5	112,3	96,3	90,0	96,0	111,7	106,2	107,5	114,2	109,4	113,6	104,3
2010	107,8	127,6	94,8	106,8	113,4	98,1	91,2	97,1	113,4	107,1	109,6	114,8	110,3	115,7	105,8
2011 ¹⁾	110,4	129,7	95,9	109,8	116,6	103,4	96,0	100,7	116,5	110,0	112,6	116,1	112,9	117,8	108,6
2012	113,3	129,2	97,4	113,2	119,2	108,7	100,8	105,2	120,5	113,1	116,2	118,4	116,5	121,1	112,5
2013	115,7	128,3	98,8	116,0	121,8	113,4	105,1	109,1	123,6	116,1	119,6	120,2	119,5	123,6	116,0
Naděje dožití mužů při narození (roky) - dvouleté průměry															
2008	73,8	75,9	73,8	74,3	74,4	72,8	71,7	73,3	75,0	74,2	74,5	74,1	73,5	73,4	72,3
2009	74,1	76,2	74,0	74,5	74,5	72,7	72,0	73,9	75,1	74,7	74,8	74,5	73,9	73,4	72,4
2010	74,3	76,3	74,3	74,8	74,9	72,7	72,3	74,4	75,2	74,8	75,1	74,7	74,0	73,5	72,6
2011	74,5	76,5	74,6	75,0	75,1	73,2	72,8	74,8	75,5	74,8	75,5	75,1	74,1	73,7	72,7
2012	74,8	77,0	74,9	75,1	75,2	74,0	73,0	75,3	75,6	74,9	75,6	75,2	74,3	74,4	73,3
2013	75,2	77,3	75,2	75,4	75,5	74,1	73,0	75,1	75,9	75,3	75,9	75,4	74,4	74,8	73,8
Naděje dožití žen při narození (roky) - dvouleté průměry															
2008	80,0	80,8	79,8	80,0	80,2	79,0	78,5	79,8	80,4	80,0	81,1	80,6	79,9	80,4	79,4
2009	80,1	80,8	79,9	80,1	80,2	79,1	78,5	80,1	80,6	80,5	81,0	80,8	80,0	80,5	79,4
2010	80,4	81,2	80,2	80,4	80,1	79,3	78,6	80,1	80,8	80,5	81,1	81,1	80,3	80,9	79,7
2011	80,7	81,7	80,6	80,8	80,4	79,5	78,7	80,8	81,3	80,3	81,3	81,5	80,7	81,3	79,9
2012	80,8	81,8	80,6	81,0	80,8	79,7	79,0	80,8	81,5	80,7	81,2	81,7	81,0	81,4	79,7
2013	81,1	82,1	80,9	80,9	80,9	80,0	79,0	80,9	81,6	81,1	81,7	81,9	81,1	81,6	80,0
Podíl cizinců (bez azylantů) na obyvatelstvu (%)															
2008	4,2	11,5	4,9	2,6	4,9	6,6	4,2	4,0	3,0	2,4	1,9	3,1	1,5	1,4	2,0
2009	4,1	11,9	4,7	2,4	4,8	6,4	3,8	3,9	2,7	2,3	1,7	3,2	1,5	1,4	1,9
2010	4,0	11,8	4,6	2,4	4,4	6,4	3,7	3,8	2,7	2,3	1,6	3,1	1,5	1,4	1,8
2011	4,1	12,9	4,5	2,3	4,2	6,4	3,7	3,8	2,5	2,2	1,5	3,1	1,5	1,4	1,9
2012	4,1	13,1	4,4	2,3	4,2	6,1	3,7	3,8	2,4	2,2	1,5	3,1	1,5	1,4	1,9
2013	4,2	13,0	4,5	2,4	4,4	6,3	3,9	3,9	2,4	2,2	1,5	3,3	1,6	1,4	1,9

¹⁾ promítnuty výsledky Sčítání lidu, domů a bytů, které se uskutečnilo k 26. 3. 2011

Tab. 1.2 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – sociální vývoj

	Česká republika	kraje													
		Hl. město Praha	Středočeský	Jihočeský	Plzeňský	Karlovarský	Ústecký	Liberecký	Králové-hradecký	Pardubický	Vysočina	Jiho-moravský	Olomoucký	Zlínský	Moravsko-slezský
Míra zaměstnanosti (%)															
2008	55,9	60,2	58,0	57,9	57,8	56,2	52,6	53,8	55,9	56,0	56,4	54,5	53,6	55,7	53,1
2009	54,8	60,7	57,0	56,3	55,8	54,5	51,5	52,8	53,5	54,1	54,6	53,5	53,0	53,0	52,0
2010	54,2	59,9	56,6	55,0	55,6	55,0	51,1	53,9	53,5	53,3	54,1	53,7	50,6	52,0	50,9
2011	54,4	59,2	56,9	55,4	56,3	54,8	51,9	53,3	53,3	54,3	53,5	53,4	51,7	53,0	51,4
2012	54,5	60,0	57,6	54,5	56,6	53,7	50,7	52,2	53,7	54,0	53,2	53,9	52,9	53,3	51,8
2013	55,2	60,2	57,6	54,6	57,3	55,0	52,2	52,9	53,7	55,0	54,3	55,8	51,2	55,0	52,1
Podíl nezaměstnaných osob k 31. 12. (%)¹⁾ (MPSV)															
2008	4,5	1,8	3,4	3,7	4,0	5,8	7,3	5,0	3,6	4,5	4,7	5,1	4,9	4,5	6,1
2009	7,1	3,2	5,5	5,9	6,5	8,7	9,9	8,3	6,0	7,3	7,7	8,1	8,9	8,0	8,9
2010	7,4	3,6	6,1	6,4	6,6	8,9	10,2	8,1	6,3	7,5	8,1	8,5	9,1	7,9	9,0
2011	6,8	3,6	5,6	5,8	5,7	8,0	9,8	7,3	5,7	6,5	7,2	7,6	8,3	7,0	8,3
2012	7,4	4,2	6,1	6,4	5,9	8,5	10,5	7,7	6,5	7,0	7,6	8,1	8,9	7,8	9,2
2013	8,2	5,1	6,9	7,1	6,4	9,3	11,5	8,5	7,3	7,4	8,1	8,9	9,8	8,3	10,5
Podíl dlouhodobě nezaměstnaných k 31. 12. (%)²⁾ (MPSV)															
2008	1,4	0,3	0,8	0,7	0,9	1,9	2,9	1,3	0,6	1,1	1,3	1,6	1,4	1,4	2,6
2009	1,7	0,4	1,0	1,0	1,3	2,4	3,2	1,9	0,9	1,5	1,7	2,0	1,8	1,8	2,7
2010	2,4	0,8	1,7	1,5	1,9	3,3	4,1	2,8	1,5	2,2	2,5	2,8	3,1	2,8	3,6
2011	2,5	0,9	1,9	1,7	1,9	3,3	4,3	2,8	1,6	2,2	2,6	2,9	3,3	2,7	3,7
2012	2,7	1,1	2,1	1,8	1,9	3,3	4,6	2,9	1,9	2,2	2,6	3,0	3,5	2,7	3,8
2013	3,3	1,8	2,6	2,3	2,4	4,0	5,5	3,5	2,5	2,7	3,1	3,7	4,1	3,3	4,9
Čistý disponibilní důchod domácností na 1 obyvatele (tis. Kč)															
2008	185,0	239,8	196,2	180,5	182,9	163,2	163,6	171,0	180,4	175,2	176,9	182,4	170,5	176,3	171,2
2009	190,4	244,4	205,0	183,0	187,0	172,4	171,3	178,0	187,5	180,7	180,8	187,5	175,6	178,6	174,5
2010	190,4	252,5	207,8	179,7	187,2	171,3	170,8	179,8	182,0	175,2	179,8	188,0	170,6	175,6	173,2
2011	190,4	250,1	206,7	181,2	187,9	171,8	170,9	178,7	179,7	177,1	180,1	184,8	172,4	178,6	176,1
2012	192,8	249,6	208,9	181,6	192,0	169,6	171,2	179,8	184,5	180,9	181,1	189,9	178,5	182,7	178,0
2013	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Medián mezd (Kč)³⁾ (MPSV, MF)															
2008	22 217	27 900	23 133	20 259	22 154	20 103	21 156	21 730	20 637	20 486	20 961	21 287	21 345	20 280	21 564
2009	22 229	28 386	23 158	19 984	22 191	19 875	21 487	21 855	20 670	20 828	20 435	21 621	21 296	20 017	21 144
2010	22 608	28 392	23 386	20 479	22 634	20 110	21 860	22 289	21 174	20 721	21 059	22 139	21 423	20 666	21 883
2011	21 782	27 162	22 447	20 303	21 554	19 183	20 533	21 017	20 266	20 527	20 378	21 127	20 717	20 153	21 383
2012	22 262	27 454	22 904	21 104	22 192	19 837	21 176	21 436	21 178	20 946	20 869	21 732	21 011	20 403	21 987
2013	22 557	27 803	23 215	21 382	22 528	20 306	21 506	21 931	21 421	21 166	21 311	22 044	21 285	20 786	22 202
Průměrná výše starobního důchodu (bez souběhu s vdovským a vdoveckým) (ČSSZ)															
2008	9 638	10 289	9 673	9 532	9 604	9 475	9 571	9 563	9 523	9 437	9 370	9 540	9 377	9 430	9 694
2009	10 045	10 730	10 101	9 942	10 009	9 855	9 968	9 984	9 932	9 835	9 771	9 941	9 766	9 833	10 084
2010	10 123	10 817	10 184	10 014	10 075	9 925	10 047	10 056	10 003	9 909	9 847	10 003	9 829	9 900	10 194
2011	10 552	11 266	10 629	10 449	10 507	10 330	10 466	10 482	10 438	10 333	10 279	10 430	10 245	10 323	10 619
2012	10 778	11 520	10 868	10 669	10 727	10 536	10 687	10 701	10 661	10 553	10 498	10 649	10 457	10 546	10 845
2013	10 970	11 726	11 074	10 861	10 920	10 707	10 871	10 893	10 848	10 740	10 689	10 832	10 636	10 739	11 035
Podíl příjemců předčasného starobního důchodu na počtu příjemců plného starobního důchodu (%)⁴⁾ (ČSSZ)															
2008	21,6	12,4	19,2	21,8	25,9	23,3	25,0	19,3	21,2	25,5	28,5	20,4	22,9	22,3	25,6
2009	23,1	12,8	20,1	23,7	27,4	25,0	26,7	21,0	23,0	27,4	30,2	21,8	24,9	23,9	27,4
2010 ⁵⁾	24,3	12,9	21,1	25,0	28,5	26,0	27,8	22,5	24,5	29,0	31,8	22,9	26,6	25,5	28,9
2011 ⁵⁾	27,2	14,2	24,0	28,4	31,2	29,3	30,7	25,8	27,8	32,5	34,9	25,8	30,2	28,8	31,9
2012 ⁵⁾	28,2	14,7	24,8	29,7	32,2	30,3	31,4	26,8	29,0	33,7	36,2	26,7	31,5	30,0	33,0
2013 ⁵⁾	29,0	15,1	25,4	30,6	32,9	31,2	32,2	27,6	30,1	34,7	37,2	27,5	32,5	31,1	34,0

¹⁾ podíl dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15-64 let na počtu obyvatel ve věku 15-64 let

²⁾ podíl dlouhodobě nezaměstnaných (12 měsíců a déle) na počtu obyvatel ve věku 15-64 let

³⁾ od roku 2011 jsou zahrnuti dříve nesledovaní zaměstnanci podniků s 1-9 zaměstnanci, zaměstnanci neziskových institucí a podnikatelů-fyzických osob

⁴⁾ předčasným důchodem se rozumí přiznání starobního důchodu podle § 30 a § 31 zákona č. 155/1995 Sb.; stav v provincii

⁵⁾ v letech 2010-2013 výpočet z příjemců starobního důchodu celkem bez příjemců starobního důchodu vzniklého přeměnou invalidního důchodu po dosažení věku 65 let

Tab. 1.3 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – ekonomický vývoj

	Česká republika	kraje													
		Hl. město Praha	Středočeský	Jihočeský	Plzeňský	Karlovarský	Ústecký	Liberecký	Královéhradecký	Parubický	Vysočina	Jihomoravský	Olomoucký	Zlínský	Moravskoslezský
Hrubý domácí produkt na 1 obyvatele (tis. Kč)															
2008	369,0	797,5	341,3	308,5	315,3	264,0	295,5	276,9	313,5	300,5	296,3	347,4	275,4	313,4	314,6
2009	358,3	764,0	321,1	307,4	310,0	265,8	300,4	267,7	311,3	290,7	294,6	338,9	270,5	308,0	294,6
2010	360,4	771,8	318,8	306,0	319,6	260,1	292,0	275,7	315,0	291,2	292,3	340,4	274,3	301,5	304,3
2011	364,2	768,2	325,8	306,6	326,5	260,1	289,9	279,7	315,3	297,8	303,3	341,0	281,5	308,6	317,8
2012	366,0	763,0	325,6	311,3	325,9	258,4	295,1	283,7	313,5	289,9	307,1	345,8	284,5	322,2	319,3
2013	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Tvorba hrubého fixního kapitálu na 1 obyvatele (tis. Kč)															
2008	98,9	281,9	74,8	67,7	75,6	67,4	81,0	75,7	54,3	70,9	57,5	95,8	62,1	59,0	85,7
2009	88,3	227,0	65,5	73,5	96,5	62,2	84,2	52,8	58,0	54,9	64,3	80,2	76,6	50,0	66,7
2010	88,5	207,5	67,8	78,8	77,8	74,2	104,9	55,5	55,4	66,7	61,9	79,0	73,4	56,0	70,5
2011	87,9	214,5	79,1	67,0	69,0	74,1	96,9	58,9	50,4	62,0	63,1	79,5	61,2	55,5	72,2
2012	84,5	191,4	80,1	67,1	69,7	76,4	89,3	62,3	48,6	61,1	67,5	77,6	58,4	52,7	71,9
2013	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Zemědělská produkce na 1 ha obhospodařované půdy (tis. Kč)															
2008	33,7	37,5	30,0	30,0	16,8	30,9	23,0	36,9	36,7	36,1	40,3	33,5	33,2	29,9	
2009	27,7	30,9	24,4	24,7	13,4	24,3	18,7	31,3	30,9	29,3	33,4	27,1	26,9	25,0	
2010	29,2	33,4	26,6	26,6	16,2	24,4	18,8	32,7	31,6	31,3	34,1	29,1	27,4	25,7	
2011	33,8	38,9	29,2	30,5	17,7	27,7	21,6	36,0	38,7	36,5	42,0	33,6	32,4	29,0	
2012 ¹⁾	34,7	40,8	31,5	31,7	17,8	28,6	22,5	37,5	41,2	38,3	37,4	33,7	34,3	30,3	
2013	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	
Průměrný evidenční počet zaměstnanců ve velkých průmyslových podnicích²⁾ (tis. fyzických osob)															
2008	885,6	74,0	101,5	50,3	59,3	24,5	64,0	49,8	46,6	50,6	53,8	78,0	53,4	53,9	125,8
2009	782,8	76,3	94,0	45,7	51,5	20,6	56,0	41,4	39,2	42,6	44,4	69,1	44,3	47,0	110,6
2010	749,7	73,9	90,9	41,5	50,5	20,7	52,5	40,1	37,1	41,8	44,1	63,2	40,6	44,4	108,6
2011	775,2	80,1	86,4	43,6	53,0	20,3	52,9	40,2	40,4	43,2	47,1	70,0	41,2	46,3	110,4
2012	776,0	82,2	88,5	44,3	54,0	19,6	52,2	40,4	39,8	43,1	46,4	67,7	40,0	46,3	111,5
2013	767,8	77,9	89,5	45,5	55,3	19,5	49,5	40,4	43,0	43,1	47,0	65,3	39,1	46,3	106,3
Stavební práce podle místa stavby na 1 obyvatele (tis. Kč)															
2008	32,0	64,6	26,6	34,4	30,1	31,3	27,8	22,7	21,3	25,8	24,6	32,5	24,2	22,1	29,5
2009	29,3	53,5	27,0	31,0	25,1	37,7	31,3	20,5	22,9	21,6	22,0	28,8	21,1	20,9	25,7
2010	25,7	46,2	19,6	27,3	23,1	36,2	27,4	19,6	17,6	17,9	17,2	26,5	19,9	20,7	24,9
2011	24,3	43,9	18,1	35,4	22,1	24,4	27,2	18,8	15,1	16,2	19,6	22,1	16,8	16,9	25,0
2012	22,7	40,6	18,0	33,1	19,4	18,7	19,2	17,3	18,6	15,9	19,2	22,9	20,0	16,0	21,3
2013	20,9	38,0	15,5	30,4	17,5	16,7	20,3	15,3	14,0	14,5	17,4	22,0	18,7	15,8	19,0
Dokončené byty na 1 000 obyvatel															
2008	3,7	5,2	6,6	4,3	4,7	2,0	1,2	3,1	3,5	3,6	3,4	4,0	2,9	2,2	2,0
2009	3,7	6,0	6,0	3,4	3,6	1,7	1,3	3,4	2,7	3,1	2,7	4,3	3,2	3,2	2,4
2010	3,5	4,9	5,9	3,4	3,3	2,8	1,3	2,9	3,3	3,2	3,4	3,9	2,6	2,4	2,3
2011	2,7	2,8	5,0	3,2	2,5	2,1	1,5	2,2	2,4	2,5	2,6	3,1	2,0	1,8	2,0
2012	2,8	3,2	4,6	3,1	2,5	1,8	1,5	2,9	2,5	2,5	2,5	3,2	2,3	1,9	2,2
2013	2,4	3,1	4,1	2,1	2,5	1,4	1,1	1,8	1,9	2,0	2,3	3,0	1,9	1,4	2,0
Hosté v hromadných ubytovacích zařízeních³⁾ (tis.)															
2008	12 836	4 587	665	936	487	680	367	704	903	361	396	1 186	427	497	640
2009	11 986	4 347	645	917	479	666	336	653	810	321	359	1 041	377	448	586
2010	12 212	4 743	631	893	484	670	290	633	804	317	336	1 042	378	463	527
2011	12 899	5 051	695	916	496	710	337	633	826	324	358	1 115	397	469	572
2012	15 099	5 726	853	1 107	595	809	417	754	969	366	439	1 318	475	572	699
2013	15 408	5 900	820	1 139	559	787	427	753	965	369	448	1 427	512	603	698

¹⁾ semidefinitivní údaje

²⁾ podniky se 100 a více zaměstnanci se sídlem na území kraje

³⁾ na základě výsledků projektu MMR "Zkvalitnění informací o vybraných sektorech cestovního ruchu" došlo k revizi dat o kapacitách a návštěvnosti za roky 2012 a 2013; z toho důvodu nejsou údaje před rokem 2012 srovnatelné

Tab. 1.4 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – vývoj životního prostředí

	Česká republika	kraje													
		Hl. město Praha	Středočeský	Jihočeský	Plzeňský	Karlovarský	Ústecký	Liberecký	Královéhradecký	Parubický	Kraj Vysočina	Jihomoravský	Olomoucký	Zlínský	Moravskoslezský
Měrné emise oxidu siřičitého REZZO 1–4 (t/km²)															
2008	2,2	3,6	2,1	1,0	1,2	3,0	11,2	1,0	1,5	2,9	0,4	0,6	0,8	1,4	4,3
2009	2,2	3,4	2,0	1,0	1,4	2,8	11,7	0,9	1,2	2,6	0,4	0,5	0,9	1,4	4,1
2010	2,2	3,1	2,1	1,0	1,0	2,9	10,9	0,8	1,3	2,9	0,4	0,5	0,8	1,2	4,1
2011	2,2	1,8	2,1	0,9	1,0	2,7	11,6	0,6	1,2	2,8	0,4	0,4	0,9	1,3	4,1
2012	2,0	0,8	1,9	0,8	0,9	2,8	10,6	0,5	1,1	2,6	0,4	0,3	0,7	1,2	3,7
2013	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Měrné emise oxidů dusíku REZZO 1–4 (t/km²)															
2008	3,4	17,3	3,6	1,4	1,8	3,6	11,9	1,5	1,9	3,9	2,0	2,7	2,2	2,1	5,3
2009	3,2	16,3	3,4	1,3	1,6	3,3	11,8	1,4	1,8	3,6	2,0	2,6	2,1	2,0	5,0
2010	3,0	13,9	3,2	1,2	1,6	3,2	10,8	1,3	1,7	3,6	1,8	2,4	2,0	1,9	5,1
2011	2,9	18,0	3,1	1,2	1,4	2,8	10,0	1,3	1,6	3,3	1,6	2,2	1,9	1,8	5,0
2012	2,7	16,5	2,9	1,2	1,4	2,6	8,8	1,2	1,5	3,3	1,5	2,0	1,9	1,8	4,7
2013	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Produkce komunálního odpadu na 1 obyvatele (kg)															
2008	305	299	357	276	283	305	343	315	281	288	294	281	316	283	302
2009	315	302	364	283	311	311	335	284	280	283	340	297	333	318	325
2010	317	297	416	342	239	301	307	282	267	.	302	296	307	298	335
2011	320	307	517	310	240	311	320	287	277	273	311	279	300	291	293
2012	308	304	375	311	243	285	318	276	274	294	326	277	318	300	318
2013	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Podíl odděleně sbíraných složek komunálního odpadu (%)															
2008	14,3	15,0	11,1	12,1	14,3	9,6	13,1	19,6	21,4	20,0	15,0	10,8	16,0	14,0	15,3
2009	13,9	15,8	11,4	16,3	16,9	11,8	10,3	13,4	19,2	14,4	16,3	11,3	12,5	16,6	14,2
2010	15,9	16,0	11,6	17,5	18,6	14,2	13,5	13,3	18,4	.	16,7	12,5	14,3	16,5	15,8
2011	14,4	15,6	9,5	18,5	20,5	11,5	13,1	16,8	19,2	15,6	16,6	12,9	14,0	18,3	14,6
2012	13,9	16,3	10,7	14,4	18,3	12,8	11,5	13,5	17,1	13,5	16,2	12,3	13,5	17,2	13,4
2013	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Podíl recyklovaného odpadu (vč. regenerace) z celkového nakládání s odpady (%)															
2008	18,6	17,2	8,6	22,1	27,5	11,8	9,4	7,4	14,2	10,2	8,2	24,2	11,6	17,5	30,0
2009	19,0	15,0	9,8	29,1	19,1	4,4	10,0	3,7	12,1	17,5	7,6	22,8	16,6	16,0	40,1
2010	17,6	10,0	13,0	21,9	17,1	9,1	9,7	4,3	12,0	7,9	6,2	25,3	19,4	12,2	32,7
2011	18,6	10,1	9,5	29,5	28,8	4,3	12,7	6,9	11,2	12,4	9,0	26,4	21,4	12,0	36,1
2012	20,4	12,2	13,0	26,0	26,4	38,5	13,9	7,8	10,3	13,5	11,5	25,7	17,8	14,3	39,2
2013	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Specifické denní množství vody fakturované domácnostem na 1 obyvatele (l)															
2008	94,2	122,0	90,2	88,1	96,1	95,6	87,5	89,3	88,0	84,9	83,4	93,2	86,5	81,6	98,1
2009	92,5	114,1	88,5	86,8	93,1	90,7	85,0	89,9	87,7	84,3	82,4	94,1	87,2	79,6	98,3
2010	89,5	104,4	90,0	86,4	90,6	88,5	83,2	87,0	86,7	81,8	80,1	90,1	84,3	79,0	94,3
2011	88,6	105,2	89,3	85,7	83,4	84,3	81,7	86,5	82,7	80,9	79,8	91,3	83,7	78,5	94,4
2012	87,9	106,3	88,6	86,6	81,6	82,9	79,3	84,0	81,8	79,5	79,7	92,6	83,5	76,8	91,5
2013	87,2	111,4	85,5	86,2	80,5	81,8	79,0	82,0	78,1	77,1	79,0	91,2	81,7	76,2	90,7
Pořízené investice na ochranu životního prostředí podle místa investice na 1 obyvatele (Kč)															
2008	1 949	1 396	2 802	1 418	3 330	2 025	1 845	2 249	2 395	1 629	1 661	2 090	1 102	1 279	1 925
2009	2 239	1 371	1 999	2 994	5 453	1 132	1 814	3 826	1 891	2 101	1 152	2 860	1 002	2 348	2 160
2010	2 153	2 177	2 246	2 403	1 994	1 391	2 555	2 089	1 386	2 235	1 511	2 709	1 371	2 357	2 288
2011	2 364	1 598	1 965	2 330	2 678	2 255	3 009	3 445	1 959	2 283	2 518	1 607	1 423	2 207	4 056
2012	2 438	1 468	2 786	1 920	2 245	1 662	2 664	2 973	2 681	2 947	2 649	2 594	2 428	2 007	2 911
2013	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.

Tab. 2.1 Vybrané ukazatele za Moravskoslezský kraj – demografický vývoj

	Měřicí jednotka	2008	2009	2010	2011	2012	2013
OBYVATELSTVO							
Počet obyvatel celkem k 31. 12. ¹⁾	osoby	1 250 255	1 247 373	1 243 220	1 230 613	1 226 602	1 221 832
v tom: muži		612 661	610 997	608 109	602 108	600 480	598 271
ženy		637 594	636 376	635 111	628 505	626 122	623 561
z toho podíl cizinců (bez azylantů)	%	2,0	1,9	1,8	1,9	1,9	1,9
Sňatky	počet	6 198	5 594	5 519	5 141	5 199	4 985
Rozvody	počet	3 964	3 488	3 596	3 420	3 159	3 279
Rozvody na 100 sňatků	počet	64,0	62,4	65,2	66,5	60,8	65,8
Živě narození	osoby	13 402	13 238	13 099	11 807	11 787	11 603
z toho mimo manželství	%	41,7	44,2	44,2	46,5	47,7	49,8
Úhrnná plodnost ²⁾		1,463	1,468	1,474	1,380	1,406	1,414
Potraty	počet	4 964	4 581	4 531	4 455	4 223	4 293
z toho umělá přerušeni těhotenství		3 127	2 761	2 848	2 707	2 525	2 537
Potraty na 100 narozených	počet	36,9	34,5	34,5	37,6	35,7	36,8
Zemřelí celkem	osoby	12 974	13 245	13 293	13 384	13 148	13 284
z toho podle příčin smrti:							
nemoci oběhové soustavy		6 500	6 591	6 876	6 637	6 456	6 305
novotvary		3 306	3 311	3 327	3 371	3 306	3 280
Přirozený přírůstek	osoby	428	-7	-194	-1 577	-1 361	-1 681
Přistěhovalí celkem	osoby	6 591	4 833	4 458	4 057	4 369	4 417
z toho z ciziny		3 237	1 745	1 359	1 214	1 377	1 442
Vystěhovalí celkem	osoby	6 661	7 708	8 417	6 572	7 019	7 506
z toho do ciziny		496	1 866	2 368	738	1 148	1 468
Přírůstek stěhováním celkem	osoby	-70	-2 875	-3 959	-2 515	-2 650	-3 089
z toho s cizinou		2 741	-121	-1 009	476	229	-26
Celkový přírůstek	osoby	358	-2 882	-4 153	-4 092	-4 011	-4 770
Na 1 000 obyvatel středního stavu:							
živě narození	‰	10,7	10,6	10,5	9,6	9,6	9,5
zemřelí	‰	10,4	10,6	10,7	10,9	10,7	10,9
přirozený přírůstek	‰	0,3	-0,0	-0,2	-1,3	-1,1	-1,4
přistěhovalí	‰	5,3	3,9	3,6	3,3	3,6	3,6
vystěhovalí	‰	5,3	6,2	6,8	5,3	5,7	6,1
přírůstek stěhováním	‰	-0,1	-2,3	-3,2	-2,0	-2,2	-2,5
celkový přírůstek	‰	0,3	-2,3	-3,3	-3,3	-3,3	-3,9
Mrtvorozenost	‰	3,2	2,3	1,8	3,5	2,8	4,1
Kojenecká úmrtnost	‰	4,0	3,1	2,7	2,5	2,2	3,3
Novorozenecká úmrtnost	‰	2,7	1,7	1,5	1,4	1,2	1,6
Obyvatelstvo k 31. 12. ve věku: ¹⁾							
0–14 let	osoby	178 735	177 937	178 467	178 888	178 845	178 789
%		14,3	14,3	14,4	14,5	14,6	14,6
15–64 let	osoby	890 578	883 792	875 959	857 430	846 615	835 577
%		71,2	70,9	70,5	69,7	69,0	68,4
65 a více let	osoby	180 942	185 644	188 794	194 295	201 142	207 466
%		14,5	14,9	15,2	15,8	16,4	17,0
Průměrný věk k 31. 12. ¹⁾	roky	40,2	40,4	40,6	40,9	41,2	41,5
v tom: muži		38,6	38,8	39,0	39,3	39,6	39,9
ženy		41,7	41,9	42,2	42,5	42,7	43,0
Index stáří (65 a více let / 0–14 let) ¹⁾	%	101,2	104,3	105,8	108,6	112,5	116,0
Index ekonomického zatížení (0–14 let + 65 a více let / 15–64 let) ¹⁾	%	40,4	41,1	41,9	43,5	44,9	46,2
Naděje dožití při narození (dvouleté průměry) ¹⁾							
muži	roky	72,30	72,45	72,64	72,71	73,29	73,81
ženy	roky	79,41	79,41	79,74	79,86	79,73	79,99
Naděje dožití ve věku 65 let (dvouleté průměry) ¹⁾							
muži	roky	14,37	14,35	14,38	14,43	14,79	15,08
ženy	roky	18,08	18,09	18,25	18,33	18,27	18,51

¹⁾ v roce 2011 promítnuty výsledky Sčítání lidu, domů a bytů, které se uskutečnilo k 26. 3. 2011

²⁾ počet živě narozených dětí, které by se narodily jedné ženě za předpokladu, že by míry plodnosti podle věku zaznamenané ve sledovaném roce zůstaly během jejího reprodukčního věku (15–49 let) neměnné

Tab. 2.2 Vybrané ukazatele za Moravskoslezský kraj – sociální vývoj

	Měřicí jednotka	2008	2009	2010	2011	2012	2013
VÝBĚROVÉ ŠETŘENÍ PRACOVNÍCH SIL (VŠPS)¹⁾							
Obyvatelstvo ve věku 15 a více let	tis. osob	1 071,4	1 071,5	1 067,2	1 053,6	1 049,1	1 044,6
z toho podle dosaženého vzdělání:							
základní a bez vzdělání	%	21,4	20,0	18,9	19,1	18,3	17,4
střední bez maturity	%	38,7	37,0	37,1	38,4	37,0	36,5
střední s maturitou	%	30,4	31,6	31,6	30,5	31,7	31,5
vysokoškolské ²⁾	%	9,5	11,4	12,4	12,0	12,9	14,6
Pracovní síla	tis. osob	614,0	617,2	605,0	596,2	600,1	603,8
v tom: zaměstnaní v NH		568,6	557,5	543,5	540,7	543,0	544,1
z toho ženy		240,9	240,5	233,1	233,3	238,3	238,9
nezaměstnaní		45,3	59,7	61,4	55,5	57,1	59,7
z toho ženy		27,6	29,3	28,5	29,3	28,7	33,0
Ekonomicky neaktivní obyvatelstvo	tis. osob	457,4	454,3	462,2	457,4	449,0	440,8
z toho: studující (vč. učňů)		101,8	104,6	101,5	100,3	90,2	.
důchodci (starobní a invalidní)		279,5	284,5	289,4	288,4	284,7	.
Zaměstnaní v NH podle sektorů:							
zemědělství	%	2,1	2,0	1,9	2,0	2,1	2,1
průmysl a stavebnictví	%	44,8	42,3	42,6	43,6	42,5	40,4
služby	%	53,1	55,8	55,4	54,3	55,4	57,6
Zaměstnaní v NH podle postavení v zaměstnání:							
zaměstnanci ³⁾	%	87,8	86,7	86,3	86,6	85,9	84,9
zaměstnavatelé	%	3,3	3,6	3,5	2,5	2,6	2,9
pracující na vlastní účet	%	8,5	9,2	9,8	10,6	11,1	11,7
Míra ekonomické aktivity	%	57,3	57,6	56,7	56,6	57,2	57,8
v tom: muži		66,4	66,7	66,2	65,2	65,4	65,4
ženy		48,8	49,0	47,7	48,4	49,4	50,6
Míra zaměstnanosti	%	53,1	52,0	50,9	51,3	51,8	52,1
v tom: muži		62,9	60,8	59,9	60,1	59,8	60,2
ženy		43,7	43,7	42,5	43,0	44,1	44,5
Obecná míra nezaměstnanosti	%	7,4	9,7	10,2	9,3	9,5	9,9
v tom: muži		5,1	8,8	9,6	7,8	8,5	8,0
ženy		10,3	10,9	10,9	11,2	10,8	12,1
NEZAMĚSTNANOST (stav k 31. 12.) (MPSV)							
Uchazeči o zaměstnání evidovaní úřady práce	osoby	57 455	80 581	82 776	75 019	81 099	89 976
z toho:							
ženy		29 483	37 746	39 333	36 443	38 432	42 376
absolventi škol a mladiství		3 623	4 699	5 224	4 435	4 940	5 814
osoby se zdravotním postižením		10 642	10 661	10 467	9 458	9 014	8 853
s nárokem na podporu v nezaměstnanosti		16 100	22 988	21 621	15 729	13 757	15 515
dosažitelní		54 193	78 554	79 257	71 266	78 178	87 626
v tom podle věku:							
15–24 let		8 802	13 237	13 564	12 334	13 619	14 403
25–34 let		11 742	17 671	17 751	15 594	16 852	19 358
35–44 let		12 125	17 361	17 803	16 483	17 800	20 399
45–54 let		15 439	20 053	20 395	18 914	19 480	20 494
55 a více let		9 347	12 259	13 263	11 694	13 348	15 322
průměrný věk	roky	40,9	40,1	40,2	40,2	39,7	39,9
v tom podle dosaženého vzdělání:							
základní a bez vzdělání	osoby	18 784	23 135	23 676	22 556	24 442	26 858
střední bez maturity	osoby	25 372	37 690	38 048	33 641	36 481	40 382
střední s maturitou	osoby	10 974	16 366	17 202	15 058	15 897	17 813
vyšší odborné vč. nástavbového	osoby	179	256	343	350	363	466
vysokoškolské	osoby	2 146	3 134	3 507	3 414	3 916	4 457

Tab. 2.2 Vybrané ukazatele za Moravskoslezský kraj – sociální vývoj

pokračování

	Měřicí jednotka	2008	2009	2010	2011	2012	2013
z toho podle klasifikace zaměstnání:							
nemanuální pracovníci	osoby						
vysoce kvalifikovaní (třídy 1–3)		7 077	10 515	11 348	8 619	5 752	8 841
s nižší kvalifikací (třídy 4 a 5)		13 159	18 288	19 477	21 369	19 552	28 008
manuální pracovníci	osoby						
kvalifikovaní (třídy 6–8)		13 728	23 535	23 393	19 758	17 288	25 700
nekvalifikovaní (třída 9)		21 404	25 228	25 445	22 436	19 945	26 306
v tom podle délky evidence:							
do 3 měsíců	osoby	17 705	21 845	23 751	19 965	20 453	19 447
3–6 měsíců	osoby	9 165	15 601	13 725	11 999	13 777	14 055
6–12 měsíců	osoby	7 804	18 850	13 822	11 383	14 289	15 720
od 1 roku do 2 let	osoby	6 097	9 789	15 212	12 407	12 296	17 001
více než 2 roky	osoby	16 684	14 496	16 266	19 265	20 284	23 753
Průměrná měsíční podpora v nezaměstnanosti	Kč	5 089	5 544	5 452	5 322	5 908	6 137
Podíl nezaměstnaných osob ⁴⁾	%	6,09	8,89	9,05	8,31	9,17	10,47
v tom: muži		5,92	9,41	9,47	8,50	9,57	10,96
ženy		6,26	8,36	8,62	8,12	8,76	9,97
Podíl dlouhodobě nezaměstnaných osob ⁵⁾	%	2,6	2,7	3,6	3,7	3,8	4,9
Volná pracovní místa	počet	8 795	2 756	3 191	4 163	3 335	2 280
Uchazeči na 1 volné pracovní místo	počet	6,5	29,2	25,9	18,0	24,3	39,5
ZAMĚSTNANOST CIZINCŮ (stav k 31. 12.)							
Zaměstnaní cizinci	osoby	18 675	17 243	18 185	19 428	.	.
z toho ze zemí mimo EU		5 014	4 867	4 558	3 882	.	.
v tom podle postavení na trhu práce:							
evidovaní na úřadech práce	osoby	14 181	12 025	13 165	15 017	.	.
z toho ženy		2 006	1 865	2 225	2 708	.	.
s platným živnostenským oprávněním	osoby	4 494	5 218	5 020	4 411	4 275	4 208
z toho ženy		982	1 174	1 141	992	955	970
ČISTÝ DISPONIBILNÍ DŮCHOD DOMÁCNOSTÍ							
celkem	mil. Kč	214 076	218 019	215 584	217 109	218 597	.
na 1 obyvatele	Kč	171 238	174 505	173 196	176 135	177 974	.
průměr ČR = 100	%	92,6	91,6	90,9	92,5	92,3	.
VÝBĚROVÉ ŠETŘENÍ MEZD⁶⁾							
Průměrná hrubá měsíční mzda	Kč	24 075	23 873	24 554	23 909	24 362	24 530
v tom: muži		27 093	26 657	27 407	26 696	27 025	27 422
ženy		19 894	20 029	20 721	20 374	20 977	21 032
Medián mezd	Kč	21 564	21 144	21 883	21 383	21 987	22 202
v tom: muži		23 761	23 124	24 026	23 705	23 889	24 490
ženy		18 275	18 211	19 083	18 611	19 399	19 394
STÁTNÍ SOCIÁLNÍ PODPORA							
Počet vyplacených dávek celkem (vč. péstounské péče)	tis.	2 657,5	2 322,4	2 083,8	1 780,9	1 741,5	.
z toho přidavek na dítě		1 507,0	1 199,0	947,7	874,3	851,8	.
Výdaje na dávky celkem (vč. péstounské péče)	mil. Kč	5 537	5 382	5 346	4 686	4 695	5 057
z toho přidavek na dítě		886	694	577	527	511	509
Výdaje na dávky státní sociální podpory (vč. péstounské péče) na 1 obyvatele	Kč	4 429	4 308	4 295	3 802	3 823	4 132
DŮCHODOVÉ POJIŠTĚNÍ (stav v prosinci)							
Příjemci důchodů	počet	336 241	339 140	340 914	345 484	342 747	340 900
z toho ženy		200 856	202 416	202 937	204 967	203 074	201 610
Příjemci starobního důchodu ⁷⁾	počet	173 366	178 035	194 881	203 235	202 518	202 527
z toho ženy		95 062	97 234	103 686	107 790	106 892	106 467
Příjemci předčasného starobního důchodu ⁸⁾	počet	44 463	48 857	52 947	61 229	63 094	65 010
z toho ženy		26 653	29 158	31 075	35 186	35 967	36 711
Podíl příjemců předčasného starobního důchodu na počtu příjemců starobního důchodu ⁹⁾	%	25,6	27,4	28,9	31,9	33,0	34,0
v tom: muži		22,7	24,4	26,1	29,5	30,6	31,7
ženy		28,0	30,0	31,3	34,0	35,1	36,0

Tab. 2.2 Vybrané ukazatele za Moravskoslezský kraj – sociální vývoj

dokončení

	Měřicí jednotka	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Průměrná měsíční výše důchodu	Kč	9 446	9 820	9 898	10 311	10 506	10 672
v tom: muži		10 407	10 838	10 937	11 387	11 602	11 782
ženy		8 798	9 133	9 191	9 574	9 752	9 905
Průměrná měsíční výše starobního důchodu ⁷⁾	Kč	9 694	10 084	10 194	10 619	10 845	11 035
v tom: muži		11 211	11 669	11 763	12 233	12 486	12 686
ženy		8 443	8 767	8 814	9 190	9 376	9 546
Podíl průměrné výše starobního důchodu ⁷⁾ na mzdovém mediánu	%	45,0	47,7	46,6	49,7	49,3	49,7
NEMOCENSKÉ POJIŠTĚNÍ							
Výdaje na dávky nemocenského pojištění celkem	tis. Kč	3 820 330	3 039 990	2 479 381	2 396 364	2 154 528	2 294 037
z toho dávky:							
nemocenské		3 139 983	2 361 977	1 827 908	1 712 802	1 483 306	1 587 111
peněžitá pomoc v mateřství		590 640	598 903	607 345	611 838	594 365	610 363
ošetřovné		89 229	78 274	43 696	70 997	75 920	95 677
ZDRAVOTNICTVÍ							
Lékaři celkem (vč. smluvních)	počet	4 702	4 731	4 859	4 924	4 944	4 977
z toho lékaři v nestátních zařízeních		4 118	4 139	4 246	4 299	4 324	4 354
Lékaři na 1 000 obyvatel	počet	3,8	3,8	3,9	4,0	4,0	4,1
Nemocnice		18	18	18	18	18	18
lůžka	počet	7 026	6 666	6 528	6 282	6 013	5 838
hospitalizovaní pacienti	osoby	244 381	248 047	246 929	245 760	248 238	246 868
průměrná ošetřovací doba	dny	7,2	7,0	6,8	6,6	6,3	6,2
využití lůžek	dny	248,8	260,3	257,5	253,8	260,8	263,6
VZDĚLÁVÁNÍ							
Děti, žáci a studenti (stav k 30. 9.)	osoby						
mateřských škol		35 599	36 808	38 136	39 333	40 298	40 845
základních škol		102 372	98 835	97 232	96 651	97 120	98 137
středních škol vč. konzervatoří (denní studium)		66 411	64 759	61 113	57 438	53 950	51 274
vyšších odborných škol (denní studium)		1 686	1 639	1 728	1 781	1 847	1 818
Studenti ¹⁰⁾ veřejných a soukromých vysokých škol (stav k 31. 12.)	fyzické osoby						
s trvalým bydlištěm v kraji		42 338	45 479	46 267	45 115	43 454	42 168
s místem výuky v kraji		37 349	39 762	39 444	37 841	36 120	34 840
z toho v prezenčním studiu	%	67,5	65,9	66,3	67,3	69,4	69,7
Absolventi ¹⁰⁾ veřejných a soukromých vysokých škol s místem výuky v kraji	počet	8 111	8 467	9 182	9 345	9 705	8 973
KRIMINALITA, NEHODY							
Zjištěné trestné činy	počet	40 952	41 731	39 721	42 474	40 623	42 853
na 1 000 obyvatel		32,8	33,4	31,9	34,5	33,1	35,0
Objasněné trestné činy	počet	14 989	16 124	14 814	14 682	14 936	17 111
Usmrčené osoby při dopravních nehodách	počet	96	93	71	70	68	68

¹⁾ do roku 2010 údaje vážené na data demografické statistiky před promítnutím Sčítání lidu, domů a bytů 2011

²⁾ včetně vyššího odborného vzdělání

³⁾ zaměstnanci včetně členů produkčních družstev

⁴⁾ podíl počtu dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15–64 let na počtu obyvatel ve věku 15–64 let

⁵⁾ podíl dlouhodobě nezaměstnaných (12 měsíců a déle) na počtu obyvatel ve věku 15–64 let

⁶⁾ zdroj: MPSV ČR (Informační systém o průměrném výdělku) a MF ČR (Informační systém o platu a služebním příjmu); od roku 2011 jsou zahrnuti dříve nesledovaní zaměstnanci podniků s 1–9 zaměstnanci, zaměstnanci neziskových institucí a podnikatelů-fyzických osob

⁷⁾ bez souběhu s vdovským nebo vdoveckým; od roku 2010 se invalidní důchod vyplácený ke dni dovršení věku 65 let mění na starobní důchod

⁸⁾ předčasným důchodem se rozumí přiznání kráceného starobního důchodu (sólo) podle § 30 a § 31 zákona č. 155/1995 Sb.

⁹⁾ v letech 2010 až 2013 výpočet z příjemců starobního důchodu celkem bez příjemců starobního důchodu vzniklého přeměnou invalidního důchodu po dosažení věku 65 let

¹⁰⁾ studenti/absolventi (fyzické osoby) státního občanství ČR

Tab. 2.3 Vybrané ukazatele za Moravskoslezský kraj – ekonomický vývoj

	Měřicí jednotka	2008	2009	2010	2011	2012	2013
MAKROEKONOMIKA¹⁾							
Hrubý domácí produkt (HDP)	mil. Kč	393 358	368 087	378 762	391 772	392 198	.
Vývoj HDP ve stálých cenách (předchozí rok = 100)	%	101,5	92,4	104,6	103,7	99,3	.
HDP na 1 obyvatele	Kč	314 644	294 621	304 290	317 835	319 314	.
průměr ČR = 100	%	85,3	82,2	84,4	87,3	87,3	.
HDP na 1 zaměstnaného	Kč	706 277	681 609	722 890	740 976	725 649	.
průměr ČR = 100	%	95,5	92,7	96,5	98,0	95,8	.
Hrubá přidaná hodnota (HPH)	mil. Kč	355 694	331 978	341 736	352 944	352 000	.
v tom sektory:							
primární	%	1,7	1,1	1,1	1,5	1,5	.
sekundární	%	49,2	45,4	47,4	48,7	48,1	.
terciární	%	49,1	53,4	51,5	49,8	50,5	.
Tvorba hrubého fixního kapitálu (THFK)	mil. Kč	107 187	83 377	87 692	89 026	88 293	.
THFK na 1 obyvatele	Kč	85 738	66 736	70 450	72 225	71 885	.
průměr ČR = 100	%	86,7	75,6	79,6	82,2	85,1	.
Zaměstnaní v hlavním pracovním poměru (vč. sebezaměstnaných) podle místa pracoviště ²⁾	osoby	556 947	540 027	523 955	528 724	540 479	.
z toho zaměstnanci		485 361	469 607	456 195	463 366	471 818	.
NÁKLADY PRÁCE							
Měsíční náklady práce na 1 zaměstnance	Kč	31 093	29 675	30 301	31 427	32 237	.
z toho: přímé náklady		22 257	21 305	21 763	22 485	23 079	.
sociální požitky		368	348	357	359	339	.
sociální náklady a výdaje		8 181	7 885	7 979	8 357	8 610	.
personální náklady a výdaje		338	280	282	307	291	.
VĚDA A VÝZKUM							
Výdaje na výzkum a vývoj celkem	mil. Kč	2 661	3 030	3 114	4 941	4 578	.
z toho: mzdové		1 123	1 217	1 350	1 649	1 814	.
financované z veřejných zdrojů		903	973	921	1 259	1 218	.
Zaměstnaní ve výzkumu a vývoji celkem	přep. os.	2 931	3 191	3 459	3 965	4 742	.
z toho výzkumní pracovníci		1 632	1 835	1 817	2 057	2 613	.
INFORMAČNÍ A KOMUNIKAČNÍ TECHNOLOGIE							
Domácnosti mající: ³⁾							
osobní počítač	%	45,7	51,1	56,7	60,8	63,9	.
internet	%	40,2	46,6	53,1	58,0	62,5	.
REGISTR EKONOMICKÝCH SUBJEKTŮ⁴⁾							
Registrované subjekty (stav k 31. 12.)	počet	240 486	241 103	245 290	248 824	244 750	248 500
z toho fyzické osoby		197 025	194 923	197 069	199 637	194 177	198 462
z toho živnostníci		176 591	182 369	185 892	188 574	182 854	172 991
z toho subjekty se zjištěnou aktivitou	počet	120 813	121 427	126 653	131 392	133 529	129 575
z toho fyzické osoby		94 502	96 559	97 982	100 951	100 442	95 900
z toho živnostníci		84 261	88 412	88 779	92 258	91 639	80 376
Vzniklé subjekty	počet	11 131	10 825	10 757	10 137	9 292	9 151
z toho fyzické osoby		7 708	7 486	7 797	7 546	6 715	6 458
z toho živnostníci		7 400	7 190	7 145	7 301	6 482	5 710
ZEMĚDĚLSTVÍ							
Zemědělská produkce celkem ⁵⁾	mil. Kč	6 385	5 301	5 404	6 106	6 396	.
z toho: rostlinná produkce		3 325	2 643	2 842	3 596	3 773	.
živočišná produkce		2 706	2 375	2 211	2 128	2 199	.
Obhospodařovaná zemědělská půda (stav k 31. 5.)	ha	214 467	212 779	210 604	209 310	211 667	210 817
z toho orná		130 775	131 269	127 938	125 451	125 180	122 901
Sklizeň: obilovin	t	384 480	364 201	317 161	387 215	309 294	345 617
brambor	t	27 822	26 031	23 511	26 499	25 418	20 128
Stavy hospodářských zvířat (stav k 1. 4.)							
skot	počet	79 742	79 116	77 124	74 817	76 383	75 765
prasata	počet	78 750	84 488	76 470	61 712	51 880	52 386
drůbež	počet	1 630 009	1 800 904	1 689 636	1 321 781	1 047 744	1 108 341

Tab. 2.3 Vybrané ukazatele za Moravskoslezský kraj – ekonomický vývoj

dokončení

	Měřicí jednotka	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Výroba masa v jatečné hmotnosti celkem (bez drůbežího)	t	28 455	27 846	24 813	24 314	21 184	19 069
z toho: hovězí (vč. telecího)		1 865	1 693	1 503	2 073	2 568	2 577
vepřové		26 586	26 150	23 306	22 236	18 612	16 488
Výroba mléka	tis. l	167 460	175 613	164 585	154 317	158 801	164 217
Snáška vajec (konzumních)	tis. ks	67 788	64 097	33 866	48 517	46 509	16 180
LESNICTVÍ							
Zalesňování	ha	1 678	1 796	2 022	1 838	1 565	1 652
Těžba dřeva	m ³ b. k.	1 863 848	1 486 699	1 776 008	1 355 107	1 354 007	1 434 365
z toho nahodilá živelní		766 942	366 749	1 029 391	374 482	246 082	195 528
PRŮMYSL (za subjekty se 100 a více zaměstnanci se sídlem v kraji)							
Průměrný počet subjektů	počet	236	245	232	233	233	231
Tržby z prodeje vlastních výrobků a služeb průmyslové povahy celkem	mil. Kč	379 783	307 629	389 973	447 235	470 662	444 392
na 1 zaměstnance	tis. Kč	3 019	2 781	3 592	4 053	4 221	4 181
Průměrný evidenční počet zaměstnanců	fyz. os.	125 793	110 635	108 575	110 350	111 496	106 296
Průměrná hrubá měsíční mzda zaměstnance	Kč	24 741	24 105	25 438	26 530	27 532	27 240
STAVEBNICTVÍ (za subjekty s 50 a více zaměstnanci se sídlem v kraji)							
Průměrný počet subjektů	počet	81	80	73	70	67	64
Základní stavební výroba celkem	mil. Kč	14 939	13 896	11 523	12 170	10 642	9 096
na 1 zaměstnance	tis. Kč	1 413	1 435	1 309	1 384	1 295	1 236
Průměrný evidenční počet zaměstnanců	fyz. os.	10 573	9 684	8 803	8 792	8 220	7 357
Průměrná hrubá měsíční mzda zaměstnance	Kč	23 212	24 175	24 791	25 076	24 564	24 254
Stavební práce podle dodavatelských smluv v tuzemsku podle místa stavby celkem ⁶⁾	mil. Kč	36 844	32 055	31 035	30 787	26 152	23 232
z toho pro veřejné zadavatele		15 514	17 308	14 735	11 172	9 770	9 596
STAVEBNÍ POVOLENÍ							
Orientační hodnota staveb celkem	mil. Kč	38 488	42 295	40 645	31 080	30 009	26 668
z toho: budov (bytových a nebytových)		26 436	26 356	22 830	19 546	20 138	15 924
na ochranu životního prostředí		3 932	4 266	6 876	3 064	4 356	4 950
Průměrná hodnota na 1 stavební povolení	tis. Kč	3 271	3 773	4 033	2 827	3 257	3 364
BYTOVÁ VÝSTAVBA							
Zahájené byty	počet	3 914	3 112	2 541	2 711	2 074	2 062
z toho v nových rodinných domech		2 208	2 044	1 750	1 797	1 460	1 328
Dokončené byty	počet	2 453	2 984	2 898	2 523	2 698	2 404
z toho v nových rodinných domech		1 638	1 858	1 899	1 939	1 831	1 618
Průměrná hodnota 1 m ² obytné plochy dokončeného bytu							
v novém rodinném domě	Kč	32 694	33 285	34 444	35 005	35 017	35 679
v novém bytovém domě	Kč	39 974	37 358	47 736	29 145	41 263	43 085
CESTOVNÍ RUCH⁷⁾							
Hromadná ubytovací zařízení (stav k 31. 12.)	počet	468	447	405	464	628	618
Lůžka v hromadných ubytovacích zařízeních	počet	26 852	25 935	23 785	26 520	31 830	30 867
Hosté celkem	osoby	640 128	585 694	527 380	572 306	698 746	698 211
z toho ze zahraničí		136 316	113 290	101 332	111 263	153 028	157 223
Průměrná doba pobytu	dny	4,0	4,2	4,3	4,2	3,9	3,8
hostů ze zahraničí		3,4	3,5	3,6	3,5	3,4	3,6

¹⁾ data budou revidována; revidovaná data budou zveřejněna koncem roku 2014

²⁾ odhad celkového počtu zaměstnaných podle metodiky ESA95 (Evropský systém účtů 1995)

³⁾ tříleté klouzavé průměry (např. údaj roku 2011 je vypočten z dat roku 2010, 2011 a 2012)

⁴⁾ vlivem zpřesnění dat podle Registru osob (ROS) nejsou údaje od roku 2013 plně srovnatelné s předchozími roky

⁵⁾ v roce 2012 semidefinitivní výsledky

⁶⁾ za subjekty s 20 a více zaměstnanci

⁷⁾ na základě výsledků projektu MMR "Zkvalitnění informací o vybraných sektorech cestovního ruchu" došlo k revizi dat o kapacitách a návštěvnosti za roky 2012 a 2013; z toho důvodu nejsou údaje před rokem 2012 srovnatelné

Tab. 2.4 Vybrané ukazatele za Moravskoslezský kraj – vývoj životního prostředí

	Měřicí jednotka	2008	2009	2010	2011	2012	2013
PŮDA (stav k 31. 12.) (ČÚZK)							
Zemědělská půda	ha	276 137	275 774	275 260	274 957	274 802	274 457
z toho: orná půda		173 119	172 539	171 988	171 549	170 630	170 199
zahrady a ovocné sady		18 301	18 280	18 272	18 273	18 281	18 278
trvalé travní porosty		84 716	84 955	85 000	85 135	85 890	85 980
Nezemědělská půda	ha	266 508	266 909	267 422	267 748	267 909	268 250
z toho: lesní pozemky		193 047	193 245	193 379	193 522	193 679	193 773
zastavěné plochy a nádvoří		11 996	12 001	11 904	11 826	11 797	11 793
EKOLOGICKÉ ZEMĚDĚLSTVÍ (MZe)							
Ekologičtí zemědělci	počet	159	257	345	375	371	372
Výměra půdy v ekologickém zemědělství	ha	32 988	34 423	38 897	46 440	50 261	53 437
Výměra půdy v přechodném období	ha	7 100	13 029	13 965	8 483	4 640	1 865
Podíl ekologicky obhospodařované půdy na celkové výměře zemědělské půdy	%	14,5	17,2	19,2	20,0	20,0	20,1
VODOVODY A KANALIZACE							
Specifické množství vody fakturované domácnostem na 1 obyvatele	litr/den	98,1	98,3	94,3	94,4	91,5	90,7
Podíl obyvatel bydlících v domech napojených na veřejnou kanalizaci	%	81,0	80,8	80,8	82,2	82,3	82,6
z toho na kanalizaci s koncovou ČOV	%	72,7	73,8	74,1	75,2	75,8	76,7
Podíl čištěných odpadních vod (bez srážkových)	%	92,1	91,8	90,6	96,3	96,9	97,6
OVZDUŠÍ							
Měrné emise tuhých znečišťujících látek (REZZO 1–4)	t/km ²	1,54	1,20	1,25	1,12	1,09	.
z toho: velké stacionární zdroje (REZZO 1)		0,62	0,48	0,54	0,39	0,34	.
mobilní zdroje (REZZO 4)		0,36	0,38	0,37	0,43	0,42	.
Měrné emise oxidu siřičitého (REZZO 1–4)	t/km ²	4,26	4,06	4,11	4,12	3,74	.
z toho velké stacionární zdroje (REZZO 1)		3,88	3,63	3,72	3,71	3,45	.
Měrné emise oxidů dusíku (REZZO 1–4)	t/km ²	5,34	4,95	5,13	5,03	4,73	.
z toho: velké stacionární zdroje (REZZO 1)		3,58	3,24	3,61	3,34	3,10	.
mobilní zdroje (REZZO 4)		1,56	1,52	1,31	1,48	1,40	.
Měrné emise oxidu uhelnatého (REZZO 1–4) ¹⁾	t/km ²	25,69	23,49	25,40	25,53	27,21	.
z toho: velké stacionární zdroje (REZZO 1)		21,42	19,33	21,92	22,00	21,03	.
mobilní zdroje (REZZO 4)		3,15	2,97	2,22	2,34	2,14	.
ODPADY							
Produkce podnikového odpadu na 1 obyvatele	kg	2 533	2 173	2 126	2 529	2 499	.
Produkce komunálního odpadu na 1 obyvatele	kg	302	325	335	293	318	.
Podíl odděleně sbíraných složek komun. odpadu	%	15,3	14,2	15,8	14,6	13,4	.
Odděleně sbírané složky komunálního odpadu na 1 obyvatele	kg	46,2	46,2	53,0	42,8	42,7	.
Nakládání s odpady celkem	tis. t	4 180	3 677	5 316	5 428	5 303	.
z toho nebezpečné odpady	%	6,8	7,6	5,5	5,7	4,7	.
Podíl využitých odpadů	%	34,5	45,7	46,7	51,1	53,7	.
Podíl recyklovaných odpadů (vč. regenerace)	%	30,0	40,1	32,7	36,1	39,2	.
Podíl odstraněných odpadů	%	18,0	17,0	9,7	10,5	9,7	.
VÝDAJE NA OCHRANU ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ (ŽP)							
Pořízené investice na ochranu ŽP podle místa investice na 1 obyvatele	Kč	1 925	2 160	2 288	4 056	2 911	.
Investice na ochranu ŽP podle sídla investora	tis. Kč	2 628 906	2 500 411	2 682 562	4 793 904	3 248 330	.
z toho: ochrana ovzduší a klimatu	%	45,2	25,7	22,4	30,9	31,1	.
nakládání s odpadními vodami	%	32,1	47,4	48,8	43,0	43,5	.
nakládání s odpady	%	10,7	7,6	6,0	10,6	7,3	.
Neinvestiční náklady na ochranu ŽP podle sídla investora	tis. Kč	5 203 459	5 290 698	5 342 496	6 619 645	6 647 914	.
z toho: ochrana ovzduší a klimatu	%	11,1	11,2	9,7	9,6	10,8	.
nakládání s odpadními vodami	%	19,7	22,3	21,7	20,0	20,4	.
nakládání s odpady	%	64,6	60,9	63,1	65,0	62,9	.

¹⁾ výpočet emisí u REZZO 3 ovlivněn v roce 2012 novou metodikou s novou sadou emisních faktorů

Tab. 3.1 Vybrané ukazatele podle okresů Moravskoslezského kraje

	Rok	Kraj celkem	v tom okresy					Ostrava-město
			Bruntál	Frydek-Místek	Karviná	Nový Jičín	Opava	
Obyvatelstvo k 31. 12. ¹⁾	2008	1 250 255	97 868	211 070	274 863	152 506	177 213	336 735
	2010	1 243 220	97 369	212 100	270 412	152 524	177 236	333 579
	2011	1 230 613	96 329	211 853	263 075	152 222	177 173	329 961
	2013	1 221 832	95 172	212 537	258 340	151 899	177 010	326 874
z toho cizinci (bez azylantů) (%)	2008	2,0	0,8	1,5	2,9	1,1	0,8	3,1
	2010	1,8	0,8	1,4	2,2	1,0	0,9	2,9
	2011	1,9	0,9	1,4	2,3	1,0	0,9	3,0
	2013	1,9	0,9	1,6	2,2	1,2	0,9	3,0
Přírůstek na 1 000 obyvatel:								
přirozenou měnou	2008	0,3	-0,0	0,2	-0,0	1,0	0,5	0,5
	2010	-0,2	-0,1	0,5	-0,8	1,1	-0,8	-0,3
	2011	-1,3	-1,5	-1,1	-2,3	-0,0	-0,5	-1,5
	2013	-1,4	-2,7	-0,9	-3,1	-0,2	-0,2	-1,1
stěhováním	2008	-0,1	-2,8	3,2	-1,9	0,0	1,7	-0,7
	2010	-3,2	-2,6	2,5	-9,2	-1,4	1,3	-5,2
	2011	-2,0	-2,5	3,2	-6,0	-0,6	0,4	-4,1
	2013	-2,5	-4,7	1,3	-6,8	-0,2	-0,2	-3,3
Podíl obyvatel k 31. 12. ve věku (%) ¹⁾ :								
0–14 let	2008	14,3	14,8	14,5	13,8	15,0	14,6	14,0
	2010	14,4	14,6	14,6	13,8	15,0	14,7	14,1
	2011	14,5	14,7	14,8	13,9	15,2	14,9	14,2
	2013	14,6	14,4	15,0	14,0	15,3	15,1	14,4
15–64 let	2008	71,2	72,2	71,0	71,6	71,3	70,7	71,0
	2010	70,5	71,6	70,3	70,7	70,6	70,3	70,1
	2011	69,7	70,6	69,6	69,9	69,7	69,7	69,2
	2013	68,4	68,9	68,4	68,7	68,5	68,5	67,9
65 a více let	2008	14,5	13,0	14,5	14,6	13,7	14,7	15,0
	2010	15,2	13,8	15,1	15,5	14,4	15,0	15,8
	2011	15,8	14,7	15,6	16,1	15,0	15,4	16,5
	2013	17,0	16,7	16,6	17,3	16,3	16,4	17,6
Průměrný věk k 31. 12. ¹⁾	2008	40,2	39,7	40,1	40,3	39,6	40,1	40,5
	2010	40,6	40,3	40,5	40,8	40,0	40,5	41,0
	2011	40,9	40,7	40,7	41,3	40,3	40,7	41,3
	2013	41,5	41,5	41,2	41,9	40,9	41,2	41,8
Index stáří (%) ¹⁾ (65 a více let / 0–14 let)	2008	101,2	87,7	100,1	105,8	91,5	101,2	107,2
	2010	105,8	94,6	103,2	111,9	96,1	102,5	112,5
	2011	108,6	100,6	104,8	115,8	98,7	103,1	115,9
	2013	116,0	115,9	110,8	124,0	106,6	109,0	122,1
Index ekonomického zatížení (%) ¹⁾ (0–14 let + 65 a více let / 15–64 let)	2008	40,4	38,5	40,8	39,6	40,2	41,4	40,8
	2010	41,9	39,8	42,2	41,5	41,7	42,2	42,7
	2011	43,5	41,7	43,7	43,1	43,4	43,5	44,4
	2013	46,2	45,2	46,2	45,6	46,0	46,0	47,2
Uchazeči o zaměstnání celkem k 31. 12.	2008	57 455	5 829	6 814	16 896	5 522	7 032	15 362
	2010	82 776	9 092	10 710	20 940	9 235	11 067	21 732
	2013	89 976	9 741	11 345	22 811	8 672	11 214	26 193
z toho:								
ženy	2008	29 483	3 083	3 407	9 085	2 685	3 531	7 692
	2010	39 333	4 340	5 067	10 453	4 144	5 004	10 325
	2013	42 376	4 573	5 384	11 067	4 049	5 062	12 241
absolventi škol a mladiství	2008	3 623	362	490	931	388	553	899
	2010	5 224	594	781	1 286	466	872	1 225
	2013	5 814	610	975	1 268	629	867	1 465
osoby se zdravotním postižením	2008	10 642	1 480	1 490	2 946	1 099	1 131	2 496
	2010	10 467	1 485	1 631	2 325	1 355	1 279	2 392
	2013	8 853	1 153	1 320	1 846	1 004	1 074	2 456

Tab. 3.1 Vybrané ukazatele podle okresů Moravskoslezského kraje

pokračování

	Rok	Kraj celkem	v tom okresy					
			Bruntál	Frydek- Místek	Karviná	Nový Jičín	Opava	Ostrava- město
s nárokem na podporu v nezaměstnanosti	2008	16 100	1 983	2 553	2 988	2 398	2 377	3 801
	2010	21 621	2 797	3 561	3 982	2 777	3 480	5 024
	2013	15 515	1 650	2 433	3 132	1 986	2 205	4 109
dosažitelní	2008	54 193	5 565	6 359	16 051	5 190	6 635	14 393
	2010	79 257	8 673	10 103	20 221	8 980	10 624	20 656
	2013	87 626	9 422	10 995	22 289	8 370	10 874	25 676
Podíl uchazečů o zaměstnání z celko- vého počtu uchazečů k 31. 12. (%):								
ve věku 50 a více let	2008	31,8	33,4	33,5	31,5	32,7	30,6	31,2
	2010	29,2	29,3	29,5	28,7	32,4	28,5	28,5
	2013	28,6	28,3	28,8	28,7	31,1	28,1	27,8
evidovaných 12 a více měsíců	2008	39,7	37,1	27,8	49,9	24,4	34,7	42,3
	2010	38,0	37,2	28,7	44,6	35,5	32,5	40,6
	2013	45,3	47,1	36,3	51,1	37,9	38,5	48,8
Podíl nezaměstnaných osob k 31. 12. (%) ²⁾	2008	6,1	7,9	4,2	8,2	4,8	5,3	6,0
	2010	9,0	12,4	6,8	10,6	8,3	8,5	8,8
	2013	10,5	14,3	7,6	12,5	8,1	9,0	11,6
v tom: muži	2008	5,9	7,4	4,2	7,4	4,9	5,3	6,1
	2010	9,5	13,0	7,1	10,5	9,1	9,3	9,3
	2013	11,0	15,1	7,8	12,7	8,5	9,7	12,3
ženy	2008	6,3	8,4	4,3	8,9	4,6	5,3	6,0
	2010	8,6	11,9	6,5	10,7	7,5	7,7	8,3
	2013	10,0	13,6	7,3	12,3	7,6	8,2	10,8
Podíl dlouhodobě nezaměstnaných osob k 31. 12. (%) ³⁾	2008	2,6	3,1	1,3	4,3	1,2	1,9	2,7
	2010	3,6	4,9	2,1	4,9	3,0	2,9	3,8
	2013	4,9	7,0	2,8	6,6	3,2	3,6	5,8
Podíl příjemců předčasného starobního důchodu na počtu příjemců starobního důchodu – stav v prosinci (%) ⁴⁾	2008	25,6	30,8	24,7	22,9	31,6	26,5	24,0
	2010	28,9	34,4	28,1	26,8	35,2	30,5	26,2
	2013	34,0	40,4	33,5	32,1	40,4	36,2	29,9
v tom: muži	2008	22,7	30,5	22,7	15,5	31,3	26,1	21,9
	2010	26,1	33,6	25,9	20,1	34,6	30,3	23,8
	2013	31,7	40,3	31,4	26,4	39,9	36,5	27,7
ženy	2008	28,0	31,0	26,5	29,7	31,9	26,9	25,8
	2010	31,3	35,1	30,1	33,0	35,7	30,8	28,1
	2013	36,0	40,6	35,3	37,6	40,9	36,0	31,6
Zjištěné trestné činy na 1 000 obyvatel	2008	32,5	24,0	23,4	32,6	20,5	18,3	53,5
	2010	31,9	22,8	21,0	29,8	20,8	18,2	55,5
	2013	35,0	28,9	24,3	34,7	25,1	22,8	55,2
z toho násilné a mravnostní	2008	2,4	2,5	1,6	2,8	1,8	1,3	3,4
	2010	2,4	2,7	1,6	2,8	1,9	1,4	3,2
	2013	2,5	2,9	1,6	3,2	2,0	1,7	3,2
Soukromí podnikatelé (živnostníci) – počet vzniklých na 1 000 obyvatel	2008	5,9	6,6	5,9	5,5	5,9	6,4	5,8
	2010	5,7	5,3	6,0	5,4	5,8	6,0	5,8
	2013	4,7	5,5	4,8	4,1	4,7	4,6	4,8
Stavební práce podle dodavatelských smluv v tuzemsku podle místa stavby na 1 obyvatele (tis. Kč) ⁵⁾	2008	29,5	14,1	36,3	25,0	25,5	16,9	41,7
	2010	24,9	7,9	31,2	20,0	20,2	12,6	38,6
	2013							

Tab. 3.1 Vybrané ukazatele podle okresů Moravskoslezského kraje

dokončení

	Rok	Kraj celkem	v tom okresy					
			Bruntál	Frydek- Místek	Karviná	Nový Jičín	Opava	Ostrava- město
Počet bytů na 1 000 obyvatel:								
zahájených	2008	3,1	2,6	6,5	1,7	2,4	2,7	2,9
	2010	2,0	1,0	3,4	1,2	2,3	2,1	2,0
	2013	1,7	1,9	2,8	1,2	1,2	1,7	1,5
dokončených	2008	2,0	2,3	3,2	1,4	1,7	2,0	1,6
	2010	2,3	1,5	3,4	1,3	2,5	2,3	2,7
	2013	2,0	1,6	3,2	1,3	2,0	2,7	1,4
Hromadná ubytovací zařízení ⁶⁾ :								
lůžka	2008	26 852	6 630	8 973	2 083	3 186	2 663	3 317
	2010	23 785	5 638	7 392	1 908	2 782	2 457	3 608
	2013	30 867	6 669	9 330	2 321	4 071	3 019	5 457
lůžka na 1 000 obyvatel	2008	21,5	67,7	42,6	7,6	20,9	15,0	9,8
	2010	19,1	57,8	34,9	7,0	18,2	13,9	10,8
	2013	25,2	69,8	43,9	8,9	26,8	17,1	16,7
Podíl na celkové výměře k 31. 12. (%):								
orné půdy	2008	31,9	19,7	17,6	34,9	48,0	50,6	31,6
	2010	31,7	19,3	17,6	34,7	47,8	50,5	31,3
	2013	31,4	19,0	17,4	34,5	47,4	49,9	31,0
zastavěných ploch	2008	2,2	1,0	1,9	5,2	2,0	2,1	7,2
	2010	2,2	1,0	1,9	4,9	2,0	2,0	7,1
	2013	2,2	1,0	1,9	5,0	2,0	2,0	6,9
Měrné emise (t/km ²) (REZZO 1–3):								
tuhých znečišťujících látek	2008	1,13	0,34	1,37	1,61	0,53	0,57	6,92
	2010	0,83	0,21	1,22	1,14	0,33	0,21	5,38
	2012	0,59	0,14	0,89	1,06	0,28	0,19	3,17
oxidu siřičitého	2008	4,25	0,58	3,71	12,30	0,57	0,56	36,74
	2010	4,10	0,52	4,43	13,15	0,61	0,41	31,52
	2012	3,73	0,44	4,35	8,96	0,50	0,35	31,06
oxidů dusíku	2008	3,77	0,26	2,64	12,39	0,47	0,29	35,43
	2010	3,83	0,25	3,16	14,69	0,44	0,29	32,04
	2012	3,33	0,23	2,99	11,41	0,45	0,30	28,05
oxidu uhelnatého ⁷⁾	2008	22,54	0,70	40,97	8,56	3,63	1,16	193,70
	2010	23,18	0,76	56,08	8,99	2,92	1,22	150,03
	2012	25,07	2,66	54,92	14,05	6,02	3,69	154,40

¹⁾ v roce 2011 promítnuty výsledky Sčítání lidu, domů a bytů, které se uskutečnilo k 26. 3. 2011

²⁾ podíl počtu dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15–64 let na počtu obyvatel ve věku 15–64 let

³⁾ podíl dlouhodobě nezaměstnaných (12 měsíců a déle) na počtu obyvatel ve věku 15–64 let

⁴⁾ starobní důchod bez souběhu s vdovským nebo vdoveckým; předčasným důchodem se rozumí přiznání kráceného starobního důchodu podle § 30 a § 31 zákona č. 155/1995 Sb., v roce 2010 a 2013 výpočet z příjemců starobního důchodu bez příjemců starobního důchodu vzniklého přeměnou invalidního důchodu po dosažení věku 65 let

⁵⁾ za subjekty s 20 a více zaměstnanci

⁶⁾ na základě výsledků projektu MMR "Zkvalitnění informací o vybraných sektorech cestovního ruchu" došlo k revizi dat o kapacitách a návštěvnosti za roky 2012 a 2013; z toho důvodu nejsou údaje před rokem 2012 srovnatelné

⁷⁾ výpočet emisí u REZZO 3 ovlivněn v roce 2012 novou metodikou s novou sadou emisních bilancí